ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Δ'.—ΑΡΙΘ. 152 | ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΕΛΗΓΕΩΡΓΗ 27Α ΑΘΗΝΑΙ | 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟ 1927 | Τιμὴ φύλλου Δρ. 1.50

Ο ΚΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ

ΟΙ ΦΩΤΙΣΜΕΝΟΙ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΙΣΤΟΙ ΣΤΑ ΙΔΑΝΙΚΑ ΤΟΥΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΠΕΙΛΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΤΟΥΣ

Ἐκ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Ὁ Σύλλογος Δημοδιδασκάλων Μαντινείας—Κυνουρίας διαμαρτύρεται μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς του διὰ ἀπειλουμένην κατάργησιν Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ αὐτοδιοικήσεως Κλάδου, ὧν πεπεισμένος, ὅτι σύνθεσις ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ὡς ἔχει σήμερον, ἐξυπηρετεῖ ἄριστα τὰ συμφέροντα Λαϊκῆς Ἐκπαιδεύσεως. Ἐπίσης διαμαρτύρεται διὰ ἀπειλὰς Ὑπουργοῦ Παιδείας κατὰ Ὁμοσπονδίας ἐν ἡμέραις τῆς ὁποίας ὁ Κλάδος καὶ ἡ ἐκπαίδευσις ἀνῆλθον εἰς ἀξιοσέβαστον ὕψος.

Πρόεδρος: **Π. Ταμπακόπουλος**

Ἐξ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Συγχαίροντες διὰ σθεναρὰν στάσιν σας γνωρίζομεν ὅτι διεμαρτυρήθημεν ἐντόνως πρὸς τὴν κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπήν, τὸν πρωθυπουργὸν καὶ λοιποὺς ἁρμοδίους τηλεγραφικῶς.

Σύλλογος Ἀλεξανδρουπόλεως
Ταδιόπουλος, Ρωμπόπουλος

Ἐκ ΒΕΡΡΟΙΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Διαμαρτυρόμεθα διὰ νέαν ἐπιβουλὴν κατὰ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τιθέμεθα παρὰ τὸ πλευρόν σας ἐπιδοκιμάζοντες πᾶσαν ἐνέργειαν πρὸς ἀποσόβησιν μελετωμένου πλήγματος κατὰ Ἐκπαιδεύσεως.

Πρόεδρος Διδασκαλικῆς Ἑνώσεως
Ἀλεξιάδης

Ἐξ' ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Διαμαρτυρόμεθα διὰ τὴν μελετωμένην ὑπὸ Ὑπουργοῦ Παιδείας κατάργησιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως τοῦ Κλάδου καὶ διὰ τὴν ἀπειλὴν Ὑπουργοῦ κατὰ Ὁμοσπονδιῶν ἀγωνιζομένων διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ Λαοῦ καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐργατῶν της.

Διοικητικὸν Συμβούλιον Συλλόγου Δημοδιδασκάλων Ἰωαννίνων:
Παππᾶς, Παπαγγελῆς, Μπαϊρακτάρης, Τζιλῆ, Γερογιάννης.

Ἐκ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Σύλλογος Δημοδιδασκάλων Θεσσαλονίκης «Ἀναγέννησις» ἐκπροσωπῶν ἀντιλήψεις διδασκαλικοῦ κόσμου Θεσ)νίκης, παρακαλεῖ ληφθῶσιν ἀπόψεις Διδασκαλικῆς Ὁμοσπονδίας περὶ παρανομίας παρούσης συνθέσεως Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ἐκπληρώσαντος παρὰ ἀντιξόους πολιτικὰς καὶ ἐθνικὰς συνθήκας ἀξιοπρεπῶς καθήκοντα του. Διδασκαλικὸς κόσμος ἔχων ἔμβλημα ἀναγέννησιν Λαϊκοῦ σχολείου, θεωρεῖ διάλυσιν σημερινοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου προερχομένου ἐκ σπλάγχνων δημοτικῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ὡς πλῆγμα κατὰ κακοδαιμονούσης Παιδείας. Αἰτία κακοδαιμονίας Παιδείας δέον νὰ ἀναζητηθῇ εἰς ἄλλα αἴτια, καταστήσαντα ἀδύνατον τὴν ἐφαρμογὴν τῶν μέτρων τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου.

Ἐντολῇ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου
Ὁ Πρόεδρος: **Α. Στεργιαννόπουλος**
Ὁ Γραμματεύς: **Ι. Κυρκίλας**

Ἐκ ΔΟΒΡΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Διαμαρτυρόμεθα ἐντόνως δι' ἀπόφασιν Ὑπουργοῦ Παιδείας πρώτον περὶ διαρρυθμίσεως ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου, ἀπόφασιν χαρακτηριζομένην παρ' ἡμῶν ὡς πλήττουσαν καιρίως ἕλην τὴν ἄχρι τοῦδε ἐξυγιαντικὴν ἐκπαιδευτικὴν πολιτικήν, ἐπαναφέρουσαν παιδείαν χρόνους μεσαιωνικούς, δεύτερον κατ' ἀπολυταρχικῆς στάσεως Ὑπουργοῦ Παιδείας μὴ λαβόντος ὑπ' ὄψει ἀποφάσεις Κλάδου ἐπὶ μεταρρυθμίσεως διατάγματος διαβαθμίσεως, ἐπὶ παροχῆς ἐπιδόματος 3)16, κατὰ δικτατορικῆς αὐτοῦ ἀπειλῆς διαλύσεως Διδασκαλικῶν ὀργανώσεων, ἀπειλῆς ἀκουσθείσης μόνον ἐπὶ δικτατορίας, τρίτον ἐπὶ ἐκδηλωθείσης ἐρμαφροδίτου πολιτικῆς ἐπὶ γλωσσικοῦ ζητήματος καὶ αἰτοῦμεν ἄμεσον ἀποσόβησιν ὡς ἄνω ἀποφάσεων, ὑποσκαπτουσῶν ὑπόστασιν παιδείας καὶ κράτους

Πρόεδρος Δημοδιδασκάλων Ζιγορίου
Ἀναστ. Δούκας
Γραμματεύς: **Δημήτριος Βάντζιος**

Ἐκ ΣΟΥΦΛΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Σύνδεσμος δημοδιδασκάλων Σουφλίου καὶ περιφερείας διαμαρτύρεται ἐντόνως δι' ἀναχρονιστικὰ μέτρα *Ὑπουργοῦ Παιδείας* περὶ καταργήσεως *ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου Ὁμοσπονδιῶν καὶ αὐτοδιοικήσεως Κλάδου.*

Ἐντολῇ Διοικητικοῦ Συμβουλίου
Πρόεδρος: **Ἀντωνόγλους**

Ἐξ ΕΔΕΣΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Ἀπειλὴ σεβαστοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κατὰ Διδασκαλικῶν Ὀργανώσεων καὶ μελετώμενα μέτρα μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως τοῦ Κλάδου ἐμποιοῦν βαθυτάτην αἴσθησιν Διδασκαλικὸν κόσμον περιφερείας Ἐδέσσης, ὅστις κατάπληκτος ἐπὶ ἀκούσματι διαμαρτύρεται ἐντόνως διότι ἀφαιροῦνται οὕτω δύο πνεύμονες αὐτοῦ καὶ καταδικάζεται εἰς τὸν δι' ἀσφυξίας θάνατον ἐπὶ ἀνυπολογίστῳ βλαβῃ Λαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἐντολῇ Διοικητικοῦ Συμβουλίου
Γραμμ. **Ἀχιλ. Παπαδόπουλος**

Ἐκ ΜΕΓΑΡΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Γενικὴ Συνέλευσις Συλλόγου Δημοδιδασκάλων Μεγαρίδος διαμαρτύρεται ἐντόνως δι' ἀποδιδόμενα εἰς τὸν Κλάδον φρονήματα ἀντεθνικὰ καὶ ἀντικοινωνικά. Διδάσκαλοι συντελέσαντες διὰ ἰδίου αὐτῶν αἵματος καὶ διδασκαλίας εἰς μεγένθυναιν Κράτους, μόνον πρὸς τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ ἀποβλέπουσι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀθερύβως ἐργάζονται καίτοι ἠγνοήθησαν συστηματικῶς ὑπὸ πολιτείας. Συναισθανόμενοι τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον θέλουσι διατρέξει ὡς ἐπαγγελματίαι καὶ τὴν βλάβην, ἥτις θέλει προσγίνει εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἐκ τῶν προταθέντων παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας μέτρων καὶ διαμαρτυρόμενοι ἐπὶ τούτῳ, ἐπικαλούμεθα ὑμετέραν ἐπέμβασιν πρὸς ματαίωσιν ἐπικειμένων τῷ Κλάδῳ καὶ τῇ παιδείᾳ κακῶν.

Πρόεδρος Συνελεύσεως: **Σπυρόπουλος**

Ἐκ ΖΑΧΑΡΩΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Γενικὴ Συνέλευσις δημοδιδασκάλων Ὀλυμπίας χαιρετίζουσα Ὁμοσπονδίαν διαδηλοῖ ἀλληλεγγύην καὶ πεποίθησιν ἐπὶ νίκην.

Τσικογιάννης

Ἐκ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Σύλλογος Δημοδιδασκάλων Γιαννιτσῶν διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κατάργησιν τῆς σημερινῆς συνθέσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως τοῦ Κλάδου, παρακαλεῖ δὲ ὅπως κατὰ τροποποίσιν Ν. Δ. διαβαθμίσεως Δημοδιδασκάλων ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ἀποφάσεις ἐννάτης Γεν. συνελεύσεως Ὁμοσπονδίας.

Πρόεδρος: **Δ. Παπαδόπουλος**

Ἐκ ΛΕΥΚΑΔΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Ἐπικροτοῦμεν στάσιν Σας ἐπὶ ἐκπαιδευτικῶν διαταγμάτων τασσόμενοι πλευρὸν Ὁμοσπονδίας. Ἀποκρούομεν ἀπολύτως πᾶσαν μείωσιν ἐπιτευχθείσης μέχρι τοῦδε ἀποκεντρώσεως καὶ αὐτοδιοικήσεως Κλάδου. Ἀποκρούομεν μετ' ἀγανακτήσεως συκοφαντίας κατὰ λειτουργῶν ἐκπαιδεύσεως, οἵτινες εἶνε τὰ συντηρητικώτερα καὶ νομοταγέστερα στοιχεῖα τῆς χώρας ἐξυπηρετοῦντες πράγματι λαὸν καὶ κράτος, ἀνερχόμενοι κρατερῶς Γολγοθᾶν μαρτυρίου των καὶ ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀνεπτυγμένην ἐθνικὴν συνείδησιν ὡς ἀπέδειξαν καὶ πρόσφατοι πόλεμοι, καθ' οὓς δημοδιδάσκαλοι ἐνεψύχωνον στρατεύματα δι' ἐνθουσιωδῶν πατριωτικῶν διαλέξεων καὶ διὰ διδασκαλίας πατριωτικῶν ἀσμάτων. Δημοδιδάσκαλοι ἐπολέμησαν κατὰ κανόνα ὄρθιοι ἐν προμάχοις ἐμπνέοντες οὕτω συμπολεμισταῖς θάρρος καὶ ἐξασφαλίζοντες νίκας καὶ δημοδιδάσκαλοι κατέλιπον πλείστους νεκροὺς εἰς πρώτας γραμμὰς πεδίων μάχης ἅπερ ἀνεγνώρισαν καὶ ἐπισήμως διεκήρυξαν ἀρχηγοὶ στρατοῦ καὶ Πολιτεία.

Πρόεδρος Συλλόγου Δημοδιδασκάλων
Ἄγγελος Καββαδᾶς

Ἐκ ΚΑΛΑΜΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Σύλλογος Δημοδιδασκάλων Μεσσηνίας ἀποκρούει τὴν ἀποδιδομένην μομφὴν εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως περὶ κομμουνισμοῦ, διαμαρτύρεται διὰ τροποποίησιν θεσμοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου τείνουσαν ὑποδουλώσῃ κομματικὴν συναλλαγὴν σύστημα πολυειδῶς προαγωγικὸ ἐκπαιδεύσεως καὶ τάσσεται παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Ὁμοσπονδίας ἀποδεχόμενος ἐνεργείας αὐτῆς.

Πρόεδρος Δημοδιδασκάλων Μεσσηνίας
Ἠλίας Θεοφιλόπουλος

Ἐξ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Διαμαρτυρόμεθα διὰ μελετωμένην κατάργησιν τῆς αὐτοδιοικήσεως τοῦ Κλάδου καὶ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τὰς ἀπειλὰς τοῦ Ὑπουργείου κατὰ τῶν Ὁμοσπονδιῶν.

Διδασκαλικὸς Σύλλογος Ἡρακλείου
Ἀλοΐζος

Ἐξ ΑΡΤΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ.

Σύλλογος δημοδιδασκάλων νομοῦ Ἄρτης παρακαλεῖ ὅπως πρὸ καταρτισμοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος διαβαθμίσεως, ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν ἀποφάσεις Θ'. Γενικῆς Συνελεύσεως δημοδιδασκάλων. Ἀποκρούει πᾶσαν διαρρύθμισιν Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου περιοριζουσαν ἀποκέντρωσιν καὶ αὐτοδιοίκησιν Κλάδου δι' ἣν ἀπὸ ἐτῶν ἀγωνίζεται.

Πρόεδρος: **Θωμ. Χριστοδούλου**
Γραμματεύς: **Νατάλ. Παπαδοπούλου**

Ἐκ ΔΡΑΜΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Κατάπληκτοι διὰ μελετωμένην κατάργησιν Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ Διδασκαλικῶν Ὁμο-

σπονδιών, ἐγγυήσεων ἀσφαλείας Κλάδου καὶ αὐτοδιοικήσεως αὐτοῦ, βάθρων λαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐπαπειλουμένης νὰ ὑποδουλωθῆ εἰς τὰς πολιτικὰς διαμάχας, διαμαρτυρέμεθα ἐντόνως.

Πρόεδρος Διδασκαλικοῦ Συλλόγου Δράμας
Χονδρόπουλος

Ἐκ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Ἐστάλη τηλεγραφικὴ διαμαρτυρία πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν καὶ τὸν κ. Μαζαράκην.

Πρόεδρος: **Καμαράτος**

Ἐκ ΚΑΒΑΛΛΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Διαμαρτυρόμενοι διὰ μελετωμένας τροποποιήσεις συνθέσεως Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ καταπολέμησιν αὐτοδιοικήσεως Κλάδου καὶ δι' ἀπειλὴν διολύσεως ἐκπαιδευτικῶν Ὁμοσπονδιῶν παρακαλοῦμεν λυθῶσι ζητήματα ἐκπαιδευτικὰ ἐνώπιον Βουλῆς λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ εἰσηγήσεων Ὁμοσπονδιῶν.

Πρόεδρος Δημοδιδασκάλων Καβάλλας
Νάκος

Ἐκ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΜΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Δημοδιδασκαλικὸς Σύνδεσμος Λέσβου λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ἐκφράσῃ τὴν βυθυτάτην ὀδύνην τῶν μελῶν του, δι' ἀπειλὴν Ὑπουργοῦ Παιδείας κατὰ Διδασκαλικῆς Ὁμοσπονδίας. Ἐλπίζει μὴ πραγματοποιηθῆ τοιαύτη κατὰ Ὀργανώσεως του ἐπεμβύσης ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ἐντολῇ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου
Ὁ Πρόεδρος: **Χατζηγεώργης**

Ἐκ ΛΗΜΝΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Προτεινομένη μεταρρύθμισις συγκροτήσεως Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ἀνακέπτουσα πρόοδον σχολείου, καταργοῦσα αὐτοδιοίκησιν καὶ ὑποδουλοῦσα τὸν διδασκαλικὸν κόσμον εἰς τὴν συναλλαγὴν κρατεῖ ἐν συγκινήσει Σύλλογον δημοδιδασκάλων Λήμνου. Παρακαλοῦμεν ὑψώσατε φωνὴν ὑπὲρ τοῦ Λαϊκοῦ Σχολείου καὶ τῶν δικαίων τοῦ Κλάδου.

Πρόεδρος Συλλόγου: **Ν. Τηγάνης**

Ἐκ ΧΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Τροποποιητικὸν Διάταγμα διαβαθμίσεως ζημιώνει δημοδιδασκάλους. Παρακαλοῦμεν νὰ υἱοθετηθοῦν αἱ ἀπόψεις τῆς Διδασκαλικῆς Ὁμοσπονδίας ἐκπροσωπούσης τὴν γνώμην τοῦ Κλάδου.

Διδασκαλικὸς Σύνδεσμος Χίου.

Ἐκ ΣΑΜΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Διαμαρτυρόμεθα ἐντόνως διὰ τὴν μελετωμένην κατάργησιν παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου αὐτοδιοικήσεως Κλάδου καὶ ἀπειλὴν αὐτοῦ κατὰ Ὁμοσπονδιῶν.

Διδασκαλικὴ Ἕνωσις Σάμου

Ἐκ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΝ
ΑΘΗΝΑΣ

Σύλλογος Δημοδιδασκάλων Πρεβέζης διαμαρτύρεται διὰ κατάργησιν Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ αὐτοδιοικήσεως κλάδου καὶ διὰ δηλώσεις Ὑπουργοῦ Παιδείας κατὰ Ὀργανώσεως.

Πρόεδρος: **Καρδάμης**

ΓΕΓΟΝΟΤΑ-ΚΡΙΣΕΙΣ

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

Η Διδασκ. Ὁμοσπονδία ποὺ ἔξι χρόνια τώρα γεμίζει μὲ τὴ δράση της καὶ μὲ τὴ ζωή της τὴν ἐκπαιδευτικὴ κίνηση τοῦ τόπου μας ἔδωσε ὑπέροχο δεῖγμα πίστεως, σταθερότητας καὶ ἀφοσιώσεως στὸ ἀνώτερο ἰδανικὸ τοῦ δημοτικισμοῦ ποὺ θερμαίνει τὴν ψυχὴ τῶν δασκάλων μας. Μέσα στὴν περίοδο αὐτὴ τῆς πνευματικῆς ἀπαθλιώσεως, ποὺ ἄνθρωποι διευθύνοντες τὸ Κράτος ἔπαιξαν ἐπανειλημμένα τὸ ρόλο τοῦ Ἡρόστρατου, ἐστάθηκε, σὰν πνευματικὸ σωματεῖο, ὁ σημαιοφόρος τῆς μεγαλείτερης νεοελληνικῆς κατακτήσεως, τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ δημοτικισμοῦ. Καὶ μπόρεσε μέσα στὴν ἀτέλειωτη παρέλαση τῶν ὑπουργῶν τῆς Παιδείας ποὺ γίνονται καὶ ξεγίνονται κάθε τρεῖς μῆνες, μέσα στὶς διαρκῶς συγκρουόμενες ἀντιλήψεις τους καὶ στὴν πλήρη ἀνυπαρξία σοβαρῆς, σταθερῆς καὶ εἰλικρινοῦς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς, μπόρεσε ἡ Ὁμοσπονδία τῶν Δημοδιδασκάλων νὰ διατηρήση, τοὐλάχιστον μέσα στὸν ἐκπαιδευτικὸ κόσμο, μιὰ συνέχεια πίστεως καὶ μὲ συνέπεια στὴν πίστη αὐτὴ νὰ μὴ πάψη νὰ φέρνη μπροστὰ στὴν κοινὴ γνώμη τὴν ἀπαίτησή της γιὰ ἕνα ἀνώτερο πραγματικὰ λαϊκὸ σχολειό.

Καὶ εἶχε ἡ τέτια στάση τῆς Ὁμοσπονδίας ἀποτελέσματα. Γιατί κι' ὅταν δὲν μπόρεσε νὰ μηδενίση τὴ δύναμη τοῦ κακοῦ, κράτησε ζωντανὴ καὶ ἄσβυστη στὴν ψυχὴ τοῦ δασκάλου μέσα τὴν ἱερὴ φλόγα τοῦ ἰδανικοῦ. Καὶ εἶναι αὐτὸ κάτι μέσα στὴν αὐχμηρὴ πνευματική μας Σαχάρα ποὺ τὴ δέρνει ἄπαυστος ἀντιδραστικὸς λίβας.

ΘΑ ΖΗΣΗ

Μαίνεται ἡ ἀντεκπαιδευτικὴ ἀντίδραση, καὶ ἡ νέα Ἡρωδιάδα, αἱμοχαρὴς σᾶν καὶ τὴν παληά, ζητεῖ τὸ κεφάλι τῆς Ὁμοσπονδίας μας. Ἀλλὰ γιατί; Γιατὶ ἡ ὀργάνωση αὐτὴ στάθηκε ὁ ἀκούραστος κήρυκας τοῦ λαϊκοῦ σχολειοῦ; Γιατὶ ἔγινε ὁ πιστὸς διερμηνευτὴς τῆς ψυχῆς τοῦ περιφρονημένου, ὄχι ὅμως καὶ ἀξιοπεριφρόνητου δασκάλου; Γιατὶ ἀγωνίζεται νὰ τοῦ ἀσφαλίση οἰκονομικὴ ἐπάρκεια; Γιατὶ βγῆκε νὰ κηρύξη τὸν πόλεμο κατὰ τοῦ στίγματος τῆς ἀγραμματοσύνης; Ἢ γιατὶ ἀντιστάθηκε στὴν κάθε τρεῖς μῆνες ἀλλαγὴ μαζὶ μὲ τὸν ὑπουργὸ καὶ τῶν συμβουλίων καὶ τῶν βιβλίων καὶ τῶν προγραμμάτων καὶ τῆς γλώσσης; Ἢ γιατὶ θέλησε νὰ ὑπερασπίση τὶς κατακτήσεις τοῦ κλάδου, τὴν ἀποκέντρωση, τὴν αὐτοδιοίκηση, τὴ χειραφέτηση τοῦ δασκάλου ἀπὸ τὴ συναλλαγὴ καὶ τὸν κομματισμό; Γιαὐτὸ λοιπὸν πρέπει νὰ πεθάνη ἡ Ὁμοσπονδία; Γιαὐτὸ ἀνυστέλλονται σὲ γραφεῖα της ἐλεγκταὶ γιὰ νὰ ἀνακαλύψουν λόγους διαλύσεως;

Μὰ ἡ μαινομένη ἀντίδραση ἂς μάθη ἕνα πρᾶμα, πὼς ἡ δασκαλικὴ Ὁμοσπονδία δὲν θὰ πεθάνη, δὲν θὰ διαλυθῆ, θὰ ζήση, γιατὶ πρέπει νὰ ζήση. Τὴν ἐγέννησε ἡ ἀνάγκη καὶ τὴν ἐδιατήρησε ἡ πίστη. Καὶ ὁ δημοδιδασκαλικὸς κλάδος οὔτε τὶς ἀνάγκες του ἐθεράπευσε οὔτε τὴν πίστη του ἔχασε. Ξαίρει καλά, γιατὶ τὸ ξαίρει ἐκ πείρας, πὼς μόνο μὲ τὴν ὀργάνωσή του καὶ ὄχι χωρὶς αὐτή, θὰ μπορέση νὰ ὑπερασπίση τὸ δίκιο του, νὰ δώση στοὺς πόθους του σάρκα καὶ ὀστὰ καὶ νὰ κατακτήση μιὰ πιὸ ἀνεκτὴ ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ ζωὴ γιὰ τὸν ἑαυτόν του. Εἶνε σοβαροὶ οἱ λόγοι γιὰ τὴν ὕπαρξη τῆς Ὁμοσπονδίας.

Η ΟΡΘΟΤΕΡΗ ΛΥΣΗ

Τὸ ὑπόμνημα τῶν δύο Ὁμοσπονδιῶν πρὸς τὴν κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπή, ποὺ δημοσιεύουμε σ' ἄλλη στήλη ἔκαμε τὴν ἀρίστη ἐντύπωση στὴν κοινὴ γνώμη. Μεγάλη μερίδα τοῦ τύπου, «Ἐλεύθερο Βῆμα», «Ἐλ. Λόγος», «Πρωΐα» «Ἐθνικὴ» «Ἔθνος», κλπ., σήμαν Θέση καὶ ὑπεράσπισαν τὴν ἄποψη τῶν ὀργανώσεων πάνω στὰ ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια. Οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ κατὰ πλειοψηφίαν δέχονται τὴν ἴδια ἄποψη καὶ εἶναι κηρυγμένοι κατὰ τῶν προτάσεων τοῦ ὑπουργείου Παιδείας. Πιστεύουμε πὼς καὶ ἡ κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ θὰ πάρη τὴν ἴδια στάση κάὶ ἔτσι θὰ δοθῆ ἡ ὀρθότερη λύση στὰ ζητήματα ποὺ ἔβαλαν σὲ τόσο μεγάλη ἀγωνία 15.000 ἐκπαιδευτικούς.

Ο ΖΗΛΩΤΗΣ

Μίλησε λοιπὸν καὶ ὁ Γιαννακόπουλος ὁ πρόεδρος τῶν ζηλωτῶν τοῦ Χρυσοῦ γιὰ τὰ ἐκπαιδευτικά. Καὶ ἦταν καιρὸς γιατὶ πολὺ εἶχε παρεξηγηθῆ ἡ...σιωπή του. Τώρα μπορεῖ καθὼς ἂς πῶμε ἤσυχος περὶ τοῦ ποιός ἔχει μὲ τὸ μέρος του τὸ δίκιο, γιὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ κρίνοντας ἀπὸ τὴ στάση τοῦ ζηλωτῆ, ὁ ὁποῖος εἶνε κηρυγμένος κατὰ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου

ΕΛΕΥΘΕΡΟΦΡΟΝΕΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

Μᾶς ρωτοῦν καὶ ρωτοῦμε καὶ μεῖς: Ἡ ἐνέργεια κατὰ τῆς Διδασκαλικῆς Ὁμοσπονδίας τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας ποὺ τὸ διευθύνει μέλος τοῦ κόμματος τῶν Ἐλευθεροφρόνων ὕστερα μάλιστα ἀπὸ ὑπόδειξη τοῦ ὑπουργείου Παιδείας ποὺ τὸ διευθύνει ἐπίσης μέλος τοῦ ἴδιου κόμματος ἐκφράζει τὶς σκέψεις καὶ τὴ θέληση τοῦ ἴδιου τοῦ Κόμματος; Γιατὶ ὁ δημοδιδασκαλικὸς κόσμος θέλει νὰ ξαίρει ἂν τὸ κόμμα τῶν Ἐλευθεροφρόνων τὸν ἔθεσε ὑπὸ διωγμόν.

ΑΠ' ΟΣΑ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου Ἀρρένων Θεσσαλονίκης κ. Δημ. Ν. Χαρδαλιᾶς μᾶς στέλνει ἀπὸ τὴν Αὐστρία τὸ παρὰ κάτω γράμμα, ποὺ δημοσιεύουμε κατὰ καθῆκον.

Κύριε Διευθυντά,

Εὐαρεστηθῆτε, παρακαλῶ, νὰ δημοσιεύσητε εἰς τὸ ἐρίτιμον φύλλον σας τὰ κάτωθι, εἰς ἀπάντησιν τοῦ κατὰ τὴν 28 Αὐγούστου δημοσιεύματος τοῦ κ. Μ. Παπαμαύρου.

Δὲν εἶχα σκοπὸν νὰ θίξω κανένα προσωπικῶς μὲ τὴν ἀπάντησίν μου εἰς τὰ ἐρωτήματα τῶν κ. κ. Προέδρου καὶ Γεν. Γραμματέως τῆς Ὁμοσπονδίας. Ἡ φράσις μου τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ γράφων, ἦτο ἐντελῶς γενική, κατάλληλος νὰ δικαιολογήση τὴν ἀορίστιαν τῆς ἀπαντήσεώς μου. Ἀπορῶ δὲ πῶς ὁ παραπονούμενος κύριος ἐξέλαβε τὸν ἑαυτόν του ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀντιγραφόντων καὶ ὄχι τῶν προσαρμοζόντων τὴν ὀργάνωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας μας.

Τὸ γεγονὸς ὅτι μόνος ὁ ἐν λόγῳ κύριος προηγήθη ὑποβαλὼν σχέδιαν πλήρους ὀργανώσεως τῶν σχολείων ἦτο δι' ἐμὲ ἐντελῶς ἄγνωστον.

Μετὰ πάσης τιμῆς
Δ. Ν. Χαρδαλιᾶς

'Αγαπητὸ «Διδασκαλικὸ Βῆμα»

Σᾶς παρακαλῶ πληροφορήσετε τὴ συνάδελφο Μαριάνθη Ἀναστασέα καὶ τοὺς λοιποὺς συναδέλφους τῆς Λευκάδας πὼς δὲν εἶναι μόνοι τους, ποὺ ὑποφέρουν ἀξιοθρήνητα ὥσπου νὰ πάρουν τὸ μισθό τους. Κι' ἐμεῖς ἐδῶ στὸ Ρέθυμνον τὸ ἴδιο εἴμαθα. Ἡ περιφέρεια ἔχει διαιρεθῆ σὲ τμήματα σὲ κάθε ἐπαρχία εἶναι ἕνας συντάκτης καταστάσεων εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι ὑποχρεωμένοι ὅλοι οἱ συνάδελφοι νὰ στέλνουν κάθε τέλος τοῦ μηνὸς τὴν ἀπόδειξη γιὰ θεώρηση κι' ὕστερα νὰ τὴ στείλουν μέσα εἰς τὴν πόλι εἰς τὸν κ. Ταμίαν νὰ τὴν ἐξαργυρώσουν. Τὴν ἀπόδειξη γιὰ θεώρηση ἀπὸ τὸ συντάκτη τῶν καταστάσεων εἴχαν τὴν καλωσύνη οἱ ἀγροτικοὶ διανομεῖς νὰ τὴν παίρνουν καὶ νὰ τὴ γυρίζουν ὡς ἔγγραφον ἢ ὡς σημείωμα δηλ. ἀτελῶς. Εἴμαστε ὅμως ὑποχρεωμένοι νὰ γράφωμε καὶ ἕνα φάκελλο καὶ μὲ τὴ διεύθυνσή μας νὰ τὸν ἐσωκλείωμε σεὺ φάκελλο μὲ τὴν ἀπόδειξη, γιὰ νὰ μᾶς ἐπιστραφῆ μέσα σ' αὐτὸν ἡ ἀπόδειξη θεωρημένη ἀπὸ τὸ συντάκτη τῶν καταστάσεων, γιατὶ βέβαια κι' ἐκεῖνος δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ξοδεύη φακέλλους γιὰ χατήρι μας καὶ χρόνο γιὰ νὰ γράφη κάθε μῆνα τόσες διευθύνσεις ὅσοι δασκάλοι εἴμαστε. Τώρα ὅμως σκέφτηκε ἀλλοιῶς ὁ Προϊστάμενος τοῦ Ταχυδρομείου. Μιὰ ποὺ τοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία, νὰ φορολογήση κι' ἐκεῖνος τὸ φτωχὸ τὸ δάσκαλο, γιατὶ ὅποιος μπορέσει κάτι ἁρπάζει, κι' ἔτσι 1.50 νὰ πάη καὶ 1.50 νὰ γυρίση γίνονται 3.00 δρχ. τὸ μῆνα ἀπὸ τὸν καθένα μας καὶ κανένα ρεγάλο ὥσπου νὰ ἐξαργυρωθῆ ἡ ἀπόδειξη ἀπὸ τὸν Ταμία. Καλὰ ποὺ ὁ κ. Ταμίας μᾶς ἐμπιστεύεται τοὐλάχιστο μὲ τὴν ὑπογραφή μας· γιὰ τὸν ἄλλο ὅμως ποὺ εἴχαμε πρῶτα, τί νὰ πῶ; δὲν λέγω ἔπρεπε γιατὶ γλιτώσαμε ἀπὸ κεῖνον καὶ γλίτωσε κι ἐκεῖνος ἀπὸ τέτοιους ληστές!(;) Τί χρωστῶ ὅμως ἐγώ, ἀναφωνῶ μὲ τοὺς συναδέλφους τῆς Λευκάδας, νὰ φτύνω αἷμα γιὰ νὰ πάρω τὰ λεφτά μου; Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ φροντίζουν οἱ ἁρμόδιοι νὰ μᾶς παράσχουν κάποια εὐκολία νὰ παίρνωμε τοὐλάχιστο τὸ γλίσχρο μισθὸ ποὺ μᾶς δίδουν;

Μετ' ἐκτίμηση
Ἐμμ. Σπυριδάκης
Δ. δ. Παντανάσσης

'Ενας λαμπρὸς Ταμίας

'Αγαπητὸ «Διδ. Βῆμα»,

Εἶδα πρὸ ἡμερῶν, σ' ἕνα σου φύλλο, παράπονα ἑνὸς συναδέλφου γιὰ τὴ μισθοδοσία του. Τὸν πιστεύω καὶ πολὺ τὸν λυποῦμαι, γιατὶ κι' ἐμεῖς σὲ περασμένα χρόνια τὰ ἴδια τραβούσαμε καὶ γιατὶ συλλογιζόμαι πὼς πολλοὶ συνάδελφοι πού φωνάζουν γιὰ νὰ λυθῆ τὸ αἰωνίως ἄλυτο οἰκονομικὸ δασκαλικὸ πρόβλημα δὲν καταδέχονται οὔτε 50 δραχμὲς νὰ στείλουν στὸ «Διδασκαλικὸ Βῆμα».

'Ας εἶναι! αἰώνια μᾶς δέρνει καὶ θὰ μᾶς δέρνει ἡ κακαμοιριά. Θὰ ἰδοῦμε πότε θὰ ξυπνήσουν ἀπὸ τὸ λήθαργο!!

Μὰ τώρα ποὺ ἄκουσα παράπονα γιὰ πληρωμὲς αἰσθάνομαι μιὰ βαθιὰ ὑποχρέωση, ἀντιπροσωπεύουσα τὴ γνώμη τῶν συναδέλφων τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, νὰ τονίσω πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ συναδέλφους: Πῶς εἴμαστε εὐτυχεῖς ἐμεῖς οἱ Καλυβρυτινοί.

Ναί, Κοι Συνάδελφοι, εἴμαστε εὐτυχεῖς γιατὶ στὸ πρόσωπο τοῦ ταμίου μας κ. Νικ. Κούτρα βρήκαμε τὸν ἄνθρωπο τῆς ζωῆς, τὸ συνάδελφο, τὸν

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΤΟ ΝΕΟΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΩΝ

Αἱ Διοικητικαὶ ἐπιτροπαὶ τῶν Ὁμοσπονδιῶν τῆς μέσης καὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως συμμορφούμεναι πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν τελευταίων γενικῶν συνελεύσεών των καὶ τὰς ὑποδείξεις τὰς διαβιβασθείσας πρὸς αὐτὰς δι' ἀθρόων τηλεγραφημάτων τῶν Ἐπαρχιακῶν Ὀργανώσεων ἔχουν τὴν τιμὴν νὰ θέσωσιν ὑπὸ τὴν κρίσιν ἡμῶν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Κλάδου σχετικῶς μὲ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ὑποβεβλημένα πρὸς Ὑμᾶς Ν. Δ. περὶ κυρώσεως τῶν Ν. Δ. περὶ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ διδακτικῶν βιβλίων.

1) Τὸ Ν. Δ. περὶ συγκροτήσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου

Εἰς τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ σχεδίου Ν. Δ. περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 17)18 Σεπτεμβρίου 1926 Ν. Δ. περὶ ἀνασυστάσεως καὶ συγκροτήσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ἰσχυρίζεται ὅτι καὶ ὁ θεσμὸς τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τὰ ἐφαρμόζοντα τὸν θεσμὸν τοῦτον μέλη δὲν ἐπραγματοποίησαν τὸν ὑπὸ τοῦ νομοθέτου ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν διότι οὔτε τὸ συμβουλευτικὸν καὶ νομοθετικὸν ἔργον αὐτῶν ἐξεπλήρωσαν, οὔτε τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν ἐχειρίσθησαν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἐκπαιδεύσεως. Πρὸς ἄρσιν δὲ τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ θεσμοῦ καὶ τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ συγκροτοῦντος τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον προτείνει τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις.

α'.) Τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου διὰ τριῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ("Αρθρον 13), οἵτινες λόγῳ θέσεως, λόγῳ ἀρχῶν καὶ λόγῳ μορφώσεως παρουσιάζουσι μείζονας ἐγγυήσεις ἐλευθέρας καὶ ἀνεπηρεάστους συνειδήσεως καὶ ἀσφαλῶς θὰ δύνανται νὰ συμβάλλωσι σπουδαίως εἰς τὴν πρέπουσαν ἐπιστημονικὴν κατεύθυνσιν τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

β'.) Τὸν περιορισμὸν τῶν αἱρετῶν μελῶν εἰς δύο ("Αρθρον 3), διότι ἂν παραμένουν τέσσαρα ὡς ὁρίζει τὸ τροποποιούμενον Νομοθετικὸν Διάταγμα θὰ εἶχον εἰς τὰς κατὰ τμήματα συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου τὴν πλειοψηφίαν καὶ οὕτω θὰ διφκεῖτο ὁ Κλάδος ὑπ' αὐτῶν, ὅπερ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι δὲν εἶναι ὀρθόν.

γ'.) Τὴν ἵδρυσιν ἰδίου Συμβουλίου διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐφέσεων τῶν λειτουργῶν τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως κατὰ τῶν πειθαρχικῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου. Τὸ ὑπερσυμβούλιον αὐτὸ ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Ὑπουργείου, τοῦ προέδρου τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας Νομικοῦ Συμβούλου, τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Παιδείας καὶ τοῦ Τμηματάρχου τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως "Αρθρον 27 ἐδ. θ).

δ'.) Τὴν ἐπιβολὴν τῶν πειθαρχικῶν ποινῶν τῆς ἐπιπλήξεως καὶ τοῦ προστίμου μέχρις ἑνὸς μηνιαίου μισθοῦ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἀπ' εὐθείας.

Διὰ τῶν τροποποιήσεων αὐτῶν ἐλπίζει ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ὅτι θὰ ρυθμισθῇ διοικητικῶς καὶ θὰ ἐξυπηρετηθῇ ἐπιστημονικῶς ἐν τῷ μέλλοντι ἡ Παιδεία κατὰ τρόπον ἱκανοποιοῦντα τὰς προσδοκίας τοῦ ἔθνους—πάντως τρόπον ἀνώτερον λογικώτερον, ἐλευθερώτερον τοῦ τῆς χθές.

Αἱ ἐκπαιδευικαὶ Ὀργανώσεις ἔχουν ὅλως ἀντίθετον γνώμην τῆς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἀποτελέσματα ἅτινα θὰ ἐπακολουθήσουν, ἐὰν αἱ ὑπ' αὐτοῦ προτεινόμεναι μεταρρυθμίσεις ἤθελον ἀποτελέσει διατάξεις τοῦ ὑπὸ κύρωσιν Ν. Δ. διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους:

α'.) Διότι τὸ ἔργον τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐπιδιώκει σκοπὸν διαφορετικὸν ἀπὸ τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκει ἡ Μέση καὶ Δημοτικὴ Ἐκπαίδευσις. Ἡ Ἐκπαίδευσις αὐτὴ ἐπιδιώκει—δι' ἰδίου συστήματος ὀργανώσεως συντονισμένου πρὸς τὸ σύγχρονον περὶ διοικήσεως πνεῦμα, πρὸς τὴν σύγχρονον πρόοδον τῆς Παιδαγωγικῆς Ἐπιστήμης καὶ μὲ διδακτικὸν πρόγραμμα περιλαμβάνον τοὺς Κλάδους οἵτινες ἀντιστοιχοῦν πρὸς ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ, ἐπιδιώκει νὰ γνωρίσῃ εἰς τὴν μαθητιῶσαν νεότητα τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν εἰς τὴν ἱστορικήν του ἐξέλιξιν. Συγχρόνως δὲ ἐπιδιώκει διὰ τῆς σχολικῆς ζωῆς νὰ δημιουργήσῃ σταθερὰν τάσιν ἐν τῇ παιδικῇ ψυχῇ πρὸς χρησιμοποίησιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ πολιτισμοῦ μὲ πνεῦμα κοινωνικῆς ἀλληλεγύης καὶ ἁμοιβαίας ἐξυπηρετήσεως ἐντὸς τοῦ ἐθνικοῦ πλαισίου, πνεῦμα πρὸς τὸ ὁποῖον τείνει ὁ μεταπολεμικὸς κόσμος. Ἀφ' ἑτέρου ἔργον τῶν καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου εἶναι ὄχι μόνον νὰ μεταδόσωσιν τὰς κεκτημένας ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑποβοηθήσωσι διὰ τῶν ἐπιστημονικῶν των ἐρευνῶν καὶ δημιουργικῶν ἐργασιῶν εἰς τὴν ἀναζήτησιν νέων ἀληθειῶν καὶ προαγωγὴν τοῦ ἐπιστημανικοῦ κλάδου εἰς τὸν ὁποῖον ἕκαστος ἐργάζεται. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἀπαιτεῖ ὁλοκληρωτικὴν ἀπασχόλησιν εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον. Ἡ ἀπασχόλησις εἰς ἔργα ἀλλότρια πρὸς τὸν ἐπιστημονικὸν σκοπὸν μειόνει τὴν ἱκανότητα τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου νὰ δίδουν κατεύθυνσιν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν μὲ ἐπιστημονικὴν προοπτικήν. Τὴν προσαρμογὴν τῆς ἐκπαιδεύσεως πρὸς τὰς κεκτημένας ἐπιστημονικὰς ἀληθείας εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτελέσωσιν ἐπίσης ἐπιτυχῶς καὶ ἐκπαιδευτικοὶ ἐκ τῶν κόλπων τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Κλάδου. Εἶναι καθῆκον τῆς Πολιτείας νὰ περιφρουρίσῃ τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου ὡς μελετητὰς τῆς Ἐπιστήμης εἰς ἀπερίσπαστον ἀφοσίωσιν πρὸς προαγωγὴν τῆς Ἐπιστήμης καὶ νὰ ἀποθέσῃ τὴν λύσιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν προβλημάτων εἰς τοὺς ἐκ τῶν σπλάχνων τοῦ Κλάδου ἐκλεκτοὺς λειτουργοὺς οἱ ὁποῖοι ζοῦν τὰ ἐκπαιδευτικὰ προβλήματα καὶ μελετοῦν αὐτὰ ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ἔργου των.

Ὅτι οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι οἱ ἐλάχιστα ἁρμόδιοι νὰ κατευθύνουν τὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς δι' αὐτῆς ἐπιδιωκομένης κοινωνικῆς ἐξυπηρετήσεως ἀπέδειξεν ἡ πεῖρα τοῦ προσφάτου παρελθόντος· διότι ὁσάκις Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου ὑπεισῆλθον εἰς τὰ ἔργα τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ἀπέδειξαν παραδειγματικὴν ἀνικανότητα καὶ διωκήθη ὁ Κλάδος κατὰ τὸν χειρότερον τρόπον. Διὰ τοῦτο ὁμοφώνως ἀποκρούει τὴν συμμετοχὴν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον.

β'.) Τὸν περιορισμὸν τῶν αἱρετῶν μελῶν θεωροῦν αἱ Ὁμοσπονδίαι μείωσιν κεκτημένου δικαιώματός των. Ὁ ἐκπαιδευτικὸς κόσμος ἠγωνίσθη ἐπὶ μακρὸν ἵνα τοῦ ἀναγνωρισθῇ τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν διοίκησίν του δι' ἀντιπροσώπων του οἵτινες εἶναι οἱ φορεῖς τῶν ἐκπαιδευτικῶν βλέψεων, τῶν πόθων τοῦ Κλάδου καὶ τῶν διδαγμάτων τῆς πείρας. Ὁ Κλάδος ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀποκέντρωσιν καὶ αὐτοδιοίκησιν εἰς σῶμα ὑπεύθυνον διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν κοινωνικῶν ἐκπαιδευτικῶν συμφερόντων ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος καὶ τῶν σκοπῶν πεπολιτισμένου ἔθνους. Ὁ κ. Ὑπουργὸς νομίζει ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκθέσῃ τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους δὲν θεωρεῖ ὀρθὸν νὰ αὐτοδιοικῆται ὁ Κλάδος. Ὀρθὸν θὰ ἦτο, ἐὰν ἐξέθετε τοὺς λόγους αὐτούς, οἵτινες ἐὰν ἦσαν ὀρθοὶ καὶ καὶ τοὺς ἐπέβαλε τὸ συμφέρον τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας θὰ ἔπειθον τὸν Κλάδον νὰ παραιτηθῇ τοῦ ψυχίου τῆς αὐτοδιοικήσεως τὸ ὁποῖον ὑπολείπεται διὰ τῆς προτεινομένης τροποποιήσεως. Μέχρις ὅτου ὅμως πεισθῇ περὶ τούτου ὄχι μόνον δὲν θέλει νὰ παραιτηθῇ τοῦ μέχρι τοῦδε κεκτημένου ποσοῦ τῆς αὐτοδιοικήσεως ἀλλὰ καὶ ἐπιζητεῖ τὴν ἐπαύξησιν τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ μέχρι τοῦ τελικοῦ σκοποῦ συμφώνως καὶ πρὸς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις ὅλων σχεδὸν τῶν πολιτικῶν κομμάτων περὶ αὐτοδιοικήσεως.

γ') Τὸ συμβούλιον τὸ ἐκδικάζον τὰς ἐφέσεις τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν θεωρεῖ ὁ κλάδος ὡς θύραν, διὰ τῆς ὁποίας εἰσορμᾷ ἡ συναλλαγὴ εἰς τὴν διοίκησίν του. Διότι, ὡς ἐκ τῆς συνθέσεώς του ἐπειδὴ δηλαδὴ ἀποτελεῖται καὶ ἀπὸ πρόσωπα τὰ ὁποῖα διαχειρίζονται τὸ πολιτικὸν μέρος τῆς Διοικήσεως τοῦ Ὑπουργείου, ὑπόκειται εἰς τὴν πολιτικὴν πίεσιν καὶ ἐπιρροὴν τοῦ ἑκάστοτε κυβερνῶντος κόμματος. Ἡ πίεσις αὐτὴ δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ ἔχῃ ἄμεσον ἀντίκτυπον εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τὰς σχετικὰς μὲ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν πειθαρχικῶν ποινῶν. Διότι εἶνε φυσικὸν οἱ φιλικῶς προσκείμενοι πρὸς τὸ κυβερνῶν κόμμα ἐκ τῶν τιμωρηθέντων ὑπὸ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου νὰ χρησιμοποιήσωσι τὴν ἐπιρροὴν τοῦ κόμματος ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ ὑπερσυμβουλίου ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τῆς πολιτικῆς των θέσεως ἐν τῷ Ὑπουργείῳ εἶνε εὔκαμπτα εἰς τὴν πολιτικὴν πίεσιν. Τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶνε ἡ ἄρσις τῆς ποινῆς καὶ ἡ ματαίωσις τοῦ δι' αὐτῆς ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Τοῦτο εἶνε ὀλέθριον καὶ ἀπὸ διοικητικῆς καὶ ὑπὸ ἐκπαιδευτικῆς ἀπόψεως ἀλλὰ καὶ διότι ὡθεῖται ὁ Κλάδος εἰς τὴν κομματικὴν προσφυγὴν καὶ ὑποδούλωσιν εἰς τὴν πολιτικήν. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπαλλαγήν του ἀπὸ τὴν συναλλαγὴν ἠγωνίσθη μακροὺς καὶ δεινοὺς ἀγῶνας καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀνεχθῇ τὴν ὑποδούλωσίν του καὶ πάλιν εἰς τὴν πολιτικήν. Οὐδὲ καὶ εἰς τὴν πολιτείαν, συμφέρει οὔτε καὶ τὸ κοινὸν συμφέρον προάγει ἡ καταστολὴ καὶ ἀνυπαρξία ἐλευθέρου φρονήματος ἑνὸς ὁλοκλήρου κόσμου μελῶν τῆς κοινωνίας ἐκείνων ἀκριβῶς εἰς τὰ ὁποῖα ἔχει ἀνατεθῇ ἡ ἀγωγὴ τῶν νεαρῶν βλαστῶν τῆς κοινωνίας εἰς ἐλευθέρους τὸ φρόνημα πολίτας. Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἀποκρούει ὁ Κλάδος τὴν σύνθεσιν τοῦ Συμβουλίου ἐφέσεων ἀπὸ πρόσωπα τοῦ Ὑπουργείου.

δ') Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον ἀποκρούει τὴν σύνθεσιν τοῦ Συμβουλίου Ἐφέσεων ἀποκρούει καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ Ὑπουργοῦ νὰ ἐπιβάλλει πειθαρχικὰς ποινὰς ἀπ' εὐθείας ὅσον καὶ ἂν θελήσῃ ὁ Ὑπουργὸς νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν πίεσιν τῶν πολιτικῶν του φίλων θὰ ἔχῃ νὰ σταθμίσῃ τὸ βάρος τῆς πολιτικῆς του ὑποστάσεως μὲ βάρος τοῦ δικαίου τοῦ ὑπαλλήλου. Ἡ πεῖρα ἔχει ἀποδείξει ὅτι τὸ τελευταῖο ζυγίζει ἐλαφρότερον εἰς τὴν πολιτικὴν πλειστάγκα. Ἔχει πικροτάτην πεῖραν τοῦ τραγικοῦ χοροῦ τῶν κατὰ χιλιάδας ἐκπαιδευτικῶν μεταβολῶν, ὁσάκις τὸ πολιτικὸν πάθος παραμερίζον συμβούλια καὶ ὑπερσκελίζον κατοχυροῦντας τὴν μονιμότητα νόμους ἔθεσε χεῖρα εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ πράγματα. Καὶ μόνον ἡ ἄκρα συντηρητικότης τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ Κλάδου κρατεῖ τοῦτον εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ ὑπάρχοντος κοινωνικοῦ καθεστῶτος ἀπὸ τὸ ὁποῖον τὸ Κράτος διὰ τῆς ἀστοργίας του πολλάκις ἐξώθησεν αὐτὸ ἔξω τοῦ πλαισίου αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ κλάδος ἀποκρούει τὴν τροπολογίαν αὐτὴν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ἐπαγγελματικῆς του συνειδήσεως τῆς συγκεκροτημένης εἰς τὴν Ὁμοσπονδιακὴν Ἕνωσιν.

2) Τὸ Ν. Δ. Περὶ Διδακτικῶν βιβλίων.

Εἰς τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ σχεδίου Ν. Δ. περὶ τροποποιήσεως καὶ κυρώσεως τῶν Ν. Δ. περὶ διδακτικῶν βιβλίων προκειμένου περὶ τῆς γλώσσης τῶν βιβλίων αὐτῶν

εὐγενικό, τὸν ἰδεώδη, τὸν ἀλτρουϊστὴ τέλος ταμία, ποὺ δὲ βρίσκω λέξεις νὰ ἐξυμνήσω τὶς ἀρετές του.

Μὲ ὑπερηφάνεια τονίζω, ὅτι ἀπὸ τριετίας, ἤδη ἀφότου ὁ ὑπέροχος κ. Κούτρας ἦρθε στὸ ταμεῖο μας, ἐμεῖς οἱ ὑπάλληλοι Καλαβρύτων δὲ νιώσαμε ταπείνωση τῆς ἀξιοπρέπειάς μας.

Τὴν παλαιὰ ἐποχὴ παίξαμε τὴ μέλισσα ἔξω ἀπὸ τὴν τριγωνικὴ θυρίδα τοῦ ταμείου· τώρα τὴν ξεχάσαμε καὶ ξαίρετε γιατί; Γιατὶ κλείστηκε ἡ τριγωνικὴ θυρίδα κι' ἄνοιξε ἡ πόρτα. Νὰ μιὰ ρεαλιστικὴ καινοτομία τοῦ ταμίου μας κ. Κούτρα. Εὔχομαι νὰ τὸν μιμηθοῦν κι' ἄλλοι ταμίαι τοῦ Κράτους.

Ἐμεῖς τὸν εὐγνωμονοῦμε καὶ θὰ τὸν εὐγνωμονοῦμε.

Καλάβρυτα *Θεόδ. Π. Μάλλιος*

ἰσχυρίζεται ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι ἡ καθαρεύουσα ἔχει τὰς ρίζας της βαθείας, εἰς τὴν γλωσσικὴν ἡμῶν συνείδησιν καὶ ἀποτελεῖ γλωσσικὸν καθεστὼς ἐδραζόμενον ἐπὶ ἱστορικῶν λόγων καὶ ἐθνικῶν παραδόσεων» καὶ ὅτι «ἡ κοινὴ συνείδησις» δὲν ἀνέχεται τὴν βίαν τῆς δημοτικῆς γλώσσης, ἀλλὰ θέλει πειθώ». Περαιτέρω δὲ ἐκθέτει ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ κρατικὴ μηχανὴ χρησιμοποιεῖ ὡς ἀποκλειστικὸν αὐτῆς ὄργανον τὴν καθαρεύουσαν, ἐφ' ὅσον αἱ ἐφημερίδες γράφονται εἰς τὴν καθαρεύουσαν καὶ ἐφ' ὅλον ἡ ἓν γένει πνευματικὴ κίνησις ἐξυπηρετεῖται διὰ τῆς καθαρευούσης θὰ ἦτο ἐγκληματικόν, ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας νὰ ἀποκλείσῃ τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς. Θὰ ἦτο ἐγκληματικὸν ὁ ἀπόφοιτος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου νὰ μὴ δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὴν κοινοποιηθεῖσαν αὐτῷ ἀγωγήν» νὰ μὴ δύναται ν' ἀντιληφθῇ τίνα φόρον καλεῖται νὰ πληρώσῃ, νὰ μὴ δύναται νὰ παρακολουθήσῃ διὰ τῶν Ἐφημερίδων τὴν σύγχρονον πνευματικὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν κίνησιν, νὰ μὴ δύναται νὰ ἐννοῇ τί τοῦ διδάσκει ὁ ἱεροκῆρυξ τί τοῦ ὑπόσχεται ὁ πολιτικός, πῶς ἀγορεύει ὁ Δικηγόρος ὑπὲρ τῶν ὑποθέσεών του. Τί ἀκούει εἰς μίαν διάλεξιν, ποία ἡ θεωρία, ἤτις γίνεται εἰς τὸν στρατιώτην κατὰ τὴν θητείαν του τί μὲ μίαν λέξιν περικλείει καὶ διερμηνεύει ὁ τεράστιος κύκλος τῶν ἐπισήμων τοῦ Κράτους λειτουργιῶν. Διὰ τοῦτο προτείνει νὰ διδάσκεται ἡ καθαρεύουσα κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου εἰς τὴν Πέμπτην καὶ Ἕκτην τάξιν ὡς κυρία παρὰ τὴν Δημοτικήν.

Διαμφισβητοῦμεν πρῶτον τοῦτο: Ὅτι ἡ καθαρεύουσα ἔχει βαθείας τὰς ρίζας εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν καὶ ὅτι ἀποτελεῖ γλωσσικὸν καθεστώς. Διότι ἐκ τῶν 825 χιλιάδων μαθητῶν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων 68 μόνον χιλιάδες ἀναβαίνουν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ὅπου διδάσκεται ἡ καθαρεύουσα, ἤτοι τὰ 10ο)ο περίπου, ὁ δὲ ἄλλος μαθητικὸς κόσμος, τὰ 90ο)ο περίπου εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν ζωὴν μὲ τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς γνώσεις ποῦ τοῦ παρέχει τὸ τετρατάξιον κυρίως Δημοτικὸν Σχολεῖον τῆς Ἀγροτικῆς ἢ μικροεπαγγελματικῆς οἰκογενείας, τῆς ὁποίας τὰ παιδιὰ μετὰ τὴν τετραετῆ φοίτησιν εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον σταματοῦν τὰς σπουδάς των. Ἡ γλῶσσα λοιπὸν τὴν ὁποίαν ὁμιλοῦν τὰ 90ο)ο τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ εἶναι ἡ δημοτικὴ καὶ αὐτὴ ἔχει βαθείας τὰς ρίζας εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν καὶ ἀποτελεῖ τὸ γλωσσικὸν καθεστώς, ἡ δὲ καθαρεύουσα εἶνε ἡ γλῶσσα τῶν 10ο)ο, ἡ γλῶσσα τῶν λογίων καὶ τῶν ὁπωσδήποτε ὑποστάντων τὴν ἐπίδρασιν τοῦ γλωσσικοῦ κλασσικισμοῦ εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Διαμφισβητοῦμεν καὶ τοῦτο: Ὅτι ἡ διετὴς διδασκαλία τῆς καθαρευούσης εἰς τὰς δύο τελευταίας τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου θὰ καταστήσῃ τοὺς μαθητὰς ἱκανοὺς νὰ κατανοῶσι ὕστερον, ὡς πολῖται εἰς τὰς κρατικὰς καὶ κοινωνικὰς των θέσεις τὸ διὰ τῆς καθαρευούσης ἐκφραζόμενον νοητικὸν περιεχόμενον. Διότι ἡ λεξιλογικὴ ἐν μέρει καὶ ἡ τυπικὴ μορφὴ τῆς καθαρευούσης εἶναι ἡ τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου καὶ ἑπομένως συγγενεστάτη μὲ τὸν ἀρχαῖον λόγον, τὸν ὁποῖον δὲν μανθάνουν οἱ μαθηταὶ μὲ ὅλην τὴν ἐπιτυχῆ διδασκαλίαν ἐν τῇ μέσῃ ἐκπαιδεύσει.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι μανθάνουν οἱ μαθηταὶ τῶν δύο τελευταίων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τὴν καθαρεύουσαν καὶ πάλιν δὲν ἀλλοιοῦται τὸ ποσοστὸν τῶν ὁμιλούντων τὴν δημοτικήν, οὐσιωδῶς, διότι ἐκ τῶν 8.250 δημοτικῶν σχολείων τὰ 300 περίπου εἶναι ἑξατάξια καὶ οἱ μαθηταὶ οἱ φοιτῶντες εἰς αὐτὰ ἀνέρχονται εἰς τὸν ἀριθμὸν 10 περίπου χιλιάδων.

Ὄχι μόνον δὲ διαμφισβητοῦμεν τὴν ὀρθότητα τῆς ἀντιλήψεως καθ' ἣν πρέπει νὰ μάθῃ ὁ λαὸς τὰ 90ο)ο τὴν καθαρεύουσαν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ποικίλων του σχέσεων, ἀλλὰ καὶ διαμαρτυρόμεθα κατὰ τῆς τοιαύτης ἀντιλήψεως, θεωροῦμεν ἐγκληματικὸν νὰ μὴ ὁμιλῶμεν εἰς τὸν λαὸν τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ἐννοεῖ εἴτε ὡς διδάσκαλος εἴτε ὡς ἱεροκήρυξ εἴτε ὡς δικηγόρος εἴτε εἰς οἱανδήποτε περίστασιν ἐρχόμεθα εἰς ἐπαφὴν μὲ αὐτόν, διότι οὕτως ἀφίνομεν αὐτὸν εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν ἀμάθειαν, ὅσον δὲ καὶ ἂν ἀρέσκωνται ν' ἀποδίδουν σκοπίμως εὐθύνας εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν δημοτικισμὸν τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἀκαταστασία μας εἶναι ἡ τελευταία ἐξέλιξις, τὸ οἰκτρὸν κατάντημα τοῦ ἀπὸ ἑκατονταετηρίδος ἀσκουμένου ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει γλωσσικοῦ κλασσικισμοῦ. Διότι ὁ ἐκπαιδευτικὸς δημοτικισμὸς οὔτε ἐξεδήλωσεν ἀκόμη τὰ ἀποτελέσματα τῶν προσπαθειῶν του οὔτε ἀφῆκαν αὐτὸν ἐλεύθερον νὰ ἀσκήσῃ συνεχῆ τὴν μεταρρυθμιστικὴν του προσπάθειαν. Θεωροῦμεν ἐνόχους τῆς σημερινῆς καταστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τοῦ καθυστερημένου εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς ἐκείνους, οἵτινες θέτουν γλωσσικοὺς φραγμοὺς εἰς τὴν διανοητικὴν μόρφωσιν καὶ τὸν συναισθηματικὸν ἐξευγενισμὸν τοῦ ὑπὸ τῆς φύσεως τόσον πεπροικισμένου αὐτοῦ λαοῦ.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ὁ ἐκπαιδευτικὸς κόσμος ἐσχημάτισε τὴν γνώμην ὅτι ὄχι μόνον βελτίωσις εἰς τὰ ἐκπαιδευτικά μας πράγματα δὲν ἐπέρχεται διὰ τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας προτεινομένων τροποποιήσεων εἰς τὰ ἐν λόγῳ Ν. Δ. ἀλλὰ τοὐναντίον ὀπισθοδρόμησις. Χωρὶς νὰ ἅπτωνται αἱ τροποποιήσεις αὗται θεμελιωδῶν ἐκπαιδευτικῶν προβλημάτων, χωρὶς νὰ διαγράφουν γενικὰς κατευθυντηρίους γραμμὰς, ἀνορθώσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐπανέρχονται εἰς τὰς διατάξεις, αἱ ὁποῖαι κατεδικάσθησαν ἐκ τῆς πείρας τοῦ προσφάτου παρελθόντος καὶ ἐπαναφέρουν τὸν κλάδον εἰς τὴν διάθεσιν τῆς κομματικῆς διαπάλης μὲ ἅπτὸν καὶ πρόχειρον ἀποτέλεσμα τὴν ἀντικατάστασιν τῶν προσώπων τῶν ἀποτελούντων τὸ σημερινὸν ἐκπαιδευτικὸν συμβούλιον.

Ὁ Κλάδος ἀποβλέπει μετ' ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν ὀρθότητα τῆς κρίσεως τῶν μελῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Παιδείας καὶ ἀναμένει τὴν ἄρνησιν τῆς κυρώσεως τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων.

Διὰ τὴν Ὁμοσπονδίαν τῶν λειτουργῶν τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως

Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Β. ΠΕΤΡΟΥΝΙΑΣ

Διὰ τὴν Διδασκαλικὴν Ὁμοσπονδίαν

Π. ΔΗΜΗΤΡΑΤΟΣ

Ε. ΠΑΡΑΣΧΗΣ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΑΚΑ

ΑΠΟ ΟΣΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΟΣΑ ΔΕΝ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Α') Πῶς γίνεται ἕνα διδακτήριο στὸ Μάραθο.

Ὁ Μάραθος, τὸ ἐπίνειο τῶν Γαργαλιάνων, εἶναι ἕνα χωριὸ μὲ 400—500 κατοίκους, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων ἀποζοῦν ἀπὸ τὴν μικρὰν κίνησιν τοῦ μικροῦ λιμένος των. Τὸ σχολεῖο τοῦ χωριοῦ ἦταν μέσα σὲ μιὰ ἑτοιμόρροπη ἀποθήκη καὶ οἱ κάτοικοι φέτος ἀποφάσισαν νὰ κάμουν νέο διδακτήριο. Ἔβαλε 10 χιλ. δραχ. ἡ Κοινότης, 45 χιλ. ἡ Ἐκκλησία, ἐμαζεύτηκαν καὶ 15 χιλιάδες ἀπὸ ἐράνους, ἀλλὰ τὰ χρήματα αὐτὰ δὲν ἦταν ἀρκετὰ γιὰ ἕνα διτάξιο διδακτήριο. Τὸ Σωματεῖο ἐργατῶν ξηρᾶς (ἀχθοφόρων) μὲ τὰ 62 μέλη του καὶ τὸ Σωματεῖο ἐργατῶν θαλάσσης (λεμβούχων) μὲ τὰ 25 μέλη του, ἔλαβαν τὴν ἀπόφαση νὰ συμπληρώσουν τὸ ποσὸ τῶν 90 χιλιάδων δραχμῶν ποὺ ἐχρειάζετο γιὰ τὴν ἀποπεράτωση τοῦ ἔργου. Καὶ ἀπὸ τὸν Ἰούλιον μῆνα κάθε βράδυ κάθε ἐργάτης ἀφίνει ἀπὸ τὸ μεροκάματό του ἕνα ποσοστὸ γιὰ τὸ σχολεῖο.

Ἔτσι κάθε μέρα μαζεύονται 500, 800, 1000 καὶ κάποτε καὶ περισσότερες δραχμὲς καὶ ὕστερα ἀπὸ ἕνα μῆνα τὸ σχολεῖο θὰ εἶναι ἕτοιμο γιὰ νὰ δεχθῇ τὰ παιδιά.

Ἕνα μεγάλο εὖγε χρειάζεται καὶ στοὺς καλοὺς ἐργάτες, ποὺ κόβουν ἀπὸ τὸ καθημερινό ψωμί τους γιὰ τὸ σχολεῖο τῶν παιδιῶν τους καὶ στὸν ἐκλεκτὸ Πρόεδρό τους, ποὺ εἶναι καὶ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος καὶ Πρόεδρος τῆς Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ Νίκο Σκιαδᾶ, στὴ δραστηριότητα τοῦ ὁποίου πολλὰ ὀφείλει τὸ ὑπὸ κατασκευὴ ἔργον.

Β') Πῶς δὲ γίνεται ἕνα διδακτήριο στοὺς Γαργαλιάνους.

Οἱ Γαργαλιάνοι ἀπέχουν ἀπὸ τὸ Μάραθο μιὰ ὥρα, ἔχουν 6500—7000 κατοίκους καὶ εἶνε μιὰ ἀρκετὰ προωδευμένη πολίχνη, μὲ πολλοὺς καὶ πλουσίους ἐμπόρους καὶ κτηματίας, μὲ πολλοὺς ἐπισήμονας, πολλοὺς συνεταιρισμούς, κινηματογράφον κ.λ. Τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῶν Γαργαλιάνων εἶνε μέσα σὲ κάτι ἐρειπωμένα παλιόσπιτα, μάλιστα πρὸ δύο ἐτῶν ἡ στέγη ἑνὸς ἐξ αὐτῶν ἔπεσεν, ὅταν ἦσαν μέσα τὰ παιδιά, καὶ θαῦμα εἶνε πῶς ἐγλύτωσαν 60 παιδιὰ καὶ μιὰ δασκάλα.

Στὰ χέρια μιᾶς Ἐπιτροπῆς ἦσαν 240 χιλιάδες δραχμές, σταλμένες ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ ὅ,τι δήποτε ἔργον κοινῆς ὠφελείας. Πρὸ μηνῶν ἐρρίφθη ἡ ἰδέα νὰ διατεθοῦν τὰ χρήματα αὐτὰ γιὰ τὴν ἀνέγερση ἑνὸς σχολείου. Ὕστερα ἀπὸ κάμποση συζήτηση τὸ πρᾶγμα κατάληξε νὰ διατεθοῦν τὰ χρήματα ὄχι γιὰ τὴν ἀνέγερση σχολείου, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀνέγερση... Κρεοπωλείου τῆς πόλεως.

Κυπαρισσία Σεπτέμβριος 1927

Π. Κωνσταντινόπουλος

Ἐπιθεωρητὴς τῶν δημ. σχολείων Τριφυλίας

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Στὴν Τριφυλία

Στὴν Ἐκπαιδευτικὴ Περιφέρεια Τριφυλίας θὰ γίνουν ἐφέτος τέσσαρα τοπικὰ Συνέδρια ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ κ. Παν. Κωνσταντινοπούλου:

1) Στὴν Ἀνδρίτσαινα 3, 4 καὶ 5 Ὀκτωβρίου 1927 ἔτους.

2) Στὴ Ζαχάρω 10, 11 καὶ 12 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ.

3) Στὴν Κυπαρισσία 19, 18 καὶ 19 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ.

4) Στοὺς Γαργαλιάνους 2, 3 καὶ 4 Νοεμβρίου ἐ. ἔ.

Θέματα:

1) Φοίτησις μαθητῶν: Ποῦ προσκρούει ἡ τακτικὴ φοίτησις; Ὁποῖα τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ τελευταίου Νομ. Διατάγματος.

2) Διδακτήρια καὶ ἐπίπλωσις σχολείων: Κατὰ τίνα τρόπον θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἔχωμεν ὑγιεινὰ διδακτήρια καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἐπιπλα καὶ σχολικὰ ὄργανα; Κατὰ τίνα τρόπον δύναται νὰ συμβάλῃ πρὸς τοῦτο ὁ διδάσκαλος;

3) Αὐτοδιοίκησις τῶν μαθητῶν: Μαθητικαὶ κοινότητες.

4) Σχολικοὶ κῆποι: Σημασία τῶν κήπων διὰ τὸ ἔργον τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἀγωγῆς ἐν γένει. Πῶς τὰ ἐμπόδια διὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ σχολικοῦ κήπου καὶ κατὰ τίνα τρόπον θὰ ἀρθῶσι ταῦτα.

5) Τὸ μάθημα τῆς χειροτεχνίας: Ἀξία τοῦ μαθήματος. Ἀνάλυσις τοῦ βιβλίου «Ὁδηγὸς χειροτεχνίας Μαραγκουδάκη».

6) Τὸ μάθημα τῶν ἐκθέσεων. Ἐκλογὴ θέματος καὶ τρόπος τῆς διδασκαλίας αὐτῶν.

7) Τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τῆς Γραμματικῆς τῆς Δημοτ. γλώσσης. Πῶς ἀπορίαι ἐγεννήθησαν κατὰ τὴν ἐφαρμογήν του;

8) Τὰ ἀναγνωστικά του. Πῶς εὑρίσκετε τὸ παρεχόμενον αὐτῶν ἀπὸ ἠθικῆς, θρησκευτικῆς, πατριωτικῆς καὶ πραγματογνωστικῆς ἀπόψεως;

9) Ἡ προπαρασκευὴ τοῦ διδασκάλου διὰ τὴν διδασκαλίαν. Πῶς βοηθητικὰ βιβλία ἔχει ὁ διδάσκαλος διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν διαφόρων μαθημάτων; καὶ

10) Ὑποδειγματικαὶ διδασκαλίαι καὶ διδασκαλία νέων ὑλικῶν.

Ἐν Κρεστενίτσῃ τῇ 7 Ὀκτωβρίου 1927.

Ὁ Πρόεδρος Σολ. Ὀλυμπίας

Ἰ. Τσικόγιαννης

ΑΝΔΡΕΟΥ ΧΡ. ΚΑΛΟΓΗΡΑ, ΑΡΜΟΔΙΟΔΙΚΑΣΚΑΛΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ Α'. ΑΡΡΕΝΩΝ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ

"ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ"

Εἶναι τὸ μοναδικὸ καὶ γνωστὸ ἐμμετρο Προσευχητάριο τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μπῇ σὲ κάθε σχολεῖο καὶ σὲ κάθε σπίτι. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν τρέλλα ἑνὸς ψευδοπολιτισμοῦ ποὺ ζητεῖ, κοντὰ στ' ἄλλα νὰ χαλαρώσῃ κάθε ἠθικὸ δεσμὸ καὶ νὰ καταπνίξῃ κάθε θρησκευτικὸ ἰδανικό, παρουσιάζεται τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ μιὰ ὄαση σὲ μιὰ τέτοια διαθλαστικὴ ἔρημο γιὰ νὰ βροῦσι τὶς παιδικὲς ψυχὲς μὲ τὰ νάματα τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς λατρείας στὸ Θεό καὶ νὰ τὶς ἀνυψώσῃ στὸ Μεγάλο τῆς Θρησκείας μας δωμό, ἀπὸ τὸν ὁποῖον θὰ παίρνουν τὰ μεγάλα διδάγματα τῆς ἀρετῆς.

Εἶναι καθήκον τῶν ἐπιθεωρητῶν, εἶναι καθήκον τῶν διδασκάλων, εἶναι καθήκον τῶν γονέων νὰ ὑποστηρίξουν ἕνα τέτοιο βιβλίο. Ἡ κρίσις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ ἡ σύστασις τοῦ Σου Ὑπουργείου εἶναι ἀρκετὲς γιὰ νὰ πείσουν τὸν καθένα πῶς πρέπει νὰ τὸ διαδώσῃ.

Πουλιέται σὲ μεγαλύτερα βιβλιοπωλεῖα τῶν Ἀθηνῶν δραχ. 7,50 καθὼς καὶ σ' ἐκεῖνα τοῦ Ἀργοστολίου.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

Κυκλοφορεί κάθε Κυριακή σε 8000 άντίτυπα
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:
Έσωτερικού δρ. 50
Έξωτερικού φρ. 50
Επιστολαί και έμβάσματα:
Διδασκαλικόν Βήμα
Δεληγεώργη 27α – Άθήναι

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΤΟΥ

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Του **Μ. ΠΑΠΑΜΑΥΡΟΥ**

Γράμμα δεύτερο

Κύριοι συνάδελφοι,

Έλεγα στὸ προηγούμενο γράμμα μου, πὼς στὴ σελίδα ποὺ ἀνάλαβα, στὸ «Δ. Β.» θὰ ἐξετάσω καὶ διδαχτικὰ ζητήματα, μὰ καὶ ζητήματα τῆς σχολικῆς ζωῆς. Σήμερα ἀρχίζω μὲ τὴ Διδαχτική. Ἡ Διδαχτικὴ εἶναι ἕνας κλάδος τῆς Παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης, ποὺ ἀσχολεῖται εἰδικὰ μὲ τὴ διδασκαλία.

Τὰ κυριώτερα προβλήματα, ποὺ ἐξετάζει εἶναι δυό. α) Τὸ ὑλικὸ τῆς διδασκαλίας: Δηλαδὴ τί ὑλικὸ θὰ δώσῃ ἡ διδασκαλία στὰ παιδιὰ στὰ διάφορα μαθήματα. Ἀπὸ ποῦ θὰ πάρῃ αὐτὸ τὸ ὑλικὸ καὶ σὲ ποιὰ σειρὰ θὰ τὸ δώσῃ. Ἐξετάζει δηλαδὴ τὸ ***Τί*** θὰ διδάξω. Αὐτὸ τὸ ***Τί*** τῆς διδασκαλίας ἀποτελεῖ **τὸ *ἀναλυτικὸ πρόγραμμα***. β) Ἐξετάζει τὸν τρόπο τῆς διδασκαλίας. Δηλαδὴ μὲ τί τρόπο θὰ διδάξω τὸ ὑλικὸ αὐτό. Μὲ ἄλλα λόγια, ἐξετάζει τὸ ***Πῶς*** τῆς διδασκαλίας. Αὐτὰ τὰ δυὸ τὸ Τί καὶ τὸ Πῶς τῆς διδασκαλίας, μαζὶ ἀποτελοῦν τὴ ***μέθοδο*** τῆς διδασκαλίας. Κοντὰ δμως σ' αὐτὰ μπαίνει κι ἕνα τρίτο πρόβλημα, ποὺ ἐξετάζει ἡ Διδαχτική, καὶ τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι ***ὁ σκοπὸς τῆς διδασκαλίας***. Τί δηλαδὴ ἐπιδιώκομε νὰ πετύχωμε μὲ τὴ διδασκαλία; Νὰ δώσωμε ἴσως μόνο ὡρισμένες γνώσεις στὸ παιδὶ ἀπὸ τοὺς διάφορους κύκλους τῶν γνώσεων ἢ κάτι ἄλλο, ἢ καὶ κάτι ἄλλο. Αὐτὰ τὰ τρία πράματα, δηλαδή, ὁ σκοπὸς τῆς διδασκαλίας, τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα καὶ ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας ἀποτελοῦν τὸ περιεχόμενο τῆς Διδαχτικῆς, εἶναι τὰ θέματά της. Ἂν ἐξαιρέσωμε τὸ πρῶτο, τὸ σκοπὸ τῆς διδασκαλίας, ἀπὸ τὰ δυὸ ἄλλα καλλιεργήθηκε ὡς τώρα προπάντων ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας. Καὶ αὐτὸ εἶναι φυσικό. Γιατὶ περισσότερο ἐνδιαφέρει τὸ πῶς θὰ διδάξω ἕνα πρᾶμα, πὼς θὰ τὸ προσφέρω στὰ παιδιά, ἀπὸ τὸ τί διδάσκω. Κι' ἐμεῖς ἐπίσης θὰ ἐπιμείνωμε περισσότερο στὸ μέρος αὐτό. Μὰ καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ ὑλικοῦ τῆς διδασκαλίας εἶναι ἐπίσης πολὺ σημαντικὸ καὶ κατέχει σπουδαία θέση μέσα στὴ Διδαχτική. Καὶ, ἂν τὸ ὑλικὸ τῆς διδασκαλίας τὸ ὁρίζει τὸ Κράτος στὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα καὶ ὁ δάσκαλος τὸ βρίσκει ἕτοιμο, ὡστόσο εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀσχοληθοῦμε καὶ μ' αὐτό, ἔστω καὶ γενικά. Ἔτσι θὰ μάθωμε ποιὲς παιδαγωγικὲς ἀρχὲς ἀκολουθεῖ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καὶ πῶς κανονίζει τὸ ὑλικὸ τῆς διδασκαλίας σὲ διάφορες τάξεις. Τότε καὶ ὁ δάσκαλος θὰ μπορῇ νὰ παίρνῃ κριτικὴ στάση ἀπέναντι στὸ πρόγραμμα.

Ἂν θέλαμε τώρα μὲ ἕνα σχεδιάγραμμα νὰ δείξωμε τὰ προβλήματα, ποὺ ἐξετάζει ἡ Διδαχτική, θὰ ἔχωμε αὐτό:

ΔΙΔΑΧΤΙΚΗ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
II. ΥΛΙΚΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
III. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Δὲν εἶναι νομίζω ἀνάγκη νὰ πῶ πὼς τὰ διάφορα αὐτὰ προβλήματα, θὰ ἐξετάσω ἀπὸ τὴν ἄποψη τοῦ ***σχολείου ἐργασίας***. Τὸ σχολεῖο ἐργασίας εἶναι ὁ τελευταῖος σταθμὸς στὴν ἐξέλιξη τοῦ σχολείου ἀπὸ τὸ μεσαίωνα καὶ δῶθε. Εἶναι ὁ τύπος ἐκεῖνος τοῦ σχολείου, ποὺ ἀναγνωρίζεται σήμερα ἀπὸ τὴν Παιδαγωγικὴ γιὰ τὸν πιὸ ἐπιστημονικὸ καὶ πιὸ σύγχρονο σχολικὸ τύπο.

Ἀμέσως δμως ἀπὸ τὴν ἀρχή, πρέπει, κύριε συνάδελφε, νὰ σοῦ πῶ πὼς οἱ προσδοκίες σου πρέπει νὰ εἶναι μετρημένες. Πρέπει νὰ ἔχῃς πάντα ὑπόψει σου πὼς βρισκόμαστε σὲ μιὰ ἐποχὴ μεταβατική, σὲ μιὰ ἐποχὴ πειραματισμοῦ. Γιατί, ἡ νέα παιδαγωγικὴ κίνηση, ποὺ ἄρχισε ἐδῶ καὶ 30-40 χρόνια (1890), προσπάθησε στὴν ἀρχὴ νὰ πολεμήσῃ τὸ παλιὸ σχολεῖο, τὸ σχολεῖο τοῦ Ἑρβάρτου, ποὺ ἦταν ἁπλωμένο σ' ὅλο τὸν κόσμο. Ἡ νέα δηλαδὴ κίνηση ἄρχισε σὰν ἀντίδραση στὸν παντοδύναμο Ἑρβαρτιανισμό. Καὶ ὄχι μόνο αὐτό, μὰ καὶ ἡ πρώτη της ἐργασία ἦταν θεωρητική. Ὡς ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια, οἱ παιδαγωγοί, οἱ ἔχθροὶ τοῦ Ἑρβάρτου, προσπαθοῦσαν νὰ ἀποδείξουν ἀστήριχτη τὴν παιδαγωγικὴ θεωρία τοῦ Ἑρβάρτου καὶ ἔτσι νὰ κλονίσουν συθέμελα τὴν Παιδαγωγική του. Στὴν πράξη δμως δὲν ἔγινε ἀκόμα πολύχρονη ἐργασία, ἔτσι ποὺ νὰ μποροῦμε νὰ βγάλωμε τὸ Ἑρβαρτιανὸ σύστημα καὶ στὴ θέση του νὰ βάλωμε ἕνα νέο, σταθερό, δοκιμασμένο πολύτροπα στὴ σχολικὴ πράξη. Λίγα εἶναι τὰ σχολεῖα ἐκεῖνα, ποὺ ἐργάζονται μὲ τὶς νέες διδαχτικὲς ἀρχές. Προπάντων εἶναι μερικὰ πειραματικὰ σχολεῖα, ποὺ ἔχουν ἐλευθερία ἀπὸ τὰ Κράτη τους νὰ πειραματίζωνται ἀπάνω στὰ νέα διδαχτικὰ προβλήματα. Σὲ μᾶς μάλιστα, οἱ νέες διδαχτικὲς ἀρχὲς εἶναι ἄγνωστες. Μερικὲς προσπάθειες μερικῶν εὐσυνείδητων δασκάλων, ἀποτελοῦν σημεῖα μόνο μέσα σ' ὁλόκληρη τὴν ἐκπαιδευτική μας κίνηση καὶ γίνονται πάντα μέσα στὸ καθολικὸ πλαίσιο τοῦ παλιοῦ σχολείου. Ἡ πρώτη σοβαρὴ προσπάθεια, ποὺ ἔγινε στὸν τόπο μας, γιὰ τὴ διδαχτικὴ καὶ γενικὰ τὴν ὁλοκληρωτικὴ μεταρρύθμιση τοῦ σχολείου μας εἶναι τὸ Πρότυπο Πειραματικὸ Μαράσλειο διδασκαλεῖο. Μὰ κι αὐτὸ τὸ χάλασαν ὕστερα ἀπὸ τρία χρόνια λειτουργία. Καὶ εἶναι βέβαια ἀρκετὰ σημαντικὰ τὰ πορίσματα τῆς ἐργασίας τοῦ Μαρασλείου, μὰ μέσα στὸ λίγο χρόνο, ποὺ λειτούργησε, δὲ μποροῦσε νὰ παρουσιάσῃ ὁλόκληρο σύστημα νέας Διδαχτικῆς. Καὶ κεῖνο βρισκόταν ἀκόμα στὸ στάδιο τοῦ πειραματισμοῦ. Καὶ θὰ πειραματιζόταν ἀκόμα χρόνια. Γιατὶ παιδαγωγικὰ ἔργα δὲ γίνονται ἀπὸ ἕνα χρόνο στὸν ἄλλο, μὰ χρειάζονται πολύχρονη ἀδιάκοπη ἐργασία. Ὅμως, ἡ ἐργασία τοῦ Μαρασλείου εἶναι ἡ μόνη θετικὴ προσπάθεια, ποὺ γένηκε στὸν τόπο μας. Ὅποιος θέλει νὰ τὴ γνωρίσῃ, ἂς διαβάσῃ τὴν πρώτη του ἐπετηρίδα «Οἱ πρῶτες προσπάθειες» ποὺ βγαίνει ὡς τὰ Χριστούγεννα.

Ἔτσι, τὸ νέο σχολεῖο, τὸ σχολεῖο ἐργασίας, δὲν μπορεῖ ἀκόμα νὰ παρουσιάσῃ τέλειο σύστημα Διδαχτικῆς μὲ ἀρχὴ καὶ τέλος. Σύστημα, ποὺ νὰ καθορίζῃ καὶ τὶς τελευταῖες λεπτομέρειες τῆς διδαχτικῆς πράξης. Ἐκεῖνο, ποὺ μπορεῖ νὰ δώσῃ ὡς τώρα, εἶναι γενικὲς διδαχτικὲς ἀρχές. Ἀρχές, ποὺ τὶς ἐπιβάλλει ἡ ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ καὶ οἱ ἀνάγκες οἱ κοινωνικές, ποὺ αὐτὲς καλεῖται νὰ ἱκαναποιήσῃ τὸ σχολεῖο.

Μά, καὶ ἂν δὲν ἔχωμε ἀκόμα τέλειο σύστημα διδαχτικῆς τοῦ νέου σχολείου, αὐτὸ δὲ σημαίνει πὼς πρέπει νὰ ἀναχαιτιστοῦμε στὴν ἐξέταση τῶν προβλημάτων του. Ἡ παλιὰ Ἑρβαρτιανὴ ὀρθοδοξία πρέπει νὰ σπάσῃ. Πρέπει μιὰ ὥρα ἀρχήτερα νὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ τὸν Ἑρβαρτιανὸ σχηματισμὸ καὶ ἀπὸ τὰ καλούπια τῆς Ἑρβαρτιανῆς Διδαχτικῆς, προπάντων ὅπως τὰ μόρφωσαν οἱ μαθητὲς καὶ διάδοχοι τοῦ Ἑρβάρτου. Πρέπει καὶ στὸν τόπο μας νὰ ἀρχίσῃ τὸ γρηγορώτερο ἡ ἔρευνα ἀπάνω στὰ νέα διδαχτικὰ προβλήματα. Ὁ διδάσκαλός μας πρέπει νὰ βγῇ ἀπὸ τὴ σημερινή του ἀκινησία καὶ νὰ πάψῃ νὰ δέχεται ἕτοιμες τὶς διδαχτικὲς ὁδηγίες ἀπὸ τοὺς παιδαγωγούς του. Πρέπει ὁ ἴδιος νὰ πειραματιστῇ στὴν πράξη μέσα στὸ σχολεῖο του, σύμφωνα μὲ ὡρισμένες παιδαγωγικὲς ἀρχὲς — ποὺ αὐτὲς μόνο μποροῦν νὰ τοῦ δώσουν οἱ παιδαγωγοί — καὶ νὰ βγάλῃ δικά του πορίσματα ὕστερα ἀπὸ τὴ δική του πεῖρα.

ΤΡΙΑ ΣΤΑΔΙΑ

Ἔλεγα παραπάνω πὼς τὸ σχολεῖο ἐργασίας εἶναι ὁ τελευταῖος σταθμὸς στὴν ἐξέλιξη τοῦ σχολείου.

Αὐτὸ προϋποθέτει πὼς πρὶν ἀπὸ τὸ σχολεῖο ἐργασίας κυριαρχοῦσε ἄλλος σχολικὸς τύπος. Ἔτσι εἶναι κιόλας. Τὸ σχολεῖο ὡς σήμερα στὴν ἐξέλιξή του πέρασε καὶ περνᾶ τρία στάδια σὲ κάθε λαό. Τὰ τρία αὐτὰ στάδια στὴν ἐξέλιξη τοῦ σχολείου εἶναι ἀνάγκη νὰ τὰ δοῦμε κι ἐμεῖς σύντομα. Ἔτσι ὄχι μόνο θὰ καταλάβωμε καλύτερα τὸ σημερινὸ σχολεῖο ἐργασίας σὰν τὴν τελευταία μορφὴ τῆς σχολικῆς ἐξέλιξης, μὰ θὰ κα αλάβωμε καὶ κάτι ἄλλο σημαντικώτερο. Θὰ καταλάβωμε πῶς, σήμερα δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ κυριαρχοῦσε ἄλλος τύπος σχολείου παρὰ τὸ σχολεῖο ἐργασίας. Ὅτι τὸ σχολεῖο ἐργασίας εἶναι τὸ μόνο, ποὺ ἀνταποκρίνεται στὸ πνεῦμα τῆς σύγχρονης ἐποχῆς, τὸ ***μόνο***, ποὺ εἶναι σὲ θέση νὰ ἱκανοποιήσῃ τὶς ἀνάγκες, ποὺ θέτει ἡ ζωὴ σήμερα στὸ σχολεῖο. Καὶ λέγω ἔτσι, γιατὶ εἶμαι τῆς γνώμης πὼς τὸ σχολεῖο ἐξελίσσεται πάντα ἀκολουθώντας τὴν ἐξέλιξη τῆς ζωῆς ἑνὸς λαοῦ σὲ κάθε ἐποχή! Τὸ ἴδιο πρᾶμα μποροῦμε νὰ ποῦμε μὲ ἄλλα λόγια. Ὅτι δηλαδὴ τὸ σχολεῖο κάθε λαοῦ σὲ κάθε ἐποχὴ εἶναι γέννημα τοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς αὐτῆς. Ὅτι οἱ κυρίαρχες πνευματικὲς ἰδέες, ποὺ κυριαρχοῦν σὲ μιὰ ἐποχὴ καὶ διέπουν τὴ ζωὴ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, ὅτι οἱ ἰδέες αὐτὲς ἐξουσιάζουν καὶ τὸ σχολεῖο καὶ τοῦ προδιαγράφουν τὸν τρόπο τῆς ἐργασίας του καὶ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδανικά, ποὺ θὰ ἐπιδιώξῃ. Γι αὐτὸ καὶ ὡς τώρα, στὴν Ἱστορία τῆς Παιδαγωγικῆς ἀπαντοῦμε πολλὰ μορφωτικὰ ἰδανικά, ποὺ τὸ καθένα ἴσχησε σὲ ὡρισμένη ἐποχὴ ἀνάλογα μὲ τὶς κυρίαρχες ἰδέες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἔτσι ἐξηγῶ ἐγὼ τὰ τρία στάδια, ποὺ πέρασε ὡς τώρα τὸ σχολεῖο καὶ ποὺ ἀποτελοῦν τρεῖς σταθμοὺς στὴν ἐξέλιξή του. Ἂς δοῦμε ὅμως ποιοὶ εἶναι αὐτοί.

Πρῶτα ὅμως θὰ σὲ παρακαλέσω, κύριε συνάδελφε, νὰ προσέξῃς τὴν ἱστορικὴ αὐτὴ ἀνασκόπηση ποὺ θὰ κάμω. Ὁμολογῶ πὼς αὐτὴ δὲ θὰ σὲ βοηθήσῃ καθόλου στὴν πράξη τῆς ἐργασίας σου, ποὺ σ' αὐτὴ μόνο ὑποσχέθηκα πὼς θὰ ἀποβλέψω. Νομίζω ὅμως πὼς δὲ μπορῶ νὰ ἀποφύγω τὴν ἱστορικὴ αὐτὴ ἀνασκόπηση, γιατὶ ἔτσι μόνο θὰ μπορέσωμε νὰ ἀποχτήσωμε μιὰ γενικὴ γραμμὴ μέσα στὴν ἐξέλιξη τοῦ σχολείου. Ἡ ἀνασκόπιση αὐτὴ εἶναι βέβαια θεωρητική, μὰ ἐλπίζω πὼς αὐτὴ θὰ εἶναι τὸ μόνο θεωρητικό, ποὺ θὰ ἀναφέρω στὴν ἐργασία, ποὺ καταπιάστηκα,

Α' Τὸ σχολεῖο τῶν λόγων. — Σ' ὅλο τὸ μεσαίωνα καὶ ἀκόμα καὶ στὶς ἀρχὲς τῆς νέας ἐποχῆς, ὡς τὸ 16 αἰῶνα, τὸ σχολεῖο ἦταν σχολεῖο λόγων. Τὰ παιδιὰ δηλαδὴ στὸ σχολεῖο μάθαιναν λόγια. Λόγια, ποὺ ἄλλα τὰ καταλάβαιναν καὶ ἄλλα ὄχι. Ὅλη ἡ μάθηση στὸ σχολεῖο τότε ἦταν: νὰ ἀποστηθίζουν τὰ παιδιὰ ὡρισμένη ποσότητα λόγων ἀπὸ τὰ βιβλία. Καὶ αὐτά, ποὺ ἀποστήθιζαν, δὲν ἦταν λίγα. Ἀκόμα καὶ στὴν ἐποχὴ τοῦ Ἐράσμου, δηλαδὴ στὴν ἐποχὴ τῆς θρησκευτικῆς μεταρύθμισης, τὰ παιδιὰ ἔπρεπε νὰ μαθαίνουν ἀποστήθιση 700 ἐκκλησιαστικὰ ρητὰ τὸ χρόνο.

Τὸ ὅτι ὅμως τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ μόνη μέθοδος τοῦ σχολείου ἦταν ἡ ἀποστήθιση λόγων, δηλαδὴ ἡ λεξιλογία, ὁ βερμπαλισμός, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ξενίζη. Οὔτε ἦταν δυνατὸ νὰ εἶναι ἀλλιώτικα. Γιατὶ τὸ ὑλικὸ τῆς διδασκαλίας δὲ μποροῦσε νὰ προσληφτῆ μὲ ἄλλο τρόπο παρὰ μόνο μὲ τὴν ξερὴ ἀποστήθιση τῶν λέξεων. Ὁ βερμπαλισμὸς δηλαδὴ ἦταν ἡ ***μόνη δυνατὴ*** μέθοδος τοῦ σχολείου τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Τὸ ὑλικὸ δηλαδὴ τῆς διδασκαλίας τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν θρησκευτικοῦ περιεχομένου. Ἦταν παρμένο ἀπὸ θρησκευτικὰ βιβλία καὶ ἀναφερόταν σὲ θρησκευτικὲς ἔννοιες, ποὺ τὰ παιδιὰ δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ τὶς καταννοήσουν. Μποροῦσαν μόνο νὰ μαθαίνουν τὰ λόγια παπαγαλιστί χωρὶς νὰ καταλαβαίνουν τὶ λέ-νε τὰ λόγια. Τὸ ὑλικὸ δηλαδὴ τῆς διδασκαλίας ἦταν ἀφηρημένες ἔννοιες δύσκολες καὶ ἀκατανόητες γιὰ τὸ παιδί. Μά, κι αὐτὸ πάλι δὲν ἦταν τυχαῖο οὔτε αὐθαίρετο. Τὸ ὅτι δηλαδὴ τὸ ὑλικὸ τῆς διδασκαλίας στὸ μεσαίωνα ἦταν θρησκευτικὲς ἀφηρημένες ἔννοιες, ἦταν τὸ μόνο, ποὺ ἦταν δυνατὸ καὶ τὸ μόνο ποὺ ἀνταποκρινόταν στὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Θὰ μοῦ πῆς πῶς; Ἁπλούστατα. Νὰ πῶς ἐξηγιέται τὸ πρᾶμα. Στὸ μεσαίωνα ἐπικρατοῦσε ἡ γενικὴ ἀντίληψη πὼς ὁ Θεὸς εἶναι ἡ Ἀλήθεια, εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ κόσμου, εἶναι τὸ ὄντως ὄν. Σύμφωνα μὲ τὴν καθολικὴ αὐτὴ ἀντίληψη, ποὺ κυρίαρχοῦσε τότε, δημιουργήθηκε ἡ ἀντίληψη πὼς τελειότερος γίνεται ὁ ἄνθρωπος ὅσο περισσότερο πλησιάζει τὸ Θεό, διότι τότε τόσο περισσότερο πλησιάζει τὴν Ἀλήθεια, τὴν Τελειότητα. Στὴν ἐρώτηση: καὶ ποιὸς βρίσκεται πιὸ κοντὰ στὸ Θεό; ἀπαντοῦσε ἡ ἐποχὴ, ἡ καθολικὴ δηλαδὴ ἀντίληψη: ὁ] κληρικός. Ὁ κληρικὸς βρίσκεται πιὸ κοντὰ στὸ Θεό, καὶ ἑπομένως ἦταν ὁ τελειότερος ἄνθρωπος γιατὶ αὐτὸς ἤξερε πιὸ πολλὰ θρησκευτικὰ γρήμματα. Αὐτὸς ἤξερε ἀπέξω ὁλόκληρες σελίδες τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν ψαλμῶν. Κατὰ φυσικὴ συνέπεια, καὶ τὸ σχολεῖο, ποὺ ἐπιδίωκε νὰ κάμη τοὺς μαθητές του τέλειους ἀνθρώπους, δὲ μποροῦσε νὰ κάμη ἄλλο, παρὰ νὰ ἐπιδιώκη νὰ κάνη καλοὺς κληρικούς. Ὁ κληρικὸς ἴσχυε τότε γιὰ τὸν τελειότερο τύπο τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ θὰ ἔκανε τὸ σχολεῖο καλοὺς κληρικούς, ὅσο περισσότερα θρησκευτικὰ πράματα μάθαινε στὰ παιδιά. Ἐπειδὴ ὅμως, ὅπως εἴπαμε, τὰ πράματα αὐτὰ ἦταν ἀφηρημένα, ἦ καὶ πολλὲς φορὲς ἦταν λόγια χωρὶς περιεχόμενο, γι' αὐτὸ τὰ παιδιά, ποὺ ξέρομε δὰ πῶς τείνουν πάντα πρὸς τὸ συγκεκριμένο πραχτικό, γι' αὐτὸ,βλέγω τὰ παιδιὰ δὲ μποροῦσαν νὰ τὰ μάθουν ἀλλιώτικα, παρὰ μόνο νὰ τὰ ἀποστηθίσουν. Μέσα δηλαδὴ στὸ σχολεῖο γινόταν μόνο μιὰ λεξιλογικὴ μηχανικὴ ἐργασία. Γι αὐτὸ καὶ τὴν ἐποχὴ αὐτή, βλέπουμε τοὺς παιδαγωγοὺς νὰ καταγίνωνται νὰ βροῦν εὔκολους τρόπους τῆς ἀποστήθισης. Μᾶς λένε πὼς καλύτερα μαθαίνομε ἕνα πρᾶμα ἀποστήθιση, ἅμα τὴ μαθαίνομε σάν ποιηματάκι κτλ. μὰ ἀπὸ τὴν ἀποστήθιση δὲν ἔφευγαν.

Θὰ μοῦ πῆς ἴσως: Μὰ γιατί, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, νὰ μὴ μαθάνουν στὰ σχολεῖα καὶ πράματα συγκεκριμένα; Γιατὶ νὰ μὴν παίρνουν δηλαδὴ γνώσεις καὶ ἀπὸ τὴ φύση, ἀπὸ τὸ φυσικὸ κόσμο; Μά, ἕνα τέτιο πρᾶμα στὸ μεσαίωνα ἦταν βλασφημία, ἁμάρτημα καθοσιώσεως. Ἡ φύση στὸ μεσαίωνα θεωρόταν ἔργο τοῦ Σατανά. Ἦταν αἰσχρὴ καὶ δὲν εἶχε ἀληθινὴ ὕπαρξη. Ἀλοίμονο δὲ καὶ σὲ κεῖνο, ποὺ θὰ τολμοῦσε νὰ ἐξηγήση τὸν κόσμο μὲ κέντρο τὴ φύση. Ἐκεῖνον δηλαδή, ποὺ θὰ ζητοῦσε νὰ βρῆ στὴ φύση καὶ τὸ φυσικὸ μηχανισμό, σὰν νὰ λέμε, τὸ σημεῖο τοῦ Ἀρχιμήδη, ποὺ ἀπ' αὐτὸ θὰ κινοῦσε, δηλαδὴ θὰ ξηγοῦσε ὅλο τὸν κόσμο.

Ἔτσι λοιπὸν ὁ φυσικὸς κόσμος ἦταν ὁλωσδιόλου ἀποκλεισμένος ἀπὸ τὰ σχολεῖα.

Β'. Τὸ σχολεῖο τῶν πραγμάτων.—Ἔρχεται ὅμως ἡ Νέα Ἐποχὴ φέρνοντας μαζί της τὴν πνευματικὴ ἐπανάσταση. Καὶ ὅπως κάθε ἐπαναστατικὴ ἐποχή, ἔτσι κι αὐτὴ παρουσιάζεται μὲ ἄρνηση στὶς ἰδέες τοῦ μεσαίωνα. Δὲν ἀναγνώρισε τὴν ἐξήγηση τοῦ κόσμου ὅπως τὴ δίδασκε ὁ μεσαίωνας καὶ ἀνάλαβε αὐτὴ νὰ τὸν ἐξηγήση ἐπιστημονικά. Καὶ τώρα γιὰ πρώτη φορὰ μπῆκε καὶ ἡ ἐρώτηση: Μήπως μποροῦμε νὰ ἐξηγήσωμε τὸν κόσμο ἀπὸ τὴ φύση; Μήπως ὁ φυσικὸς μηχανισμός, μᾶ: ἐξηγεῖ τὸ μυστήριο τοῦ κόσμου; Καὶ μαζὶ μὲ τὴν ἐρώτηση αὐτὴ ἔγινε αἰσθητὴ καὶ ἡ ἀνάγκη στὸ σκεπτόμενο ἄνθρωπο νὰ ἐξετάση, νὰ ἐρευνήση, νὰ ἐξηγήση τὴ φύση, μὲ τὴν κρυφὴ ἐλπίδα, πὼς ἴσως στὴ φύση θἀβρισκε τὸ κέντρο τοῦ κόσμου. Ἔτσι τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα στάθηκε ἀκράτητο πρὸς τὸ φυσικὸ κόσμο. Καὶ σιγὰ σιγὰ μορφώθηκαν οἱ φυσικὲς ἐπιστῆμες. Καὶ σιγὰ σιγὰ μπῆκαν μέσα στὴ μόρφωση συγκεκριμένες γνώσεις. Μπῆκαν τὰ πράματα, τὰ res, ποὺ ἐξετόπισαν τὰ λόγια τοῦ μεσαίωνα, τὰ verba. Στὴ θέση τοῦ βερμπαλισμοῦ τοῦ μεσαίωνα μπῆκε ὁ πραγματισμός, ὁ ρεαλισμὸς καὶ τὸ σχολεῖο ἀνεβαίνει στὸ δεύτερο στάδιο τῆς ἐξέλιξής του. Γίνεται σχολεῖο πραγμάτων.

Γιατί, ἡ νέα τροπὴ τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῆς ἀνθρωπότητας δὲ μποροῦσε νὰ ἀφήση ἀνεπηρέαστο τὸ σχολεῖο. Γιὰ νὰ εἶναι τώρα τὸ σχολεῖο σύγχρονο, γιὰ νὰ ἀνταποκρίνεται στὸ νέο πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, ἔπρεπε νὰ μεταρρυθμιστῆ σύφωνα μὲ τὶς νέες ἰδέες. Ὄχι μόνο ἔπρεπε νὰ δεχτῆ στὸ πρόγραμμά του τὰ φυσιογνωστικὰ μαθήματα, μὰ καὶ ὅλη του ἡ μέθοδος ἔπρεπε νὰ ἀλλάξη καὶ νὰ στηριχτῆ ἀπάνω στὴ βάση τοῦ πραγματισμοῦ.

Ὄχι πιὰ λόγια, μὰ πράγματα. Ὄχι ἀφηρημένα, μὰ συγκεκριμένα.

Τὸ δεύτερο αὐτὸ στάδιο τοῦ σχολείου βάσταξε ὡς τὸ τέλος τοῦ 19 αἰώνα στὴν Εὐρώπη.

Στὸ στάδιο αὐτὸ τῆς ἐξέλιξης τοῦ σχολείου ἀλλάζει καὶ ἡ Διδακτική. Ἐκεῖ ποὺ στὸ μεσαίωνα προσπαθοῦσε νὰ μεταδώση μὲ τὸν καλύτερο τρόπο λόγια, τώρα ἔχει νὰ μεταδώση πράγματα. Πράγματα, ποὺ ἀπ'αὐτὰ πρέπει νὰ ξεκινᾶ ἡ διδασκαλία. Σ' αὐτὸ τὸ στάδιο μᾶς παρουσιάζοντσι τρεῖς παιδαγωγικὲς μορφές, οἱ κυριώτερες ποὺ στηρίζουν τὴ διδασκαλία στὰ πράγματα:

Ὁ Κομένιος, ὁ Πεσταλότσι καὶ ὁ Ἔρβαρτος. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ποῦμε δυὸ λόγια γιὰ τὸν καθένα:

Ὁ Κομένιος (1591—1670) μὲ τὸ Ρατίχιο εἶναι οἱ γνωστοὶ «διδαχτικοὶ τοῦ 17 αἰώνα». Ἀπὸ τὸν Κομένιο ἡ Διδαχτικὴ ὑψώνεται σὲ ἰδιαίτερο κλάδο τῆς Παιδαγωγικῆς. Ὁ ἴδιος ὀνομάζει τὸ κύριο ἔργο του, τὴ «Didactica magna» «μιὰ τέχνη τοῦ νὰ διδάσκουν ὅλοι ὅλα καὶ μάλιστα μὲ εὐχάριστη καὶ συστηματικὴ διδασκαλία». Γιὰ βάση τῆς διδασκαλίας του ὁ Κομένιος βάζει τὴν «***αὐτοψία***, δηλαδὴ τὴν ἄμεση χατ' αἴσθηση ἀντίληψη τῶν πραγμάτων καὶ τὸν «***παραλληλισμὸ πράματος καὶ ὀνομασίας του***». Αὐτὰ τὰ δυὸ εἶναι οἱ βασικοὶ ὅροι τῆς Διδαχτικῆς τοῦ Κομενίου.

Νὰ καὶ μερικὲς διδαχτικὲς συμβουλές, ποὺ δίνει: Νὰ χρησιμοποιοῦμε τὶς αἰσθήσεις ὅσο μποροῦμε πιὸ πολύ. Νὰ μὴ γινώμαστε σοφοὶ ἀπὸ τὰ βιβλία, μὰ βλέποντας τὸν οὐρανό, τὴ γῆ, τὰ ἄστρα, τὸ δάσος κτλ. Νὰ γνωρίζωμε τὰ ἴδια τὰ πράματα καὶ ὄχι νὰ διαβάζωμε στὰ βιβλία ξένες γνῶμες γιὰ τὰ πράματα. Στὸ σχολεῖο νὰ μὴ μαθαίνωμε πράματα ἀφηρημένα, ποὺ δὲν ἔχουν καμιὰ ὠφέλεια καὶ γι αὐτὸ καὶ καμιὰ σημασία γιὰ τὴ ζωή.

Μὰ καὶ γιὰ τὸν τρόπο τῆς διδασκαλίας ὁ Κομένιος δίνει πολύτιμες συμβουλές: Ἀρχιζε πάντα ἀπὸ τὰ εὐκολώτερα. Δίδασκε τὶς πρῶτες γνώσεις στὸ παιδὶ μόνο στὴ μητρικὴ του γλώσσα. Μὴν ἐπιβαρύνης τὸ μυαλὸ τοῦ παιδιοῦ μὲ πολὺ ὑλικό. Φέρνε σὲ κάθε κανόνα ὅσο μπορεῖς περισσότερα παραδείγματα. Παρουσίαζε τὰ πράματα σὲ ὅσο μποροῦς περισσότερες αἰσθήσεις. Ἔτσι ἡ αὐτοψία θὰ εἶναι τελειότερη κτλ.

Ἀπάνω στὴν «αὐτοψία» τοῦ Κομενίου στηρίζεται ἡ «***ἐποπτεία***» τοῦ Πεσταλότσι (1746-1827). Βάση καὶ αὐτὸς τῆς διδασκαλίας βάζει τὴν ἐποπτεία, τὴν καθολικὴ παράσταση ἑνὸς πράματος. Τὸ σύνθημά του στὴ διδασκαλία εἶναι: ***Ἀπὸ τὴ συγκεκριμένη ἐποπτεία στὴν ἀφηρημένην ἔννοια.*** Μακριά, φωνάζει, τὰ λόγια. Ἀφῆστε τὰ πράματα νὰ μιλήσουν μόνα τους. Ἀκόμα καὶ γιὰ τὰ ἀφηρημένα πράματα ζητοῦσε τὴν ἐποπτεία. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μιλοῦμε στὰ παιδιὰ γιὰ τὴν ἀρετή, γιὰ τὴν εὐσέβεια, τὴν ἀντρεία κτλ., μὰ νὰ ἀφήνωμε τὸ παιδὶ νὰ τὰ βλέπη στὴν ἐφαρμογή του. Ἡ πρώτη διδασκαλία τοῦ παιδιοῦ εἶναι νὰ τοῦ διδάξωμε τὴν τέχνη νὰ παρατηρῆ. Τὴν τέχνη αὐτὴ θὰ τὴν διδάξη ἡ μητέρα. Γιὰ νὰ μορφώσωμε καλὴ ἐποπτεία ἑνὸς πράγματος, πρέπει νὰ μάθωμε τὸ σχῆμα του, τὸν ἀριθμό του, δηλαδὴ ἂν εἶναι ἁπλὸ ἢ σύνθετο καὶ τὴν ὀνομασία του. Σχῆμα, ἀριθμὸς καὶ ὄνομα εἶναι τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς ἐποπτείας.

Μ. ΠΑΠΑΜΑΥΡΟΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΞΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΤΥΠΟ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΚΑΡΝΟ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΑΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οἱ ἐντυπώσεις ἀπ' τὸ Λοκάρνο μέρα μὲ τὴ μέρα κερδίζουν καθαρώτερη μορφή. Τὰ λεπτομερειακὰ καὶ δευτερεύοντα χάνονται μὲ τὸν καιρό, καὶ σήμερα καλύτερα παρά, ἀμέσως μετὰ τὸ τέλος τοῦ συνεδρίου μπορεῖ νὰ προσδιοριστῆ κάτι σταθερό: ***Ἡ ἰδέα γιὰ τὸ σκολειὸ σὰ μιὰ κοινότητα ἐργασίας.***

Ἡ σκέψη δὲ γεννήθηκε στὸ Λοκάρνο, εἶναι πολὺ πιὸ πρωτινὴ ἀπὸ τὸ διεθνῆ κύκλο ἐργασίας γιὰ τὴν ἀναγέννηση τῆς παιδείας. Μὰ εἶναι ἀδιαφιλονείκητο, πῶς στὸ Λοκάρνο δόθηκε στὴ σκέψη αὐτὴ στέρεο ἔδαφος καὶ δυνατὴ ὥθηση. Σ' ὅλους αὐτοὺς ποὺ εἶχαν ὠργανωμένο τὸ σκολειό τους σὲ κοινότητα ἐργασίας καὶ σ' ὅλους τοὺς ἄλλους ποὺ εἶχαν στὸ νοῦ τους νὰ τὸ κάμουν, ἔφερε τὸ Κογκρέσο νέο καὶ δυνατὸ δυνάμωμα γιὰ τὸ ἔργο τους. Οἱ ἄλλοι ποὺ ἀπὸ ἄγνοια ἢ δισταγμὸ δὲν καταπιάστηκαν ἀκόμη ὡς σήμερα, οὔτε προσπάθησαν ν' ἀφήσουν τὴν ἐργασία στὸ σκολειὸ νὰ τὴν διαπνέη ἡ σκέψη μιᾶς κοινότητας ἐργασίας, παρορμήθηκαν νὰ ἐξετάσουν ἀπὸ πιὸ κοντὰ τὴν ἰδέα. Γιατὶ στὶς διαλέξεις καὶ ἀνακοινώσεις, ὑποδείχτηκε ἀπ' τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν πιὸ διαφορετικῶν χωρῶν καὶ τῶν πιὸ διαφορετικῶν εἰδῶν σχολείων πάντα καὶ πάλι ἡ ἀναγκαιότητα νὰ καταρτιστοῦν τέτοιες κοινότητες ἐργασίας. Ἡ σχολικὴ μεταρρύθμιση ἔχει πιὰ βάλη παντοῦ σὲ ἔργο νὰ καταστήση τὰ σκολειὰ ἐργαστήρια ἀγωγῆς κι αὐτὸ μπορεῖ νὰ συμβῆ κατὰ τὴν ἀντίληψη σχεδὸν ὅλων τῶν ὁμιλητῶν τοῦ συνεδρίου τοῦ Λοκάρνο, ἂν ἡ τάξη ἐνεργῆ σὰν κοινότητα ἐργασίας.

Ἡ σκέψη γιὰ μιὰ τέτια Κοινότητα ἐργασίας ξεπηδάει σχεδὸν ἀδιάστα ἀπὸ τὶς δυὸ ἀπάντησες γιὰ ἐλευθερία στὴν κοινωνικὴ ἀγωγή. Ἐλευθερία στὴν ἀγωγὴ εἶναι βέβαια ἀδύνατο νὰ σημαίνη ἕνα ἀπόλυτο, ἀπὸ κάθε ἐπιβολὴ ἐλεύθερο· εἶναι. Ἐλεύθερο εἶναι σημαίνει πολὺ περισσότερο ἐχτίμηση ἀνώτερων νόμων καὶ ὑποταγὴ σὲ μιὰ ἐπιβολὴ ποὺ τὴν διαλέγει κανεὶς ἐλεύθερα. Ἅμα ὁ περιορισμὸς εἶναι συνέπεια τῆς ἐσωτερίμας ὥθησης, ἅμα μᾶς ἐπιβάλλεται ἀναγκαστικὰ ἀπὸ ξένη βούληση, τότε τὸν ἀντιλαμβανόμαστε γιὰ ἐλευθερία. Σὲ μιὰ κοινότητα ποὺ καθένας εἶναι ὑπεύθυνος καὶ καθένας μπορεῖ μὲ τὴ δράση του νὰ κανονίζη μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους τὶς τύχες της, μιὰ (αὐτοδιαλεγμένη ἢ αὐτοδημιουργημένη) διάταξη δὲ θὰ γεννήση τὴν ἰδέα ἐπιβολῆς. Ἂν ἐπιτρέπεται νὰ χαροῦν τὰ παιδιὰ στὸ σκολειὸ τὴν ἐλευθερία, θὰ τὴν χαροῦν κατὰ κανόνα ἅμα στὴ θέση τοῦ δεσποτικοῦ δασκάλου περάση ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἡ τάξη σὰν κοινότητα. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀναγκαῖο τὰ παιδιὰ ἀμέσως ἀπ' τὴν ἀρχὴ νὰ τὰ μετρχειριζόμαστε σὰ μέλη μιᾶς τέτιας κοινότητας καὶ νὰ τὰ κάνωμε νὰ συναισθάνωνται εὐθύνη γιὰ τὸ καλὸ τοῦ συνόλου. Ὅταν τὸ παιδὶ συντρέχη τὴν κοινότητα αὐτὴ τῆς ἐργασίας, τότε πιστεύει

πώς ἐνεργεῖ αὐθόρμητα μὲ δικές του ἐλεύθερα παρμένες ἀπόφασες.

Γι αὐτὸ συναιστάνεται τὸν ἑαυτό του ἐλεύθερο καὶ σὲ μιὰ τέτια κοινότητα ἀναπτύσσονται ὅλες οἱ εὐλογίες ποὺ μποροῦν νὰ προκύψουν μέσα στὴν ἐλευθερία.

Καὶ χωρὶς τίποτε ἄλλο, ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας φέρνει μέσα της μιὰ ἀνώτερη ἐχτίμηση πρὸς τὸ παιδί. Νὰ δίνῃς στὸ παιδὶ ἐλευθερίες, σημαίνει: ἀναγνωρίζεις πὼς διαθέτει γι αὐτὲς δυνάμεις καὶ παραδέχεσαι πὼς θ' ἀναδειχτῇ ἄξιο τῆς ἐλευθερίας. Ὁ δεσποτικὸς ἰσχιος τοῦ δασκάλου χάνεται· στὴ θέση του περνάει ὁ δάσκαλος σὰν ὁδηγὸς τῆς τάξης, σὰν μέλος καὶ πρωτοπόρος τῆς Κοινότητας ἐργασίας.

Ἡ Κοινότητα ἐργασίας αὐτὴ δὲν ὑφώνει καὶ κανένα μεσότοιχο ἀνάμεσα στὰ δυὸ φύλα.

Προβλέποντας τὶς ἐπιφύλαξες ποὺ ἀναφέρονται σὲ μᾶλλον ἐξωτερικὰ τεχνικὰ προβλήματα τοῦ καθορισμοῦ μερικῶν μαθημάτων, πρέπει νὰ ἐκπαιδεύωνται μαζὺ ἀγόρια καὶ κορίτσια κατὰ τρόπο φυσικὰ ὅσο τὸ δυνατὸ ἐλεύθερο. Εἶναι προορισμὸς τοῦ ἄντρα καὶ τῆς γυναίκας νὰ συντρέχουν καὶ νὰ προάγουν μὲ κοινὴ ἐργασία τὴ ζωὴ τῆς κοινότητας. Αὐτὴ ἡ ἐργασία προϋποθέτει καὶ γιὰ τὰ δυὸ φύλα ἀμοιβαία κατανόηση.

Γι αὐτὸ ἐπιβάλλεται νὰ μεγαλώνουν μαζὺ ἀγόρια καὶ κορίτσια.

Ἡ σκέψη τῆς κοινότητας ἐργασίας γενικὰ προάγεται ἔντονα ἀπ' τὴν ἀπάντηση γιὰ κοινωνικὴ ἀγωγή. Ἡ κοινωνικὴ ἀγωγὴ εἶναι οὐσιαστικὰ νοητὴ μόνο, ὅταν ἡ τάξη, τὸ σχολειὸ συναιστάνεται πραγματικὰ σὰ μιὰ κοινότητα ἐργασίας. Χωρὶς τὸ δεσμὸ αὐτὸ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ δώσωμε καμιὰ κοινωνικὴ ἀγωγή, γιατὶ ἂν παντοῦ, πρέπει κ' ἐδῶ νὰ συμφωνῇ ἡ σχολικὴ ζωὴ μὲ τὶς θεωρητικὲς ἀπαίτησες. Ὅπως ἡ ἀνθρώπινη κοινωνία σὲ μεγάλες γραμμὲς παρουσιάζει, ἢ ἔπρεπε νὰ παρουσιάζῃ μιὰ κοινότητα ἐργασίας, ἔτσι καὶ στὴν ἀγωγὴ παιδαγωγὸς καὶ τρόφιμοι καὶ συνεργαζόμενα πρόσωπα πρέπει σὲ μικρογραφία ν' ἀποτελοῦν μιὰ κοινότητα ἐργασίας.

Εἶναι αὐτονόητο πὼς τὴν ἀπαίτηση αὐτὴ τὴν ὑψωσαν καὶ τὴν ὑποστήριξαν στὸ Λοκάρνο ἀντιπρόσωποι ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων. Μ' αὐτὸ ποὺ ἔδωσε στὸ συνέδριο τοῦ Λοκάρνο ἰδιαίτερο χαρακτῆρα, εἶναι, τὸ γεγονός, πὼς κι οἱ ἀντιπρόσωποι δημοσίων σχολείων ὑποστήριξαν μ' ἐπιμονὴ τὸν καταρτισμὸ κοινοτήτων ἐργασίας. Καὶ μάλιστα ὄχι μονόπλευρα μὲ θεωρία παρουσιάστηκαν ἀπὸ διάφορες χώρες ἔκθεσες βγαλμένες ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ στὴν πράξη. Στὴ Γερμανία, Ρουσία, Ἀγγλία, τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καὶ σ' ἄλλες χῶρες, ἔχουν βάλη μπρὸς μιὰ σχολικὴ μεταρρύθμιση, ποὺ βασικὰ δὲν ἀποβλέπει σ' ἄλλο σκοπὸ παρὰ στὴ μεταβολὴ τῆς τάξης σὲ κοινότητα ἐργασίας.

Μὲ ἰδιαίτερη σαφήνεια πρόβαλε ἡ ἰδέα ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ καθηγητῆ Petersen ἀπάνω στὸ πρόγραμμα τῆς Ἰένας. Αὐτὸς δὲ χωρίζει τοὺς μαθητὲς σὲ τάξες, ὅπως τὶς ἐννοοῦμε ἐμεῖς, ἀλλὰ σὲ κοινότητες μὲ τρεῖς βαθμίδες. Στὶς κοινότητες αὐτὲς τὰ παιδιὰ προσδιορίζουν κατὰ τὸ δυνατὸ μόνα τους τὴν ἐργασία τους δουλεύοντας κατὰ τὴν ἐπιδεξιότητά τους κάθε φορὰ ὡς ὁδηγοί, ὡς δρῶντα

GUSTAVE LE BON

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ

Ἀπὸ τὴν «Psychologie de l'Education

Β'.

Τὰ ἔνστικτα τῶν ζώων ἐθεωροῦνταν ἄλλοτε κάτι ἀνεξήγητο καὶ μυστηριῶδες.

Ὁ κ. Perrier εἶναι ὁ πρῶτος ποὺ τόλμησε νὰ κηρύξῃ καθαρά, ὅτι τὰ ἔνστικτα τῶν ζώων εἶναι δημιουργήματα τοῦ πνεύματος καὶ ἀντιπροσωπεύουν ἁπλῶς τὰ ἀποτελέσματα τῆς προσωπικῆς ἀγωγῆς, μὲ τὴν πεῖρα τῶν προγόνων τῶν ζώων. Ἀφοῦ ἀποκαλήφτηκε ἀρκετὰ ἡ ἀγωγὴ αὐτὴ γίνηκε κληρονομικὴ καὶ σχημάτισε τὶς ἀσυνείδητες αὐτὲς πράξεις, ποὺ δὲν ἔχουν πιὰ καμμιὰ ἀνάγκη ἀπὸ προηγούμενη διδασκαλία καὶ ποὺ τὶς ὀνομάζουμε ἔνστικτα.

Ἡ ἐξήγηση αὐτὴ προσαρμόζεται ὁλότελα στὴ δική μας. Ὁ ἀναγνώστης, ποὺ ἔχει ὑπ' ὄψει του ὅ,τι εἴπαμε παρὰ πάνω, βλέπει πὼς οἱ συνειδητοὶ συνειρμοί, γεννώμενοι ἀπ' τὶς ἐμπειρίες ποὺ προκαλοῦν οἱ ἀνάγκες τῆς ὑπάρξεως, κα ὁρθωσαν νὰ δημιουργήσουν συνήθειες, οἱ ὁποῖες γίνηκαν κληρονομικὲς μὲ τὴν ἐπανάληψη σὲ μιὰ μακριὰ σειρὰ γενεῶν.

Μερικὰ ἀπὸ τὰ ἔνστικτα αὐτὰ φαίνονται ὅλως διόλου παράδοξα καὶ δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια ποὺ οἱ φυσιοδίφες καὶ οἱ ψυχολόγοι περιορίζονται νὰ τὰ θαυμάζουν χωρὶς νὰ προσπαθοῦν νὰ τὰ ἐξηγήσουν. Τέτιο εἶναι, π. χ. ἐκεῖνο, ποὺ παρακινεῖ μερικὲς ποικιλίες σφηκῶν νὰ τοποθετοῦν κοντὰ στὶς νύφες τους, ποὺ δὲν θὰ τὶς δοῦν ποτὲ ν' ἀναπτυχθοῦν σκουλήκια ποὺ τὰ κεντοῦν σὲ ἕνα ὁρισμένο μέρος μὲ κάποιον ἰδιαίτερο τρόπο. Προξενοῦν ἔτσι μιὰ παράλυσία, ποὺ ἐμποδίζει τὸ σκουλῆκι νὰ φύγῃ καὶ τοῦ ἐπιτρέπει νὰ ζήσῃ μέχρι τὴν ἡμέρα, ποὺ ἡ νύφη, ἔχοντας ἀνάγκη τροφῆς, θὰ μπορέσῃ νὰ τὸ καταβροχθίσῃ. Τὸ ἔνστικτο αὐτὸ εἶναι πολὺ παράξενο παρ' ὅτι φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως.

Ὑπάρχει, λέγει ὁ Perrier, ἕνας ἀριθμὸς ἐντόμων, ποὺ μ' ἕνα χτύπημα κεντριοῦ, παραλύουν· σ' αὐτὰ τὸ νευρικό τους σύστημα εἶναι συγκεντρωμένο σὲ μιὰ μόνη μαζα ποὺ μιὰ σταγόνα δηλητηρίου μπορεῖ νὰ διαπεράσῃ. Οἱ σφῆκες μας τὸ ξαίρουν τὰ διαλέγουν μέσα σὲ τόσα ἔντομα ποὺ συναντοῦν καὶ δὲν ἀπευθύνονται παρὰ σ' αὐτά.

Ἀφοῦ ἐνεργοῦν μὲ τέτια διάκριση πρέπει νὰ ὑποθέσωμε ὅτι ξαίρουν τοὺς κινδύνους τῆς πτωματικῆς ἀποσυνθέσεως, ὅτι ἔμαθαν νὰ διακρίνουν τὴν παραλυσία τοῦ θανάτου. Ὅτι ἡ φυσιολογία τοῦ νευρικοῦ συστήματος εἶναι γνωστὴ σ' αὐτὲς καθὼς καὶ ἡ χρήση τῶν δηλητηρίων καὶ τέλος ὅτι ἔχουν εἰδικὲς γνώσεις γιὰ τὴν ἀνατομία τῶν ἐντόμων καὶ τὴ συστηματικὴ ἐντομολογία.

Ἂν οἱ σφῆκες δὲν εἶχαν τέτιες γνώσεις, πῶς ἀπέχτησαν τὸ ἔνστικτό τους; Πάντοτε βέβαια μὲ τὸ μηχανισμὸ τῶν συνειρμῶν, ποὺ ἐπιτρέπει στὸν ποδηλάτη νὰ ἀνεβαίνῃ στὸ ποδήλατο, στὸ πιανίστα νὰ παίζῃ πιάνο, στὸν ἀκροβάτη νὰ βαδίζῃ σὲ ἕνα σχοινί, στὸ παιδὶ νὰ ἀποχτήσῃ ἠθική. Μέσα στοὺς ἀτελείωτους συνειρμούς, ποὺ ὁ ποδηλατιστής, ὁ πιανίστας, ὁ ἀκροβατης κ.λ.π. μποροῦν νὰ πραγματοποιήσουν, ἡ ἐπανάληψη καταλήγει στὸ νὰ ριζώνῃ τοὺς πιὸ ὠφέλιμους. Γίνονται τότε ἀσυνείδητοι καὶ μορφώνονται σὲ συνήθειες. Οἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν συστατικῶν στοιχείων τοῦ νευρικοῦ συστήματος, δηλ. τῶν νευρώνων, σχέσεις στὴν ἀρχὴ τυχαῖες, συμπτωματικές, δύσκολες καὶ ποικίλες, καταλήγουν στὸ τέλος νὰ γίνωνται κανονικὲς καὶ εὔκολες. Ἡ πράξη εἶναι τότε ἀσυνείδητη, ἀλλὰ δὲν εἶναι· ἀκόμα κληρονομικὴ καὶ δὲν ἀποτελεῖ, κατὰ συνέπεια ἔνστικτο. Τέτιο θὰ γίνῃ, ἀφοῦ περάσῃ ἕνας ἀριθμὸς γενεῶν.

Ἡ πράξη τότε παίρνει τὸ ὄνομα τοῦ ἐνστίνκτου ὅταν γίνῃ κληρονομικὴ καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκη καμμιᾶς ἀγωγῆς γιὰ νὰ ἐκδηλωθῇ.

Οἱ ἀκόλουθες ἐξηγήσεις, δοσμένες ἀπὸ τὸν Perrier δείχνουν πῶς ἡ θεωρία τῆς ἀγωγῆς, ποὺ ἔχομε ἐκθέσει, ἐφαρμόζεται στὴ μόρφωση τῶν ἐνστίκτων τῶν ζώων, ἰδιαίτερα ἐκείνου τῆς σφήκας ποὺ ἀναφέραμε παρὰ πάνω.

Ὅσες φορὲς παρατηρεῖ κανεὶς σὲ ἕνα ζῶο ἕνα ἔνστικτο, ποὺ φαίνεται θαυμαστό, βρίσκει στὰ ζῶα τοῦ ἴδιου γένους μιὰ σειρὰ ἐνστίκτων στὴν ἀρχὴ ἁπλῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μπορεῖ νὰ φτάσῃ μὲ μιὰ σειρὰ ἐξακολουθητικῶν τροποποιήσεων καὶ τελείως ἐξηγησίμων μέχρι τοῦ ἐνστίκτου ποὺ φαινόταν θαυμαστὸ ὅταν ἦταν μονωμένο. Ἡ σφήκα π. χ. προετοιμάστηκε, γιὰ νὰ ποῦμε ἔτσι, μὲ μιὰ μακριὰ σειρὰ σφηκῶν: Ἡ κοινὴ σφήκα φέρνει κάθε μέρα στὰ μικρά της σκουληκάκια νεκρά, ποὺ φαίνεται πολὺ φυσικό.

Ἄλλες ἐπανέρχονται λιγώτερο συχνά, ἀλλὰ δείχνονται πολὺ ἀδέξιες· πολλαπλασιάζουν τὰ σκουλήκια, μασοῦν τὸ κεφάλι τοῦ θύματός τους καὶ σιγὰ-σιγὰ φτάνουν στὴν λεπτότατη χειρουργικὴ ἀκρίβεια.

Ἀποτυπώνοντάς τοὺς σταθμοὺς αὐτοὺς σὲ μιὰ κινηματογραφικὴ ταινία, θὰ μπορούσαμε νὰ ἔχωμε σὲ ὅλες της τὶς λεπτομέρειες τὴ λογικὴ ἐξέλιξη τοῦ πιὸ παράδοξου ἀπὸ ὅλα τὰ ἔνστικτα.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ θὰ μποροῦσε ἐπίσης νὰ πιστοποιηθῇ, πῶς προόδεψε σιγὰ-σιγὰ ἡ βιομηχανία τῆς φωλιᾶς, πῶς ἀναπτύχθηκαν τὰ κοινωνικὰ ἔνστικτα τῶν τερμιτῶν, τῶν μελισσῶν καὶ μυρμιγκιῶν, καθὼς καὶ τῶν καστόρων, ἐπίσης καὶ οἱ θαυμάσιες βιομηχανίες τῶν ζώων αὐτῶν.

Ἀπὸ τὴ γενικότητα τοῦ νόμου προκύπτει φανερά, ὅτι τὰ ἔνστικτα ἀναπτύσσονται σιγὰ-σιγά. Ἂν οἱ διάφοροι σταθμοί τους παρουσιάζονται ὄχι στὰ ἄτομα τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἀλλὰ σὲ ζῶα διαφόρων εἰδῶν, αὐτὸ σημαίνει, ὅτι τὰ ἔνστικτα καὶ οἱ μορφὲς τροποποιοῦνται μὲ τὴν ἴδια βραδύτητα. Τὸ κεφαλαιῶδες εἶναι ὅτι οἱ διαδοχικοὶ σταθμοί, ποὺ ὁδηγοῦν σὲ ἕνα πολύπλοκο ἔνστικτο συναντῶνται στὴν ἴδια φυοικὴ οἰκογένεια δηλαδὴ σὲ μιὰ καὶ τὴν ἴδια γενεαλογικὴ σειρά.

Τὸ ἰδιαίτερο γεγονὸς γιὰ τὰ ἔντομα εἶναι, ὅτι στὶς πρῶτες γεωλογικὲς ἡλικίες, ἐπειδὴ ἡ θερμοκρασία ἦταν ὑψωμένη καὶ χειμῶνες δὲν ὑπῆρχαν, ζοῦσαν χρόνια πολλὰ καὶ ὄχι ὅπως σήμερα, ποὺ ζοῦν μόνο μιὰ ὡρισμένη περίοδο.

Στὴ μακροβιότητα αὐτὴ μπόρεσαν τὰ ἔντομα νὰ ἐκτελέσουν πνευματικὲς πράξεις, ποὺ μᾶς ἐκπλήσσουν σήμερα· ἡ νοημοσύνη τους τότε ἔφτασε τὸν κολοφῶνα της στὴ σφαίρα μας. Τίποτε δὲν ἠμπόδιζε τὶς γενεὲς τους νὰ ἀναμιγνύωνται· καθεμιὰ μετέδιδε στὴν ἐρχόμενη ὅτι εἶχε μάθει.

Στοὺς παρθένους ἀκόμα ἐγκεφάλους τους, συνήθειες ἀπὸ παράδοση ὀργάνωσαν μηχανισμοὺς στὴν ἀρχὴ προσωπικούς, ὕστερα κληρονομικοὺς ὅπως τὸ μηχανισμὸ τοῦ βαδίσματος, ποὺ τόσα πτηνὰ καὶ θηλαστικὰ μεταδίδουν ὅλως ἕτοιμο στὰ μικρά τους καὶ τοῦ ὁποίου ἡ μόρφωση στοιχίζει στὰ παιδιά μας τόσες ἀτυχεῖς δοκιμὲς καὶ τόσα δάκρυα.

Μὲ τὴν φύξη τῆς γήινης σφαίρας καὶ τὴν ἐμφάνιση τῶν χειμώνων, ἡ ζωὴ τοῦ μεγαλείτερου μέρους τῶν ἐντόμων περιορίστηκε σὲ μιὰ κοντινὴ περίοδο.

Ἀπὸ τότε μόνον οἱ μηχανισμοὶ οἱ κληρονομικὰ ἀποκτηθέντες καὶ ὀργανωμένοι στὸ παρελθὸν ἀπὸ τὴ νοημοσύνη μένουν. Σ' αὐτοὺς χρωστᾶμε τὰ παράδοξα τοῦ ἐνστίκτου. Μ' ὅλα ταῦτα, τὰ ἀποτελέσματα εἶναι χωρισμένα ἀπὸ τὴν αἰτία τους· δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ συνδέσωμε, ἂν ἡ γεωλογία δὲν μᾶς εἶχε ἀποκαλύψει τὴν ἐμφάνιση τῶν χειμώνων μὲ τὴν πάροδο τῶν αἰώνων, καὶ ἂν ἡ ἐμβρυογένεια δὲν μᾶς εἶχε μάθει, πῶς ἡ ἐπιβράχυνση τῆς ζωῆς τῶν ἐντόμων ἦταν ἡ συνέπειά τους.

Σὲ πολλὰ ἔντομα καθὼς τὶς μέλισσες καὶ τὰ μυρμήγκια, ποὺ ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς τους εἶναι καὶ τώρα ἀρκετὰ μακρόχρονη, ἡ πεῖρα, ἡ μίμηση, ἡ ἀγωγή, μποροῦν, ἄμα αὐτὸ εἶναι ἀναγκαῖο, νὰ τροποποιήσουν τὰ ἔνστικτα καὶ νὰ τὰ τελειοποιήσουν.

Τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα, οἱ συνήθειες, γράφει ὁ Perrier, δὲν εἶναι πιὰ κοινὰ σ' ὅλα τὰ ἔντομα ἑνὸς ὡρισμένου εἴδους, ὅπως θὰ ἔπρεπε τὰ συνέβαινε ἂν ἐπενέβαινε μονάχο τὸ ἔνστικτο.

Κάθε μυρμηγκοφωλιὰ ἔχει τὰ ἰδιαίτερά της, ποὺ δὲν ἀπαιτεῖται στὶς γειτονικὲς μυρμηγκοφωλιές, καὶ τὰ ὁποῖα κατόρθωσαν, σὲ μερικὲς πε-

πρόσωπα (Aktive) ὡς ἀκροατὲς (Passive). Ἂν ἔχῃ κανεὶς τὴ δύναμη νὰ παρατηρήσῃ, πὼς παντοῦ— καὶ μάλιστα αὐθόρμητα, ἀνεπηρέαστα ἀπὸ ἄμεση ἐπίδραση ἄλλων χωρῶν— ἡ αὐτὴ σκέψη διεξάγει πάλη νὰ γίνῃ πραγματικότητα, δὲ θὰ σχηματίσῃ τὴν ἀντίληψη πὼς εἶναι κάτι τυχαῖο καὶ γέννημα τῆς μόδας αὐτὸ ποὺ παλέβει ν' ἀνοίξῃ δρόμο· ἀλλὰ ἀναγνωρίζει πὼς ἐδῶ μιὰ νέα ἐποχὴ καταρχινάει νὰ δημιουργήσῃ κάτι νέο. Γι' αὐτὸ ἀξίζουν πραγματικὰ τὴν ὑποστήριξή μας οἱ παρορμήσεις ποὺ δόθηκαν στὸ Λοκάρνο.

Ὕστερα ἀπ' τὴν εἰσαγωγὴ αὐτὴ μποροῦμε νὰ δώσωμε τὸ λόγο σὲ μερικοὺς ἀπὸ τοὺς συνέδρους τοῦ Λοκάρνο γιὰ νὰ μᾶς ἐκθέσουν ἐντυπώσεις τους ἀπὸ τὸ συνέδριο.

(ἔχει συνέχεια)

Ἀπὸ τὴ Schweizerische Lehrerzeitung

Γ. ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ

ριπτώσεις, νά ἐξακριβώσουν πειραματικά.

Οἱ πράξεις, οἱ ἐνέργειες λοιπόν τῶν μυρμηγκιῶν εἶναι τό ἀποτέλεσμα ἀληθινῶν πνευματικῶν συνδυασμῶν. Χωρίς ἀμφιβολία οἱ συνδυασμοί αὐτοί δέν ἐπαναλαβαίνονται δλες τίς ἡμέρες ἀπό δλα τά μέλη τῆς αὐτῆς κοινωνίας.... Ἡ ἱστορία τῶν κοινωνικῶν ἐντόμων, ποῦ στή ζωή τους οἱ χειμῶνες δέν εἶχανε καμμιά ἐπίδραση, πιστοποιεῖ, ὅτι ἡ νοημοσύνη ἦταν ἡ ἀρχική αἰτία τῶν ζωικῶν ἐνστίκτων· τά σημερινά ἐνστικτα τῶν ζώων εἶναι μόνον οἱ μάρτυρες τῆς περασμένης νοημοσύνης τους.

Στό παρά πάνω παράδειγμα γίνηκε λόγος γιά τά παλαιά, ἐνστικτα, ποῦ μεταδόθηκαν ὁριστικά, ἀλλ' ἂν παρατηρήση κανείς τά ζῶα, ποῦ μᾶς περιβάλλουν θά δῆ, πῶς συνήθειες δημιουργημένες ἀπό συνειρμούς, στήν ἀρχή συνειδητούς, μεταδίνονται μέ τήν κληρονομικότητα καί μεταμορφώνονται σύμφωνα μέ τήν ἀγωγή καί τίς ἀνάγκες τῆς αὐτοσυντηρήσεως.

Εἶναι πράμα βέβαια πολύ λίγο μελετημένο, ἀλλά τότε θά στραφῆ ἡ προσοχή τῶν ἁρμοδίων σ' αὐτό, ὅταν ἀντιληφθοῦν, ὅτι μπορεῖ νά ἔχη μιά βαρύνουσα σπουδαιότητα στόν καθορισμό τῶν μεθόδων γιά τήν ἀγωγή τοῦ παιδιοῦ.

Ἀπό ὅσα ἀναφέραμε παρά πάνω μπορεῖ κανείς νά ἀντιληφτῆ ποιό ρόλο μπορεῖ νά παίξη ἡ ἀγωγή στή μόρφωση τῶν πλεονεκτημάτων ἢ τῶν ἐλαττωμάτων ἑνός λαοῦ. Δημιουργημένα ἀπό ἀνάγκες τῆς αὐτοσυντηρήσεως καί τοῦ περιβάλλοντος, γίνηκαν κληρονομικά καί ἐπιζοῦν μέ τούς βρούς, ποῦ τά δημιούργησαν. Τά ψυχολογικά χαρακτηριστικά τῶν λαῶν ἀποτελοῦν στήν πραγματικότητα ἐνστικτα.

Εἶναι φανερό π.χ. ὅτι ἕνα φτωχό ἔθνος κατοικώντας σέ μιά νῆσο μέ κλίμα τραχύ καί ὑποχρεωμένο νά ζήση μέ τή ναυτιλία ὁλόκληρους αἰῶνες, θά γίνη ἀναγκαστικά, χωρίς εἰδική ἀγωγή, ἐπιχειρηματικό καί ριψοκίνδυνο.

Οἱ ἀνάγκες τοῦ περιβάλλοντος μποροῦν βέβαια ν' ἀντικατασταθοῦν μέ μιά ἁρμόζουσα ἀγωγή. Ἡ ἀγωγή αὐτή μέ κανόνες ἀκριβεῖς, θά δημιουργήση συνήθειες κληρονομικές καί θά τροποποιήση στό πέρασμα τῶν χρόνων τόν χαραχτῆρα ἑνός λαοῦ. Ἔτσι θά ἐδικαιολογεῖτο τό ρητό τοῦ Leibuitz, ὅτι μέ τήν ἀγωγή θά μποροῦσε νά ἀλλάξη μέσα σέ ἕνα αἰῶνα τήν ὄψη ἑνός τόπου.

Βέβαια ἕνας αἰῶνας δέν θά ἦταν ἀρκετός, ὅπως πίστευε ὁ περίφημος φιλόσοφος, γιά νά δημιουργήση κληρονομικά χαρακτηριστικά, θά ἀρκοῦσε ἀσφαλῶς νά δημιουργήση μερικῆς δεξιότητας.

Ἡ ψυχολογική θεωρία ποῦ ἐδώσαμε γιά τή διδασκαλία καί ἀγωγή καταλήγει στό ἀκόλουθο συμπέρασμα: Ὅτι ἡ διδασκαλία δέν πρέπει νά εἶναι μνημονική. Ἀφοῦ δέν πρέπει νά εἶναι μνημονική, πρέπει βεβαίως νά εἶναι πειραματική, πρακτική.

Ἡ ἀξία τῆς μνημονικῆς διδασκαλίας ἔχει σημειωθεῖ ἀπό πολλά χρόνια. «Τό ἀποστηθίζειν, δέν εἶναι γνώσκειν» εἶπεν ὁ Montaigné:

«Ὅταν ἕνα παιδί, λέγει ὁ Κάντιος, δέν θέτει σέ ἐφαρμογή ἕνα γραμματικό κανόνα, λίγο ἐνδιαφέρει κι ἂν τόν ἀποστήθισε. Δέν τόν ξαίρει. Ἐκεῖνο τόν ξαίρει καλά, ποῦ τόν ἐφαρμόζει ἔστω καί νά μή τόν λέει ἀπ' ἔξω».

«Τό καλλίτερο μέσο γιά νά καταναήσης κάτι, λέγει ἀκόμα ὁ μεγάλος φιλόσοφος, εἶναι ἡ πράξη».

Ἡ μνημονική μέθοδος συνίσταται στήν προφορική διδασκαλία ἢ ἀπό τά βιβλία. Ἡ πρακτική μέθοδος φέρνει στήν ἀρχή τό μαθητή σέ ἐπαφή μέ τήν πραγματικότητα καί τίς θεωρίες τίς ἐκθέτει ὕστερα. Ἡ μέθοδος «μανθάνειν διά τοῦ πράττειν» εἶναι ἡ μόνη, ποῦ μπορεῖ νά κάμη τό παιδί νά μάθη νά παρατηρῆ, νά σκέπτεται, νά κρίνη, νά λογικεύεται.

Μέ τή μέθοδο αὐτή, καί μονάχα αὐτή θά κατορθώση κανείς νά κάμη τό συνειδητό ἀσυνείδητο, νά μορφώση συνήθειες σταθερές καί μόνιμες καί νά ἀνυψώση τόν ἄνθρωπο.

Π. ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

(Ἀπό τό Γαλλικό)

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ

Ἐπαγγελματική προπαρασκευή.—Ἡ ἐπαγγελματική προπαρασκευή τῶν δασκάλων δίνεται στά «ἐκπαιδευτικά Ἱνστιτοῦτα», Σ' αὐτά μπαίνουν οἱ μαθητευόμενοι ὕστερα ἀπό ἐξετάσεις καί φοιτοῦν 4 χρόνια. Οἱ ἀπόφοιτοι τῶν «πραγματικῶν» σχολείων, τῶν Κολλεγείων καί τῶν Λυκείων φοιτοῦν μονάχα μιά χρονιά στό Ἱνστιτοῦτο γιά νά εἰδικευθοῦν στά παιδαγωγικά.

Οἱ μαθητευόμενοι μπαίνουν γενικά στό Ἱνστιτοῦτο σέ ἡλικία 15 χρονῶν καί ἀποφοιτοῦν στά 19 τους χρόνια.

Οἱ διευθυντές τῶν σχολείων δέν δίνουν εἰδικές ἐξετάσεις γιά νά πάρουν τή θέση τοῦ διευθυντοῦ.

Τό διδακτικό προσωπικό διεκδικεῖ σήμερα ἕναν καλύτερο ἐπαγγελματικό καταρτισμό τῶν δασκάλων.

Συνδικαλισμός.— Τό Σύνταγμα τῆς Τσεχοσλοβακικῆς Δημοκρατίας κατοχυρώνει γιά ὅλους τούς ὑπαλλήλους τό δικαίωμα τοῦ συνδικαλισμοῦ καί τήν ἐλευθερία τῆς γνώμης (ἄρθρ. 117).

Ἡ Δημόσια Παιδεία εἶναι ὀργανωμένη σέ τρόπο ποῦ νά μή βρίσκεται σέ ἀντίθεση μέ τά πορίσματα τῆς ἐπιστήμης (ἄρθρ. 119). Ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως εἶναι ἐγγυημένη (ἄρθρ. 121). Ἔτσι οἱ Τσεχοσλοβάκοι δασκάλοι ἔχουν δλα τά ὀργανωτικά τους δικαιώματα προστατευμένα ἀπό τό φιλελεύθερο Σύνταγμά τους.

Στήν Τσεχοσλοβακία λειτουργοῦν τρεῖς δασκαλικές ὀργανώσεις: Ἡ ***Τσέχικη***, ἡ ***Γερμανική*** κι ἡ ***Καθολική***.

Ἡ ***πρώτη*** (Cèkoslovenska Ober Ucitelskà) ἔχει μέλη της 31 χιλιάδες δασκάλους καί δασκάλες τῆς Βοημίας, τῆς Μοραβίας, τῆς Σλοβακίας καί τῆς Ποντολίας.

Ἡ ***δεύτερη*** (Deutscher Lehrerbund) ἔχει 9.800 μέλη κι ἡ ***τρίτη*** (Communauté Tchécoslovaque) 1000 μέλη ποῦ εἶναι σοσιαλιστές δασκάλοι.

Τά ἐπαγγελματικά διδασκαλικά φύλλα ποῦ κυκλοφοροῦν στήν Τσεχοσλοβακία εἶναι πάρα πολλά. Σχεδόν κάθε μικρή τοπική ἕνωση ἔχει καί τό ὀργανό της. Τό «***παιδαγωγικός παρατηρητής***», τό «***παιδαγωγικό δελτίο***», ἡ ἐπιθεώρηση «Comenius» καί τόσα ἄλλα σοβαρά παιδαγωγικά περιοδικά παρακολουθοῦν δλη τήν παιδαγωγική κίνηση τοῦ ἐσωτερικοῦ καί ἐξωτερικοῦ καί δίνουν τήν εἰκόνα της στούς δασκάλους, ποῦ μέ προθυμία μεγάλη ἐγγράφονται σ' αὐτά. Γενικά παρατηρεῖται στήν Τσεχοσλοβακία ἀξιόλογη ὀργανωτική, σχολική κι ἐπιστημονική παιδαγωγική κίνηση.

Μισθοί καί συντάξεις.— Τό κλιμάκιο τῶν μισθῶν εἶναι ἕνας ἀληθινός λογαριθμικός πίνακας. Περιλαμβάνει 5 τάξεις καί 17 βαθμίδες. Σέ κάθε τάξη ἀντιστοιχοῦν 3 ἢ 4 βαθμίδες (διαφορετικοί μισθοί).

Γενικά εἶναι σέ χρήση ἕνας πίνακας τῶν ὑπαλληλικῶν μισθῶν, ὅπου οἱ δασκάλοι παίρνουν μισθολογική θέση στίς βαθμίδες 7, 8, 9, 10 καί 11, Ἐκτός ἀπό τό μισθό τους οἱ δασκάλοι παίρνουν ἀποζημίωση γιά τήν ἀκρίβεια τῆς ζωῆς, γιά τό ἐνοίκι καί τή μετάθεση. Οἱ μισθοί πληρώνονται ἀπό τό κράτος. Οἱ Δῆμοι καί Κοινότητες ἔρχονται βοηθοί σ' αὐτό προσφέροντας ὑποχρεωτικά 23 τοῖς ἑκατό ἀπό τούς τοπικούς φόρους.

Ἡ πρόσθετη ἐξωσχολική ἐργασία (κοινοτική κ.λ.π.) ἀπαγορεύεται. Οἱ δασκάλοι δέν μποροῦν νά ἐξασκοῦν καμμιά ἄλλη δουλειά ἐχτός ἀπό προγυμνάσεις, ποῦ εἶναι κι αὐτές διατιμημένες.

Ἡ σύνταξη χορηγεῖται στά 60 χρόνια ἢ ὕστερα ἀπό ὑπηρεσία 35 χρονῶν. Ὅσο διαρκεῖ ἡ ἀρρώστεια τοῦ δασκάλου, ἔχει τό δικαίωμα νά παίρνη τό μισθό του. Ἂν αὐτή βαστάξη περισσότερο ἀπό ἕναν χρόνο, ὁ δάσκαλος μπαίνει σέ διαθεσιμότητα παίρνοντας τή σύνταξή του.

Ὧρες ἐργασίας καί διακοπές. Τό σχολειό ἐργάζεται στήν Τσεχοσλοβακία 21, 24, καί 28 ὧρες τήν ἑβδομάδα, ἀνάλογα μέ τήν ἡλικία τῶν παιδιῶν. Ἐχτός ἀπό τήν Κυριακή, τό σχολεῖο δέν λειτουργεῖ καί δυό ἀπογεύματα καί σέ μερικές περιφέρειες μιά ὁλόκληρη μέρα στή μέση τῆς ἑβδομάδας. Οἱ μεγάλες διακοπές βαστοῦν 2 μῆνες (29 Ἰουνίου.—31 Αὐγούστου).

Ποινές.—Οἱ ποινές ποῦ ἐπιβάλλονται στό διδακτικό προσωπικό εἶναι: 1) ἐπίπληξη, 2) ἁπλή μετάθεση 3) μετάθεση μέ κράτηση μισθοῦ, 4) διαθεσιμότητα καί 5) ἀπόλυση.

Οἱ ἐνστάσεις γιά τίς τιμωρίες γίνονται στά ἐπαρχιακά σχολικά συμβούλια, ποῦ ἀπαρτίζονται κατά τό 1)3 τους ἀπό δασκάλους καί στό Ὑπουργεῖο Παιδείας ὅπου λειτουργοῦν 3 συμβούλια (σ' αὐτά οἱ δασκάλοι ἀντιπροσωπεύονται μέ αἱρετά μέλη).

Στό 1922 τό Τσέχικο διδακτικό προσωπικό διαμαρτυρήθηκε ζωηρά γιά τήν ἐλάττωση τοῦ μισθοῦ κατά 25 ο)ο καί ὕστερα κατά 40 ο)ο. Γιά τό σκοπό αὐτό ἔκανε ἔκκληση στό λαό, ποῦ δημοσιεύθηκε σέ δλες τίς χώρες καί ποῦ ἔφερε εὐνοϊκό ἀποτέλεσμα.

Οἱ δασκάλες.— Οἱ δασκάλες ἔχουν τά ἴδια προσόντα μέ τούς δασκάλους καί τά ἴδια δικαιώματα (σύνταξη, ἀποζημιώσεις, ἰσομισθία). Μά εἶναι λιγότερες ἀπό τούς ἄντρες. Στή Βοημία σέ 7.177 θέσεις, μονάχα οἱ 1652 εἶναι πιασμένες ἀπό γυναῖκες. Ἔτσι ἡ ἀναλογία ἐκεῖ εἶναι 23ο)ο. Γενικώτερα ἡ ἀναλογία τῶν δασκαλισσῶν στήν Τσεχοσλοβακία εἶναι 40ο)ο μέ τάση αὐξήσεώς της.

Ἄδεια γιά νά ἐξασκῆ τό ἐπάγγελμά της ἡ δασκάλα καί μετά τό γάμο, δόθηκε στό 1918.

Στήν περίπτωση τοῦ τοκετοῦ παίρνει τρίμηνη ἄδεια μέ ἀποδοχές (2 μῆνες μπροστά ἀπό τόν τοκετό καί 1 ὕστερα ἀπό αὐτόν).

Στήν Τσεχοσλοβακία ἡ δασκάλα ἀναπτύσσει ἀξιόλογη ὀργανωτική καί κοινωνική δράση.

ΤΑ ΕΤΗ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΧΩΡΕΣ ΑΙΠΑΑ ΚΑΙ ΗΜΙΟΛΙΑ

(Ἐφημ. Κυβερν. Τεῦχος Α'. Ἀριθ. φύλλου 75 ἀπό 2. Μαρτίου 1926).

Ἀπόσπασμα

ἀπό τή Συντακτική ἀπόφαση

Ἄρθρον 4. Διά τόν ὑπολογισμόν τῆς κατά τά ἡγούμενα ἄρθρα ὑπηρεσίας, ἥτις δύναται νά εἶναι συνεχής ἢ μή λαμβάνεται ὑπ ὄψιν καί ὁ προηγούμενος χρόνος ἐν Μακεδονίᾳ, Δυτικῇ Θράκῃ καί Ἠπείρῳ, ἐφ' ὅσον δέν διηνύθη κατ' ἀπόσπασιν ἐκ τοῦ στρατοῦ καί ὅστις διά τε τό παρελθόν καί τό μέλλον λογίζεται διά τήν ἀπονομήν τῆς συντάξεως προσηυξημένος κατά τό ἥμισυ μέν ἐπί τῶν πόλεων τῶν ἐχουσῶν πληθυσμόν ἀνώτερον τῶν 10 χιλιάδων κατοίκων, κατά τό δικλάσιον δέ διά τάς πόλεις Γρεβενῶν, Καστορίας, Φλωρίνης καί Κομοτινῆς καί πάσας τάς λοιπάς τάς ἐχούσας πληθυσμόν ἄνω τῶν 10 χιλιάδων κατοίκων, καί τά χωρία, τῆς προσαυξήσεως ταύτης ἀναγνωριζομένης δι' ἀποφάσεως τοῦ Οἰκείου Ὑπουργοῦ.

Εἰς τήν διάταξιν ταύτην δέν ὑπάγεται ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας ἐν τῷ Νομῷ τῆς καταγωγῆς ἢ μονίμου ἐγκαταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων ἢ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς οἰκογενείας τῆς συζύγου αὐτῶν.

Κατά τό ἄρθρον αὐτό ὅπως μᾶς πληροφόρησε τό ἁρμόδιο Τμῆμα, ἀναγνωρίζονται συντάξιμα διπλᾶ ἢ ἡμιόλια δλα τά χρόνια τῆς ὑπηρεσίας στίς Νέες Χῶρες μ' δλο ποῦ ἔχει κάποια ἀσάφεια σχετική ἡ συνταχτική αὐτή ἀπόφαση δηλ. καί πρό τῆς δημοσιεύσεως καί μετά τή δημοσίευση της.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι πρέπει νά τά ἀναγνωρίσουνε μέ ὑπουργική πράξη συντάξιμα διπλᾶ ἢ ἡμιόλια. Γι' αὐτό χρειάζεται αἴτηση μέ δικαιολογητικά καί 100 δρχ. γραμμάτιο παραλαβῆς ἑνός δημοσίου Ταμείου.

ΙΩ. Μ. ΣΥΚΩΚΗ

ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ καί ΓΡΑΦΗ

Τόν παρασπάνω τίτλο φέρει ἡ εἰσήγηση ποῦ ἔκαμε ὁ συνάδελφος κ. Ἰω. Μ. Συκώκης στό Διδασκαλικό Συνέδριο, ποῦ ἔγινε στόν Πειραιᾶ τόν περασμένο Ἰούνιο. Ἡ εἰσήγηση αὐτή, ποῦ εἶναι χρήσιμη στόν κάθε συνάδελφο, τυπώθηκε σέ βιβλιαράκι καί πουλιέται γιά ὠφέλεια τοῦ Συλλόγου τῶν Δημοδιδασκάλων τῆς Ἐκπαιδευτικῆς περιφερείας Πειραιῶς.

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Συνάδελφοι νά τό ζητήσουν ἀπό τόν ἐκδότη κ. Ἰω. Δ. Κολλάρον ἢ ἀπό τά γραφεῖα τοῦ Συλλόγου (ὁδός Πραξιτέλους —Σχοινᾶ Πειραιᾶ).

Η ΖΩΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

ΣΚΟΠΙΜΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΑΣ

Την περασμένη Τετάρτη επιθεωρητής τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐκτελῶντας ἔγγραφη διαταγὴ τοῦ ὑπουργοῦ κ. Βελέντζα ποὺ προεκλήθηκε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας— ὅπως μᾶς δήλωσε ὁ ἴδιος ἐπιθεωρητής— ἐνήργησε ἔλεγχο στὰ διοικητικὰ καὶ διαχειριστικὰ βιβλία τῆς Ὁμοσπονδίας μιὰ ὁλόκληρη μέρα.

Ὁ ἐπιθεωρητὴς κατέληξε σὲ δύο πορίσματα:

1) Στὸ ὅτι ἡ Διοίκηση τῆς Ὁμοσπονδίας διέθεσε, παρὰ τὸ Νόμο περὶ σωματείων, ἐννέα χιλιάδες δραχμὲς γιὰ τὰ παυθέντα ἐπὶ Παγκάλου μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἔστω καὶ ἂν ἐκτελοῦσε, στὴν προκειμένη περίπτωση, ἐντολὴ τῆς Θ΄. Γενικῆς Συνελεύσεως ποὺ ψήφισε σχετικὸ κονδύλι ἀπὸ 25.000 δρχ.

2) Στὸ ὅτι τὰ μέλη τοῦ σημερινοῦ Συμβουλίου, ὅπως καὶ τὰ μέλη ὅλων τῶν περασμένων Διοικήσεων, παρὰ τὸ Νόμο «περὶ σωματείων», ἀποζημιώθηκαν ὡς σήμερα μὲ ποσὸ ποὺ ὑπερβαίνει τὸ μηνιαῖο μισθό τους, ἔστω καὶ ἂν τὰ σχετικὰ κονδύλια καθωρίσθηκαν ἀπὸ τὶς Γεν. Συνελεύσεις ἠπῆρξαν ἀποζημιώσεις (ταμίας, σύμβουλοι) χωρὶς νὰ πρέπει.

Ἡ ἐπέμβαση αὐτὴ δὲν εἶναι ἄσχετη μὲ τὸν ἀγῶνα ποὺ διεξάγουν οἱ Ἐκπαιδευτικὲς Ὁμοσπονδίες κατὰ τῶν δύο Ἐκπαιδευτικῶν Διαταγμάτων τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ

Ἡ συζήτηση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὰ Ἐκπαιδευτικὰ Νομοσχέδια, ποὺ θὰ γινόταν τὴν προχθεσινὴ Παρασκευή, ἀναβλήθηκε γιὰ τὴν ἐρχομένη Τρίτη, γιατὶ στὴν ἐναρξή της ὁ Καφανταρικὸς βουλευτὴς κ. Γεωργιάδης διατύπωσε ἔνσταση γιὰ τὴν ἀντισυνταγματικότητα τῶν Νομοσχεδίων. Τὴν ἄποψη αὐτὴ ποὺ διατύπωσε μὲ δηλώσεις του στὶς ἐφημερίδες πρῶτος ὁ κ. Παπαναστασίου, ὑποστηρίζει κι ὁ Λαϊκὸς βουλευτὴς κ. Χ. Βοζίκης.

Θεωρεῖται βέβαιο πὼς τὰ Νομοσχέδια αὐτὰ δὲν θὰ ἐγκριθοῦν ἀπὸ τὴν πλειοψηφία τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Μὰ καὶ σὲ καταφατικὴ ἀκόμα περίπτωση δὲ θὰ ἐγκριθοῦν ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο, μιὰ ποὺ τὰ περισσότερα μέλη τῆς Κυβερνήσεως ἔχουν κηρυχθῆ ἐναντίον τοῦ πνεύματός τους.

ΤΟ Ν. Δ. ΤΗΣ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΕΩΣ

Ἡ συζήτηση γιὰ τὴν κύρωση τοῦ Ν. Δ. «περὶ διαβαθμίσεως» θὰ γίνῃ στὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Παιδείας τὴν ἐρχόμενη ἑβδομάδα. Ὁ εἰσηγητὴς τῆς Ἐπιτροπῆς βουλευτὴς κ. Τηλικίδης συμφωνώντας μὲ τὶς τροποποιήσεις ποὺ ζήτησε ἡ Ὁμοσπονδία, θὰ ὑποστηρίξῃ εἰς περισσότερες ἀπὸ αὐτὲς μὲ τὴν τροποποίησή του.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΕΩΣ

Γενομένων ἀρχαιρεσιῶν κατὰ τὴν ἔκτακτον Γεν. Συνέλευσιν τῆς 2ας Ὀκτωβρίου ἐξελέγη τὸ ἑξῆς Διοικητικὸν Συμβούλιον:

1) Γεώργιος Τασιόπουλος, Πρόεδρος
2) Χρῆστος Ρωμανόπουλος, Γενικὸς Γραμματεύς.
3) Μαρία Πατρίκη, Ἀντιπρόεδρος
4) Ἄννα Βαλασιάδου. Εἰκικὸς Γραμματεύς.
5) Ἄγγελος Ποιμενίδης. Ταμίας
6) Στέργιος Χαραχοῦσος
7) Θωμᾶς Ζωΐτσας. Σύμβουλοι.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Κύριοι Συνάδελφοι,

Ἡ ψῆφος τῆς προχθεσινῆς μας Γενικῆς Συνελεύσεως μᾶς ἔφερε στὴ Διοίκηση τοῦ Συνδέσμου μας γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσουμε τὶς πολλαπλὲς ὀργανωτικές του ἀνάγκες. Ἔχουμε κλέρια τὴν ἐπίγνωση τῆς εὐθύνης ποὺ μᾶς βαραίνει καὶ θ' ἀποταθοῦμε καὶ σὲ σᾶς γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσετε στὸ δύσκολό μας αὐτὸ ἔργο μὲ ὅσες καὶ ὁποιες δυνάμεις ὁ καθένας σας μπορεῖ. Γιατὶ δίχως τὴ δική σας ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ βοήθεια καὶ δίχως τὴν προσωπική σας δράση ἀπάνω στὴν ἀπαίτηση τοῦ Κλάδου μας γενικά, δὲ θὰ μπορέσουμε τελειωτὰ νὰ σᾶς ἀτενίσουμε μὲ τὸ μέτωπο ψηλά, μὲ τὸ μάτι ξάστερο καὶ μὲ τὴ συνείδηση ἀναπαυμένη. Θὰ χρειαστῆ σοβαρὴ δουλειὰ γιὰ νὰ εἰσπραχθοῦν ὅλες οἱ καθυστερούμενες συνδρομὲς ποὺ περνοῦν τὶς δύο χιλιάδραχμές. Καὶ σᾶς καλοῦμε ὅλους, νὰ τὸ πάρητε αὐτὸ ζήτημα τιμῆς καὶ νὰ μᾶς βοηθήσητε ὥστε νὰ μὴ μείνῃ οὔτε δροχμὴ ἀνείσπρακτη μέσα σ' ἕνα μῆνα. Κάθε μέλος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου θὰ κάμῃ τὸν ταμία καὶ μπορεῖτε νὰ πληρώνετε τὰ καθυστερούμενά σας ὅπου τοὺς βρῆτε καὶ σ' αὐτὸ τὸ χωριό σας ἂν θὰ ρθοῦν. Ὅλες οἱ ἄλλες μηνιάτικες συνδρομές σας θὰ πληρώνουνται ἀπ' εὐθείας στὸν ταμία ἢ στὸν τμηματάρχη ποὺ θὰ διοριστοῦν τέτοιοι ὑπεύθυνοι μὲ ἄλλη μας ἐγκύκλιο. Ἡ Διοίκηση τοῦ Συνδέσμου μας θὰ θεωρήσῃ ἱκανοποίησή της μεγάλη ἂν ἀναλάβαιναν οἱ διευθυνταὶ τῶν σχολείων καὶ οἱ τμηματάρχαι τὴν εἰσπραξη τῶν συνδρομῶν καὶ ἔχει ἀπόφαση μιὰ μέρα στὴ Γενικὴ συνέλευση νὰ ἐπαινέσῃ τὴ δράση τους αὐτή. Ἀπὸ τὴ δράση σας σὲ ὅ,τι ἀφορούσε τὴν ὀργάνωσή μας τὸ παρελθόν, μποροῦσε νὰ βγάλουμε συμπεράσματα ἐνθαρρυντικὰ καὶ γιὰ τὸ μέλλον. Μὰ ἐπειδὴ ἡ ἀρχή μας εἶναι νὰ μὴ ἀναπαυόμαθα σὲ δάφνες περασμένες, σᾶς καλοῦμε ὅλους συνεργάτες καὶ βοηθοὺς στὸ πλευρό μας γιὰ ν' ἀντικρύσουμε μὲ θάρρος καὶ πεποίθηση τὸ μέλλον. Καὶ σ' αὐτὸ ἀπάνω νά, τί ἔχουμε νὰ σᾶς ποῦμε. Κανένας δὲν πρέπει νὰ μείνῃ ἔξω ἀπὸ τὴν ὀργάνωση καὶ ἀδιάφορος γιὰ τὰ συλλογικά του. Γενικὰ μὲ ζῆλο πρέπει νὰ παρακολουθῆ ὅλα τὰ κλαδικὰ ζητήματα κι' ἀκόμα νὰ τὰ προαγανδίζῃ μὲ φανατισμὸ ὅπου κι' ἂν βρίσκεται. Καὶ θὰ τὸ δείξῃ αὐτὸ πέρνοντας τὸ «Διδασκαλικὸ Βῆμα» καὶ ξγράφοντας σ' αὐτὸ κι' ἄλλους συνδρομητές. Οἱ Σχολικὲς Ἐπιτροπὲς καὶ οἱ Γεωργικοὶ Συνεταιρισμοὶ καὶ οἱ Πάρεδροι τῶν Κοινοτήτων σας πρέπει νὰ γραφοῦν δίχως ἄλλο. Μονάχα σὰ μᾶς νοιώσουν οἱ ἀγρότες μας καὶ οἱ γονεῖς τῶν παιδιῶν μας θὰ μᾶς βοηθήσουν σὲ ἐκπολιτιστικό μας ἔργο. Καὶ γιὰ νὰ μᾶς νοιώσουν πρέπει νὰ καταλάβουν τί ζητᾶμε καὶ γιατί φωνάζουμε γιὰ τοῦτο καὶ γιὰ κεῖνο. Κι' ὅλα αὐτὰ εἶναι σὲ θέση νὰ τὰ κάμῃ τὸ «Διδασκαλικὸ Βῆμα» ποὺ ξετυλίχτηκε τόσο γρήγορα σ' ἕνα ἀξιοζήλευτο ὄργανο τῆς τίμιας δασκαλικῆς οἰκογένειας. Σ' αὐτὸ ἐπιμένουμε ἰδιαίτερα καὶ θὰ εἴχαμε τὴν εἰλικρίνεια νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι μὲ πολὺ καλὸ μάτι θὰ βλέπαμε μιὰ τέτοια σα; χειρονομία. Βασιζόμαστε ἀπόλυτα σὲ σᾶς καὶ ἀναλαβαίνουμε μὲ τὴ θέλησή σας τὴν ὑπεύθυνη διαχείριση τῶν ζητημάτων σας. Θὰ μᾶς βρῆτε πρόθυμους σὲ κάθετι ποὺ σᾶς ἐνδιαφέρει καὶ γι' αὐτὸ σᾶς παρακαλοῦμε νὰ μᾶς γνωρίζητε ὅλες σας τὶς ταξικὲς ἀνάγκες κι' ἀκόμα τὴ δράση σας γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ τὴ βγάνουμε στὸ φῶς ἀπὸ τὶς στῆλες τοῦ ἀγαπημένου μας «Διδασκαλικοῦ Βήματος».

Τὴν παροῦσαν μας συνοδεύουν οἱ πειὸ θερμοὶ συναδελφικοὶ χαιρετισμοί μας.

Ἐν Σουφλίῳ τῇ 8 Ὀκτωβρίου 1927

Ὁ Πρόεδρος — Ἡ Γραμματεὺς
Χρ. Ἀντωνόγλου — Ἀν. Ζαπαρτίδου

Τὰ μέλη
Μ. Μπάκας
Χρ. Γκυρτζῆς
Ν. Κιρκινέζης
Εὐ. Τυρόπουλος
Παν. Παπαναστασίου

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΡΑΜΒΕΛΛΟΥ

Πρᾶξις 30

Ἐν Νεαπόλει σήμερον τὴν 9ην τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου 1927, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Διδασκαλικοῦ Συνδέσμου «ὁ Κοραῆς» συγκείμενον ἐκ τοῦ κ. κ. Ζαχαρίου Καμαράτου, Προέδρου Ἐμμ-Σωκρ. Βελονάκη, ἀντιπροέδρου Μιχαὴλ Δηφάκη, Γεν. Γραμματέως Μαριάνθης Σερέπετζη, Ταμίου καὶ τῶν μελῶν Σοφίας Πλατῆ καὶ Ἰωάννας Τσιχλῆ.

Λαβὸν ὑπ' ὄψει

1) Ὅτι ὁ κ. Ἀναστ. Ν. Χαραλαμπόπουλος ὑπηρετήσας ὡς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ἐκπαιδ. περιφερείας Μεραμβέλλου ἀπὸ τοῦ Μαΐου 1923 μέχρι σήμερον ἀνήγειρε μεγαλοπρεπῆ διδακτήρια εἰς τος κωμοπόλεις καὶ χωρία τῆς περιφερείας καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ κατέστησε ἀνεκτὰ ὅλα σχεδὸν τὰ παλαιά.

3) Ὅτι κατηύθυνε δεξιῶς ἐπὶ πενταετίαν τὸν κλάδον συντελέσας εἰς τὴν ἀναγέννησιν καὶ ἐξύψωσιν τοῦ λαϊκοῦ σχολείου.

3) Ὅτι ὑπῆρξε δύναμις ἀκαταμάχητος πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ἐπιρροῶν τῆς πολιτικῆς ἐπὶ τοῦ Κλάδου.

4) Ὅτι συνετέλεσε εἰς τὴν ἀνάπτυξιν συγχρονισμένης ἐπαγγελματικῆς συνειδήσεως καὶ ἀλληλεγγύης τῶν μελῶν τοῦ κλάδου.

5) Ὅτι ἐγένετο τὸ πρότυπον ἀποδόσεως δικαιοσύνης καὶ ἰσότητος ἄτινα ὑπῆρξαν ἡ βάσις τῆς πρὸς αὐτὸν ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης

Ἀποφασίζει ὁμοφώνως

α) Ἐκφράζει ἐξ ὀνόματος τῶν μελῶν τοῦ Συνδέσμου τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας αὐτοῦ πρὸς τὸν τέως ἐπιθεωρητὴν κ. Ἀναστ. Ν. Χαραλαμπόπουλον διὰ τὴν ὡς ἄνω δρᾶσίν του.

β) Παρακαλεῖ τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Συνδέσμου, ὅπως ἀντίγραφον τῆς παρούσης ἐγχειρίσῃ πρὸς αὐτὸν καὶ

γ) ὅπως ἕτερον ἀντίγραφον ἀποσταλῇ πρὸς δημοσίευσιν εἰς τὸ «Δ. Βῆμα».

Ἐφ' ᾧ συνετάχθη ἡ παροῦσα ἥτις ὑπογράφεται ὡς ἕπεται.

Ὁ Πρόεδρος Ζαχ. Καμαράτος

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς Μιχ. Δηφάκης

Τὰ μέλη: Ἐμμ. Βελονάκης, Μαριάνθη Σερέπετζη, Ἰωάννα Τσιχλῆ, Σοφία Πλατῆ.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ

Πρᾶξις Ε'.

Ἐν Ὀρεστιάδι σήμερον τὴν 24ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1927 ἔτους ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 10ην π. μ. συνελθὸν τὸ Διοικ. συμβούλιον τοῦ Διδικ. Συλλόγου Ὀρεστιάδος ἐν τῷ Δημοτικῷ σχολείῳ Ὀρεστιάδος κατόπιν προσκλήσεως τοῦ κ. Προέδρου καὶ λαβὸν γνῶσιν τῶν ἐν τῇ Ἐφημερίδι τοῦ Χρηματιστηρίου τῆς 11ης Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. συνοφαντιῶν τοῦ τέως δημοδιδασκάλου Μικρᾶς Δοξαπάρας κ. Κ. Βενετίδου κατὰ τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ τῶν Δημοτικῶν σχολείων Διδυμοτείχου

Ἀποφασίζει

1) Ἐκφράζει τὴν λύπην του διὰ τὰς ἐναντίον τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ τῶν Δημοτικῶν σχολείων Διδυμοτείχου παρὰ τοῦ τέως δημοδιδασκάλου Μικρᾶς Δοξαπάρας κ. Κ. Βενετίδου ἐκτοξευθείσας συκοφαντίας καὶ εὐχαριστεῖ τὸν κ. Ἐπιθεωρητήν, ὅστις ἰσιάμενος εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς του χάριν τοῦ γοήτρου τῆς Λαϊκῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Διδασκαλικοῦ Κλάδου ἐν γένει προέβη εἰς τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ἐν λόγῳ τέως συναδέλφου ἕνεκα τῆς ἀνοικείου ὡς διδασκάλου συμπεριφορᾶς του.

2) Ἐκφράζει τὴν λύπην του πρὸς τὸν κ. Διευθυντὴν τῆς Ἐφημερίδος τοῦ Χρηματιστηρίου, ὅστις υἱοθετήσας ἀνεξετάστως τὰς καιὰ φαντασίαν ψευδολογίας τοῦ κ. Βενετίδου ἐδημοσίευσε ταύτας εἰς τὸ φύλλον τῆς 11ης Σεπτεμβρίου, παρακαλεῖ δὲ τοῦτον ὅπως διαψεύσῃ ταύτας δεδομένου ὅτι μόνον σέβας καὶ ἐκτίμησιν δέον νὰ ἀπονέμῃ της εἰς τὸν κ. Ἐπιθεωρητὴν τόσον διὰ τὴν ἐπιστημονικήν του ἐμβρίθειαν ὅσον καὶ διὰ τὸ εὐγενὲς τοῦ χαρακτῆρός του καὶ τὴν μεγάλην φιλοπατρίαν του.

3) Ἡ παροῦσα νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὰ Διδασκαλικὸν Βῆμα, Πολιτείαν, Ἐφημερίδα τοῦ Χρηματιστηρίου καὶ εἰς τὸ Φῶς τῆς Θεσσαλονίκης.

Ὅθεν ἐγένετο ἡ παροῦσα καὶ ὑπογράφεται ὡς ἕπεται.

Ὁ Πρόεδρος — Ὁ Γεν. γραμματεὺς
Δ. Καραμούζας — Σ. Μακαρώνη

Τὰ μέλη
Κ. Βουγικλίδης, Μ. Νικολαΐδης,
Χρ. Κωνσταντινίδου, Ε. Παναγιώτου,
Γ. Λυρίδης.

Παρακαλοῦνται οἱ συνάδελφοι ποὺ δὲν παίρνουν τὸ «Διδ. Βῆμα» ὕστερα ἀπὸ τὴ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς ποὺ κάναμε, γιὰ ὅσους δὲν πλήρωσαν τὴ συνδρομή τους, νὰ μᾶς εἰδοποιήσουν νὰ συνεχίσουμε τὴν ἀποστολή, ἐφ' ὅσον ἐπιφυλάσσονται νὰ στείλουν τὴ συνδρομή τους μὲ πρώτη εὐκαιρία.

Ὅμοια παρακαλοῦνται νὰ μᾶς εἰδοποιήσουν καὶ οἱ Σύλλογοι, ὅπως καὶ οἱ συνάδελφοι ποὺ δὲν παίρνουν τὸ φύλλο ἀπὸ λάθος τῆς διεκπεραιώσεως.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΥΠΟ

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

(Μέρος άρθρου του κ. Αλ. Σβώλου)

...Θά έχειροκροτούσεν όλόκληρος ή κοινή γνώμη οίονδήποτε ύπουργόν ό όποίος παρουσιάζων είς τήν βουλήν ένα όλόκληρον σύστημα άντιμετωπίσεως τού προβλήματος τής δημοτικής καί τής μέσης έκπαιδεύσεώς μας, θά έδέχετο νά πέση μαζί μέ αύτό, όπως, δυστυχώς, δέν είχαν τόν ηρωϊσμόν νά πέσουν είς άναλόγους περιστάσεις άλλοι. *Άλλά νά ρίχνεται άπλώς ώς βορά ένα ύπηρεσιακόν συμβούλιον διά νά έξιλεωθή ένός αίώνος άνομία καί άδιαφορία τού έλληνικού κράτους καί τού κυβερνώντος αύτό πολιτικού κόσμου, είναι περισσότερον χονδροειδές σφάλμα παρά σκόπιμος άποκοίμισις τού λαού;*

Άλλά τό ύπουργεΐον άμύνεται—λέγει—κατά τού κομμουνισμού. *Θά ένόμιζε κανείς ότι άφ' ής ή άμυνα αύτη άνετέθη, αύτυχώς, είς τό άρχηγεΐον τής χωροφυλακής καί είς τήν ύπηρεσίαν τών χαφιέδων τού δικτατορικού παραδείσου, θά έπερίττευε κάθε άλλο μέτρον δεδομένου μάλιστα ότι καί ή σύγκλητος τού πανεπιστημίου ήγόρασε 400 σώματα τού βιβλίου τού κ. Θεσσοπούλου διά νά ένισχύση τήν έπιστημονικήν κατάρτισιν τών φοιτητών.* Άλλά, φαίνεται, τό πλέον ού βλάπτει. Καί δι' αύτό άνεκαλύφθη ότι έντός τού ύπουργείου τής Παιδείας μαίνεται ό κομμουνισμός. Τό τεκμήριον τής άποδείξεως δέν ήτο δυσεύρετον. Καταγγέλλονται άνθρωποι, *γηράσαντες είς τήν ύπηρεσίαν τών έλληνικών γραμμάτων, ότι ήσαν ποτέ μέλη* τού «*Έκπαιδευτικού Όμίλου*» *ό όποίος έσχάτως «κομμουνίζει».* Καί έν όνόματι τού τεκμηρίου αύτού ζητείται—καί δυστυχώς δίδεται άπό ραγιαδικήν άντίληψιν ύπαλληλικής ύποχρεώσεως—βεβαίωσις συνειδήσεως ή όποία, ώς φαινόμενον ήθικόν, στιγματίζει τήν περί έλευθερίας άντίληψιν τής έποχής μας. Καί τό ύπουργεΐον θά εύρεθή μίαν ήμέραν ικανοποιημένον, διότι θά έχη κατακτήση τόν κομμουνιστικόν κίνδυνον είς τήν περιοχήν τής άρμοδιότητός του διά τής καταδιώξεως τών φρονημάτων τών ύπαλλήλων του.

* * *

Νά ύποθέση κανείς ότι είναι μόνον άφελής ή τακτική αύτή; Βέβαια είναι προτιμότερον. *Άλλά τό ύπουργεΐον τής Παιδείας δέν έχει παρά νά ξαναδιαβάση όσα έγραψε χθές είς τό «Ελεύθερον Βήμα» ό κ. Δελμούζος, διά νά καταλάβη έπί τέλους ότι ύπάρχουν άντικειμενικά αίτια πού τροφοδοτούν τήν προπαγάνδαν τού κομμουνισμού είς τήν έκπαίδευσιν καί ότι ή έξουδετέρωσίς της προϋποθέτει συστηματικήν καταπολέμησιν όχι τών προσώπων*—αύτό είναι δευτερεύον καί ήμπορεί πάντοτε νά τό κάμη τό κράτος— *άλλά τών αίτίων τών πραγμάτων.* Ούτε πρέπει ποτέ νά φαντάζεται τό κράτος ότι θά έπιτύχη νά ξεριζώση οίανδήποτε άνατρεπτικήν κίνησιν ιδεών. Ή ιστορία τής άνθρωπότητος καί τής έξελίξεως τών κοινωνικών καταστάσεων διαψεύδει κάθε τέτοιαν πρόληψιν. Θά ήτο άλλως τε εύνουχισμός τού άνθρωπίνου πνεύματος ή καταδίκη του είς άκινησίαν. Άλλ' ένώ κανείς δέν άρνείται είς τό κράτος, ύπό οίανδήποτε κοινωνικήν μορφήν, τό δικαίωμα νά άμύνεται διά τήν συντήρησίν του, κανείς δέν ήμπορεί νά τού δώση τήν ύπουλον συμβουλήν ότι πρός τούτο άρκεί νά θέση έκτός νόμου όλίγα πρόσωπα ή μίαν είδικώς ιδιωτικήν όργάνωσιν, *άφήνοντας άθικτον καί άνέπαφον, ώς λεφ παρακαταθήκην, όλόκληρον τήν κοινωνικήν άθλιότητα τήν όποίαν ή μία κυβέρνησις . κληροδοτεί είς τήν άλλην.*

Καί τό ύπουργεΐον τής Παιδείας έχει έμπροστά του, σήμερον, δύο δρόμους ν' άκολουθήση άν θέλει ν' άμυνθή κατά τού κομμουνισμού. Ή νά μάχεται κατ' άνεμομύλων, καταδιώκων τά πρόσωπα διά τά φρονήματά των, ή νά στρωθή είς συστηματικήν, έπίμονον, ένθουσιασμένην, κουραστικήν άλλά δι' αύτό καί γόνιμον έργασίαν άντιμετωπίσεως τών έκπαιδευτικών προβλημάτων. Ή νά δώση άπλώς είς τήν έκπαίδευσιν άλλους «συμβούλους» ή νά τής δώση συστηματικώς κτίρια, φώς, ύγιεινήν, δασκάλους, προγράμματα, μεθόδους, έλληνικήν καί άνθρωπιστικήν ζωήν, βιβλία, χρηματικά μέσα, άρχηγείς τά φτωχά παιδιά μέ μίαν λέξιν έκδημοκρατισμόν καί συγχρονισμόν. Όταν άρχίση τούλάχιστον νά δίδη όλα αύτά, θά ήμπορεί χωρίς τύψεις συνειδήσεως νά καταδιώξη καί τούς ύπαλλήλους του, διά τά έργα των καί όχι διά τάς ένδιαθέτους σκέψεις των.

Ίσως καί αί άλήθειαι αύταί, αί όποίαι θεωρούνται είς οίονδήποτε τμήμα τής Βαλκανικής άηδείς κοινοτοπίαι, δέν είναι δυνατόν νά κατανοηθούν παρ' ήμών, διότι ή παραζάλη τής καταδιώξεως τού «κομμουνιστικού» φαντάσματος έχει τυλίξη τά βλέφαρα τού κράτους καί δέν βλέπει πέραν τής γραφειοκρατικής του ψυχοσυστάσεως. Άλλά δέν παύουν δι' αύτό νά είναι άλήθειαι. Καί άν δέν τάς βλέπουν οί ύπουργοί, ύπάρχει κάποια έλπίς νά τάς ίδη ή Βουλή. *Άλλ' άν δέν τάς ίδη ούτε αύτή; Άπλούστατα, θά έχωμεν χρεωκοπήση όλοι όσοι έξιδύμεν ότι κυβερνώμεν πνευματικώς τήν Ελλάδα.*

«*Ελευθ. Βήμα*» *15-10-27*

* * *

. . . Άλλά δέν χωρεί έπίσης άμφιβολία ότι καί ή μετ' αύτήν μέλλουσα νά έλθη έπιστημονική γενεά δέν πρόκειται νά είναι καλυτέρα. Όχι διότι θά πταίη τό Πανεπιστήμιον αύριον. Άλλά διότι νοσεί ήμέσως ή έκπαίδευσις, είναι άνεπαρκή τά ύπάρχοντα κλασσικά γυμνάσια διά τάς άνάγκας τού διπλασιασθέντος πληθυσμού, είς έπίμετρον δέ ούδεμία έλήφθη μέριμνα διά τόν πολλαπλασιασμόν τών πρακτικών γυμνασίων καί διά τήν πρός θετικάς σπουδάς κατεύθυνσιν τής νεότητος.

Τήν τοιαύτην κατάστασιν ό κ. Νικολούδης σκέπτεται ν' άντιμετωπίση μέ νέαν σύνθεσιν τού Συμβουλίου τής Έκπαιδεύσεως καί τό νομοθετικόν διάταγμα περί διδακτικών βιβλίων. Ένεργών οΰτω φαντάζεται ότι πατάσσει τόν κομμουνισμόν. Άλλ' ό κομμουνισμός, όπως παρετήρησε καθηγητής τού Πανεπιστημίου, άρθρογραφήσας είς πρωϊνήν συνάδελφον, προάγεται πολύ περισσότερον άπό τούς άγραμμάτους «οί όποίοι είναι ή δυναμίτις είς τά θεμέλια τού κοινωνικού καθεστώτος. Ό έν λόγω καθηγητής προτείνει είς τόν κ. ύπουργόν τής Παιδείας κάτι πρακτικώτερον: Ν' άρχίση μίαν συστηματικήν όργάνωσιν τής στοιχειώδους έκπαιδεύσεως τών *ένηλίκων άγραμμάτων* κατά τό άτελές, έστω, παράδειγμα ιδιωτικών όργανώσεων, αί όποίαι προηγήθησαν τού Κράτους. «Τά νυκτερινά σχολεία τού «Παρνασσού» δέν δέχονται μαθητάς έλλείψει χώρου. Είς τήν βιοτεχνικήν σχολήν στριμώχνονται 720 μαθηταί. Ή δίψα τής μαθήσεως καί ή άνάγκη τής έπαγγελματικής μέ κάθε θυσίαν προπαρασκευής διά τήν βιοπάλην είνε λαϊκώς αίσθητή άπ' άκρου είς άκρον τής άτυχούς ταύτης χώρας.»

Θά ήδύνατο έν τούτοις έκτός τών μέτρων τούτων νά προτείνη τις τήν όργάνωσιν σχολείων είς τούς στρατώνας, όπου νά έκπαιδεύωνται στοιχειωδώς οί άναλφάβητοι κληρωτοί. Άλλά πρός ποίον σημείον; Ό κ. Νικολούδης έχει άνάγκην τής έπιδοκιμασίας άφελών τινων άστών, οί όποίοι νομίζουν, ότι ή ιδιοκτησία των κινδυνεύει όχι άπό τάς όριστερίζουσας διαθέσεις τού κ. Καφαντάρη ή άλλου τινος «άπαλλοτριωτού», άλλά άπό τήν τάσιν τών δημοτικιστών νά έξοστρακίζουν τήν δοτικήν, τούς ύπερσυντελίκους, τήν Άττικήν κλίσιν καί τά τελικά νί τών λέξεων. . . .

«*Πρωΐα*» *16-10-27*

(Άπό κύριο άρθρο)

* * *

. . . Διότι μόνον ψυχικήν άποστείρωσιν καί ήθικήν άνανδρίαν θά έσήμαινεν αίσθητά τάσις πρός έγκατάλειψιν τών κατακτήσεων τού δημοτικισμού, τού μόνου φωτεινού πνευματικού κινήματος τού νεωτέρου Έλληνισμού. Διότι θά ήτο διπλή προδοσία άν, κτυπήσαντες όπως έκτυπήσαμεν τόν άναχρονισμόν τών «ταξικών» έκπαιδευτικών, άφήναμεν άνυπεράσπιστον τόν έκπαιδευτικόν δημοτικισμόν, κατέναντι τής άντιδράσεως, τήν όποίαν φοβούμεθα πολύ ότι έκτρέφει καί όπλίζει ό Ύπουργός τής Παιδείας.

* * *

Ό κ. Νικολούδης έπιχειρών μίαν μηχανικήν καθαρώς διαρρύθμισιν είς τήν έπιφάνειαν τού έκπαιδευτικού όργανισμού, έφθασε μέχρι τής παραισθήσεως νά φρονή ότι έκτελεί έκπαιδευτικήν άναδιοργάνωσιν. Σπεύδει δέ κατά τρόπον άνοίκειον νά έκβιάση τήν έπιβολήν τής μηχανικής αύτής διαρρυθμίσεως, παρεμβαίνων ένώπιον τής κοινοβουλευτικής Έπιτροπής, άρθρογραφών, συγγράφων νέας καθ' ήμέραν δηλώσεις, κατερχόμενος είς διαπληκτισμούς πρός ιδιώτας καί πρός ύφιστάμενούς του.

Τούτο γεννά δύο έξ ίσου μελαγχολικάς ύπονοίας. Πρώτον, ότι άρχίζει νά έκφεύγη τής δυναμικότητος τού κ. Ύπουργού τό έργον τού όποίου άνέλαβε τό βάρος. Δεύτερον, ότι έν τή άδυναμία του νά συλλάβη καί νά κυριαρχήση τών γενικών σκοπών τής έκπαιδευτικής πολιτικής τής Χώρας, άντιπολεμούμενος άπό όλους δσοι προσπαθούν νά προλάβουν κινδυνώδεις όλισθήσεις είς τό έκπαιδευτικόν έπίπεδον, φέρεται μοιραίως πρός έκτροπάς. Διότι έκτροπάς άποτελούν ή παρέμβασις παρά τή κοινοβουλευτική Έπιτροπή, ή άποσκοποΰσα τήν έκβίασιν τής ύπερψηφίσεως τών δύο έκπαιδευτικών νομοσχεδίων καί ή μέθοδος τών έκκλήσεων πρός τήν Κοινήν Γνώμην, τών πυκνών δηλαδή ύπουργικών δηλώσεων, ή όποία δπως γίνεται, χωρίς σαφήνειαν, χωρίς καθαρότητα σκοπών καί τάσεων, ύποδηλοί διάθεσιν συναγέρσεως τού συρφετού πάσης μορφής άντιδράσεως . . . .

«*Ελεύθερος Λόγος*» *17-10-27*

(Άπό κύριο άρθρο)

* * *

Ύπάρχει άπό έτών είς νόμος σωματείων, προνοών περί έλέγχου τής διαχειρίσεως αύτών. Δέν έλειτούργησέ ποτέ ή σχεδόν ποτέ. Ποτέ, έφ' όσον γνωρίζομεν, άπό τού 1923 δέν ήλέγχθη έπί παραδείγματι πώς διαχειρίζονται καί ποΰ διαθέτουν τούς πόρους των τά κομμουνιστικά σωματεία. Αί λοιπόν έλειτούργησε προχθές διά τήν... Δημοδιδασκαλικήν Όργάνωσιν. Καταγγέλλομεν ότι:

Κατά είσήγησιν τού ύπουργού τής Παιδείας, μή εύρόντος άλλον εύσχημότερον τούλάχιστον τρόπον, ίνα τρομοκρατήση τάς διδασκαλικάς όργανώσεις, διότι έξηγέρθησαν έναντίον τών σχεδιαζομένων έγκληματικών άποπειρών του, τής ύποδουλώσεως τών διδασκάλων είς τό κόμμα, ό κ. ύπουργός τής Έθνικής Οίκονομίας, τού αύτού μέ τόν κ. Νικολούδην κόμματος, διέταξεν έλεγχον καί έλέγξη «αύστηρώς» (δηλαδή άπαραιτήτως καί δπωσδήποτε νά εύρη άνωμαλίας) τά βιβλία τής Διδασκαλικής Όμοσπονδίας. Μετέβη λοιπόν ό κ. Έλεγκτής καί έκτελών τάς διαταγάς, ώς είχε, έπί μίαν όλόκληρον ήμέραν ήλεγξε. Καί εύρε τήν «άνωμαλίαν». Είναι δέ αύτη... ότι ή Όμοσπονδία, κατ' άπόφασιν τής τελευταίας Γενικής Συνελεύσεως, διέθεσε πίστωσιν 25000 δραχμών διά τήν συντήρησιν έπί τρεΐς μήνας τών πέντε μελών τού παυθέντος έπί Παγκάλου συμβουλίου, τό όποίον έπαύθη, διότι έτόλμησε ν' άντιταχθή έναντίον τών είς βάρος τής Παιδείας δικτατορικών άσχημιών. Ίδού λοιπόν τί εύρεν ό κ. Έπιθεωρητής «άντιτιθέμενον είς τόν νόμον περί σωματείων».

Έρωτάται διατί δλ' αύτά; Άπλούστατα διά νά δυνηθή ό κ. ύπουργός τής Έθνικής Οίκονομίας νά εύρη άφορμήν νά συγκαλύψη τήν μαγειρευομένην άπόπειραν έκβιάσεως τής Διδασκαλικής Όμοσπονδίας, ίνα θραύση τήν προσποθειαν τού διδασκαλικού κόσμου έναντίον τών άσχημιών τού κ. Νικολούδη.

Ό κ. Βελέντζας δέν έπειραματίσθη άπό τάς άτυχίας τού έπί τής Παιδείας συναδέλφου;

Άς προσέξη, διότι έπιμένων κατ' αύτόν τόν οίκτρώς ήδη τρόπον νά «θραυση» τήν έναντίον τών ταραταδώς έπιβουλών είς βάρος τής Παιδείας άντίδρασιν τών δημοδιδασκάλων, θά κινδυνεύση άπλώς νά θραύση... τήν ύπουργικήν του άξιοπρέπειαν. Τόν προειδοποιούμεν.

«*Έθνική*» *21-10-27*

* * *

Άλλ' εύρεν καί άλλο «έγκλημα» ό έλεγχος τού κ. ύπουργού τής Έθνικής Οίκονομίας διά τήν Διδασκαλικήν Όμοσπονδίαν. Είς τόν νόμον περί σωματείων, ύπάρχει διάταξις όριζουσα, ότι τά μέλη τού συμβουλίου άμειβόμενα άπό τούς πόρους τού σωματείου δέν δύνανται νά έχουσιν άμοιβήν μείζονα τών 40 ήμερομισθίων. Ή διάταξις έτέθη, διά νά προληφθή ή έκ μέρους διαφόρων έργατοκαπήλων, οίτινες έπεδίωκον τήν δπωσδήποτε άπόκτησιν εύνοίας τών έργατών, ίνα κατακτώσι θέσεις συμβούλων, μεθ' ό ώριζαν δι' έαυτούς παχυλάς άμοιβάς.

Ή τελευταία Γενική συνέλευσις τών δημοδιδασκάλων είχεν όρίσει διά τόν Πρόεδρον καί τόν Γενικόν Γραμματέα τής Όμοσπονδίας, μίαν άμοιβήν έκ πέντε χιλιάδων δραχμών μηνιαίας δι' έκαστον. Σημειωτέον, ότι ούτοι έκλεγόμενοι, λαμβάνουν έκπαιδευτικήν άδειαν *άνευ άποδοχών, έν ώ άφ' έτέρου ύποχρεούνται νά μείνουνεις Άθήνας*, όπου ή έδρα τής Όμοσπονδίας. Είνε πρόδηλον, ότι οί άπό δεχόμενοι τήν έκλογήν καί αύτοκαταδικαζόμενοι ούτω νά έγκαταλείπουν είς τάς έπαρχίας, όπου διέμενον πρό τής έκλογής των, τάς οίκογενείας των διά νά έλθουν είς τάς Άθήνας, ίνα ζήσουν αύτοί καί συντηρήσουν τάς οίκογενείας των μέ πέντε χιλιάδας δραχμάς, ώς τοΐς δίδει ή Όμοσπονδία, ώς μοναδικόν πόρον, όφείλουν νά έχουν μεγάλην δόσιν ήρωϊσμού καί νά είνε πλήρεις ένθουσιασμού, ώστε νά δεχθούν, ίνα ύπηρετήσουν τά συμφέροντα τής όλότητος, νά ύποστούν αύτήν τήν θυσίαν τής έν Άθήναις παραμονής των μέ τοιαύτα γλίσχρα μέσα. Άλλά 5000 δραχμαί ύπερβαίνουν τά . . . . 40 ήμερομίσθια ένός δημοδιδασκάλου. Έπομένως ή Όμοσπονδία ένεργεΐ «παρανόμως». Ίδούς πώς ό κ. Βελέντζας, ίνα προστατεύση τόν κ. Νικολούδην, έννοεί νά έξαναγκάση τό Συμβούλιον τής Όμοσπονδίας νά παραιτηθή καί νά καταστήση άδύνατον τήν έκλογήν άλλου συμβουλίου (διότι κανείς δέν είνε δυνατόν νά δεχθή) Σκοπός; ή διάλυσις τής Όμοσπονδίας, ήτις άντιδρά είς τά νομοσχέδια τού κ. Νικολούδη.

«*Έθνική*» *21-10-27*

ΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΤΟΥ "ΔΙΔ. ΒΗΜΑΤΟΣ,,

J. J. ROUSSEAU

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

ἀπό τό Γ' βιβλίο

(συνέχεια ἀπ' τό προηγούμενο)

Γιατί νά μήν ἐξετάσουμε τίς πραγματικές καί ὑλικές σχέσεις πού ἔχουνε τά ζητήματα αὐτά μεταξύ τους, ἀφοῦ μέ τρόπο εἶναι δυνατό νά τά ἀντιληφθῆ χεροπιαστά; Σαυτούς πού ἔτσι ρωτοῦν ἀπαντῶ. Δέν εἶναι σωστό νά ξυπνήσουμε τεχνικά στό μυαλό τοῦ παιδιοῦ τέτιες ἰδέες δύσκολες, πού δέ γεννιόνται μέ τή δική του παρατήρηση καί διανοητική του δύναμη. Ἡ τέχνη τοῦ δάσκαλου εἶναι νά μήν ἐπιτρέπη ποτέ στό παιδί νά ἀπλώνη ποτέ τίς παρατηρήσεις του ἀπάνω σέ λεπτομέρειες, πού δέν τό τράβηξαν φυσικά. Μά πάντα ὁλοένα νά αἰσθητοποιῆ τίς γενικές σχέσεις τους, γιατί αὐτές πρέπει νά ξαίρη μιά μέρα γιά νά μπορῆ νά κρίνη σωστά τήν καλή ἤ κακή διαρρύθμιση τῆς πολιτικῆς κοινωνίας. Ποτέ νά μήν τοῦ δίνη γιά ἐξέταση ζητήματα πού δέ θά μποροῦσε ὁ ἴδιος νά πραγματευθῆ. Ἕνα τέτιο ζήτημα ἐτάραξε ἕξη μῆνες τό μυαλό τοῦ Αἰμίλιου, τό βασάνισε χωρίς καί νά τό λύση, γιατί ἦταν ἀνώτερο ἀπό τίς πνευματικές του δυνάμεις.

***

Πᾶμε νά δειπνήσουμε σ' ἕνα σπίτι ἑνός πολυεκατομμυριούχου. Ἐκεῖ βρίσκουμε προετοιμασίες μεγάλες, πλούσιες γιά μιά διασκέδαση, πολύν κόσμο, πολλούς ὑπηρέτες, πολλά πιάτα, καί κομψά σερβίτσια. Ὅλη αὐτή ἡ πομπώδης προετοιμασία γιά τή διασκέδαση καί τή γιορτή ἔχει κάτι τι τό μεθυστικό, σέ κεῖνον πού δέν εἶναι συνηθισμένος σ' αὐτή. Τήν ὥρα πού τά φαγητά, τά πιάτα, οἱ ὑπηρέτες πᾶνε κι' ἔρχονται στό τραπέζι καί ἀκούονται θορυβῶδεις κουβέντες, πλησιάζω τό στόμα μου στό αὐτί τοῦ Αἰμίλιου καί τοῦ λέγω: Αἰμίλιε μπορεῖτε νά μοῦ πῆτε τόσα χέρια, πόσοι ἱδρῶτες χύθηκαν γι' αὐτά τά πράματα πού πέρασαν ἀπ' αὐτό τό τραπέζι καί προτοῦ νά μποῦν σ' αὐτό τό τραπέζι; Τί πλῆθος ἰδεῶν ξυπνῶ στό μυαλό του μ' αὐτές τίς λίγες λέξεις στή στιγμή! Νά! ὅλοι οἱ ἄτμοί τῆς μανίας πού καταβλήθηκε. Ρεμβάζει, βυθίζεται σέ σκέψεις, λογαριάζει καί τή στιγμή, πού οἱ φιλόσοφοι εἶναι φαιδροί, στά κέφια τους ἀπό τό κρασί, πιθανόν κι' ἀπό τίς ὧραῖες κι' αἰθέριες γειτόνισσές τους καί μωρολογοῦν, γίνονται παιδιά, νά! αὐτός φιλοσοφεῖ ὁλομόναχος στή γωνιά του. Μέ ρωτᾶ. Μ' ἐγώ δέν τοῦ ἀπαντῶ. Ἀναβάλλω τήν ἀπάντηση γιά ἄλλον καιρό. Γίνεται ἀνυπόμονος, ξεχνᾶ νά φάγη καί νά πιῆ, καίγεται ἀπ' τήν ἐπιθυμία νά φύγη ἀπό τό τραπέζι γιά ν' ἀναχτήση τήν ἄνεσή του τήν ἐλευθερία του. Τί ὑπόθεση γιά τήν περιέργειά του! Τί κείμενο γιά τή διδασκαλία του! Ἂν σκεφτῆ καλά δέ θά σχηματίση τήν ἰδέα πῶς γιά νά πραγματοποιηθῆ αὐτή ἡ πολυτέλεια κι' ἡ ἀφθονία τοῦ τραπεζιοῦ ὅλες οἱ χῶρες τοῦ κόσμου ἔδωκαν τή συνδρομή τους, πῶς 20.000 χέρια περίπου ἐργάστηκαν πολύν καιρό γιαύτή, πῶς χιλιάδες πιθανόν ἐργάτες θυσίασαν γιαύτήν τήν πολυτέλεια τή ζωή τους; Κι ὅλα αὐτά γιατί; Γιά νά ἐπιδείξη ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ τά πλούτη του, τά πολύτιμα πράγματά του γιά λίγον καιρό, γιατί μόλις τελειώση αὐτή ἡ γιορτή θ' ἀμπαρωθοῦνε πάλι στίς ντουλάπες.

Φροντίσετε μέ τρόπο ν' ἀνακαλύψετε τά μυστικά συμπεράσματά του, πού ἔβγαλε ἀπ' ὅλες τίς παρατηρήσεις του. Ἂν τόν παραμελήσετε τόν παρατήσετε στίς δικές δυνάμεις, μπορεῖ νά παρακινηθῆ νά κατευθύνη τίς σκέψεις του σ' ἄλλη κατεύθυνση καί νά νομίζη τόν ἑαυτό του πώς εἶναι σπουδαῖο πρόσωπο στόν κόσμο, βλέποντας νά καταβάλλονται τόσες καί τόσες φροντίδες γιά τήν ἑτοιμασία τοῦ δείπνου του. Ἂν ἀντιληφθῆτε αὐτή τή σκέψη του, μπορεῖτε εὔκολα νά τήν προλάβετε, πρίν τοῦ περάση ἀπό τό μυαλό του ἤ τό λιγώτερο νά διώξετε ἀμέσως ἀπ' αὐτόν τήν ἐντύπωση. Μή ξέροντας ἀκόμη νά κάνη δικά του τά πράγματα, παρά μόνο μέ μιά ὑλική ἀπόλαυση, δέ μποπεῖ νά κρίνη, ἂν αὐτά εἶναι ταιριαστά ἤ ἀταίριαστα σ' αὐτόν, παρά μόνο τίς αἰσθητές σχέσεις των. Ἡ σύγκριση ἑνός συνειθισμένου χωριάτικου δείπνου, πού ἑτοιμάστηκε ὅπως ὅπως, μά καρυκευμένο μέ τή σάλτσα τῆς πείνας, τῆς λευτεριᾶς, καί τῆς χαρᾶς, μ' ἕνα τόσο πλούσιο ἀρχοντικό συμπόσιο, θά τοῦ εἶναι ἀρκετό γιά νά νιώση πώς ὅλη αὐτή ἡ πομπώδης προετοιμασία τοῦ συμποσίου δέν τοῦ ἔδωκε κανένα πραγματικό ὄφελος καί πώς ἀπό τό τραπέζι τοῦ χωριάτη σηκώθηκε μέ στομάχι πιό πολύ εὐχαριστημένο παρά ἀπό τό πλούσιο δεῖπνο τοῦ τραπεζίτη. Θά σχηματίση τή γνώμη πώς τό φτωχικό τραπέζι τοῦ χωριάτη σέ τίποτε δέν ὑστέρησε ἀπό τ' ἄλλο, γιατί αὐτό ἦταν ἀληθινά δικό του, πολύ ταιριαχτό στή φύση του.

Ὁ παιδονόμος στήν περίπτωση αὐτή θά τοῦ ἔλεγε: Ζωντάνεψε στό μυαλό σου τίς εἰκόνες αὐτῶν τῶν δυό τραπεζιῶν καί πές μου τή γνώμη σου: ποιό ἀπό τά δυό σοῦ προξένησε περισσότερη εὐχαρίστηση; σέ ποιό ἀπ' αὐτά ἔνιωσες μεγαλύτερη χαρά; σέ ποιό ἔφαγες μέ μεγαλύτερη ὄρεξη, ἤπιες μέ περισσότερο κέφι, γέλασες μέ μεγαλύτερη διάθεση; ποιό ἀπ' αὐτό βάσταξε πιό πολύν καιρό χωρίς στενοχώρια καί πνίξη καί χωρίς νά αἰσθανθῆς τήν ἀνάγκη νά σέ ξαναπεριποιηθοῦνε μάλλα νέα φαγιά γλυκύπικρα καί φροῦτα; Πιστεύω τώρα νά νιώνης, νά ξεχωρίζης τή διαφορά: Τό μαῦρο αὐτό ψωμί, πού τό βρίσκεις τόσο γλυκό τόσο νόστιμο γίνεται ἀπό τό σιτάρι πού ἐσοδεύθηκε ἀπ' αὐτόν τόν ἴδιο χωριάτη, τό κρασί αὐτό τό μαῦρο καί ἄτεχνο μά δροσιστικό καί ἁγνό εἶναι προϊόν τοῦ ἀμπελιοῦ του. Τό λινό τραπεζομάνδηλο καί οἱ πετσέτες του ἔγιναν ἀπό τό λινάρι τοῦ χωραφιοῦ του. Κλώστηκε, ὑφάνθηκε τό χειμῶνα ἀπό τή γυναῖκα του, τά κορίτσια του καί τήν ψυχοκόρη του. Ἔξόν ἀπό τά χέρια τῆς οἰκογένειάς του, κανένα ἄλλο ξενικό δέ βοήθησε γιά νά ἑτοιμασθῆ αὐτό τό τραπέζι. Ὁ πιό κοντινός μύλος ἡ πιό κοντινή ἀγορά εἶναι γι' αὐτόν τά σύνορα τοῦ κόσμου. Γιά ποιό πρᾶμα λοιπόν τοῦ πλούσιου τραπεζιοῦ θά αἰσθανθῆτε ἀληθινή καί ὄχι φτιαστή χαρά; Μήν γιά τά πράματα πού ὁ νοικοκύρης του τά προμηθεύθηκε ἀπό τίς πιό μακρινές χῶρες; Μήν ἐπειδή εἶναι καμωμένα μέ τόν ἵδρο ξένων ἀνθρώπων, πού δέ θά καθήσουν στό τραπέζι νά τά ἀπολαύσουν; Ἀφοῦ τό πλούσιο τραπέζι δέν κατάλαβατε καμμιά εὐχαρίστηση, καμμιά χαρά, καί καθόσαστε ἐκεῖ, σάν ἀπάνω σέ ἀναμμένα κάρβουνα, τί ὠφεληθήκατε ἀπό τήν πολυτέλειά του τήν ἀφθονία του; Ἂν πάλι ἤσουνα σύ ὁ ἴδιος ὁ σπιτονοικοκύρης θά μονολογοῦσες πώς ὅλα αὐτά εἶναι ξένα στή συνήθειά σου. Πῶς τό ἔκαμες γιά νά ἐπιδειχθῆς στούς θαυμαστές σου καί πῶς ἐσύ εἶχες τούς κόπους καί τά ἔξοδα τοῦ τραπεζιοῦ κι' ἄλλοι τήν ἀπόλαυση. (ἔχει συνέχεια)

LÉON TOLSTÖÏ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΤΗΣ
ΓΙΑΣΝΑΪΑ-ΠΟΛΙΑΝΑΣ
ΤΟ ΝΟΕΒΡΗ ΚΑΙ ΔΕΚΕΒΡΗ ΤΟΥ 1862

Ὁ χαρακτῆρας γενικά τοῦ σχολειοῦ.

Στό σχολειό μας δέν ἔχουμε ἀρχάριους. Στήν κατώτερη τάξη οἱ μαθητές ξέρουνε νά διαβάζουνε, νά γράφουνε, νά λύσουνε προβλήματα στίς τρεῖς πρῶτες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς καί μαθαίνουμε ἱερά ἱστορία. Κι' ἔτσι θά τούς διδάξουμε 1. Μηχανική καί βαθμιαία ἀνάγνωση. 2. Γραφή. 3. Ὑπαγόρευση ὀρθογραφικῶν κειμένων 4. Γραμματική. 5. Ἱερά ἱστορία 6. Ἱστορία τῆς Ρωσσίας 7. Ἰχνογραφία 8. Καλλιγραφία 9 Ἀριθμητική 10 Πραγματογνωσία 11 Θρησκευτική διδασκαλία.

Πρίν νά πραγματευθῶ τά ἐκπαιδευτικά καί διδακτικά ζητήματα, πρέπει νά δώσω τή ζωντανή εἰκόνα τοῦ σχολειοῦ τῆς Γιασνάϊα-Πολιάνας, νά ἐκθέσω σέ ποιά περίοδο τῆς ἐλέλιξης του βρίσκεται. Ὅπως κάθε ζωντανή ὕπαρξη μεταβάλλεται, μεταμορφώνεται κάθε ὥρα καί στιγμή καί ὑπόκειται στίς καιρικές κρίσεις, στίς ἐπιδημίες καί στίς κακές ἐπιδράσεις, ἔτσι ὅμοια καί κάθε σχολειό. Τό σχολειό τῆς Γιασνάϊα-Πολιάνας ἔχει περάση αὐτό τό καλοκαίρι μιά ὁμοια κρίσιμη περίοδο γιά πολλές αἰτίες.

1. Καθώς πάντα, τό καλοκαίρι ὅλοι οἱ καλύτεροι μαθητές ἔφυγαν. Σπάνια τούς βλέπαμε, στά χωράφια, στίς γεωργικές δουλειές ἤ στά λειβάδια νά βόσκουν τά ζῶα τους.

2. Ἦρθαν νέοι δάσκαλοι στό σχολειό μέ νέες ἐπιδράσεις.

3. Ὅλο τό καλοκαίρι, κάθε μέρα ἐρχόντανε πολλοί δασκάλοι ἀδειοῦχοι στίς διακοπές νά ἐπισκεφτοῦνε τό σχολειό. Ἡ ἐπίσκεψή τους αὐτή ἐμπόδιζε, ἐνοχλοῦσε τήν κανονική πορεία τοῦ σχολείου. Γιατί εἶναι ἀλήθεια πώς οἱ ἐπισκέψεις φέρνουν πάντα ἀταξίες στό σχολειό, ἐμποδίζουνε τούς δασκάλους ἀπό τή δουλειά τους. Ἐπειδή, γιά νά φανοῦνε ἀρεστοί στούς ἐπισκέπτες, ἀναγκάζονται νά τούς δίνουν διάφορες πληροφορίες.

Τό σχολειό ἔχει τέσσερες δασκάλους, δυό γέρους, πού ὑπηρετοῦνε ἀπό δυό χρόνια, καί ἔχουνε συνειθίσει μέ τά παιδιά, μέ τή δουλειά τους, μέ τήν ἐλευθερία καί μέ τίς ἀταξίες, τίς ταραχές των στά διαλείμματα καί δυό νέους, πού τώρα δά τέλειωσαν τίς σπουδές τους. Αὐτοί εἶναι δηαδοί τῆς αὐστηρῆς πειθαρχίας στήν ἐξωσχολική ζωή τοῦ παιδιοῦ, τοῦ κανονισμοῦ, τῆς τάξης, τοῦ σχολικοῦ κουδουνιοῦ, τῶν προγραμμάτων κοντό καί δέν εἶναι καθόλου συνειθισμένοι μέ τή σχολική ζωή σάν τούς πρώτους. Ἐκεῖνο πού φαίνεται εὔλογο, δικαιολογημένο, πολύ φυσικό καί χρήσιμο στό παιδί, στούς γέρους δασκάλους, χαραχτηρίζεται ἀπό τούς νέους ἐλάττωμα, πού πρέπει νά διορθωθῆ. Παράδειγμα: Τά χαριτωμένα παιράγματα τῶν παιδιῶν, οἱ ξυπνές κοροϊδίες, μ' ὅλο ποῦναι ἀπρεπεῖς, εἶναι ἀνεχτά ἀπό τούς γέρους, ἐνῶ οἱ νέοι τά θεωροῦνε ὡς κακές συνήθειες πού πρέπει χωρίς ἄλλο νά ξεριζωθοῦνε.

Τό σχολεῖο εἶναι ἐγκαταστημένο σ' ἕνο δίπατο λιθόχτιστο σπίτι μέ πέντε δωμάτια. Τά δυό δωμάτια εἶνε προωρισμένα γιά αἴθουσες παραδόσεων τό ἕνα γιά ἐργαστήριο καί τά λοιπά γιά κατοικίες τῶν δασκάλων. Στό προστέγασμα τῆς σκάλας εἶναι κρεμασμένη μιά μικρή καμπάνα μ' ἕνα σχοινί δεμένο στό γλωσσίδι της. Στό ἀντρέ τοῦ κάτω πατώματος εἶναι τοποθετημένα τά γυμναστικά ὄργανα καί στό ἀντρέ τοῦ ἀπάνω πατώματος ἕνας μπάγκος σάν τοῦ μαραγκοῦ. Ἡ σκάλα καί τό ἀντρέ εἶνε γεμάτα ἀπό χιόνια καί ἀπό πατημένη λάσπη. Τό ὡρολόγιο πρόγραμμα εἶναι τοιχοκολλημένο στό ἀντρέ καί κανονίζει ἔτσι τήν τάξη τοῦ σχολείου:

Στίς ὀχτώ ὧρες τό πρωΐ, ὁ δάσκαλος πού κατοικεῖ στό σχολειό ἤ ὁ διευθυντής τοῦ σχολειοῦ παραγγέλνει σ' ἕνα ἀπό τά παιδιά, πού ναι ἐσωτερικά, νά βαρέσουν τήν καμπάνα. Στό χωριό οἱ κάτοικοι ξυπνοῦν τά χαράματα. Ἀπ' τό σχολειό φαίνονται οἱ σπίθες τῆς φωτιᾶς, πού βγαίνουν ἀπό τήν καπνοδόχη τῶν σπιτιῶν τοῦ χωριοῦ. Κι' ὕστερα ἀπό μισή ὥρα μετά τό βάρεμα τῆς καμπάνας μέσα στήν ὁμίχλη, στή βροχή ἤ σείς πλάγιες ἀχτίδες τοῦ χιονοπωρινοῦ ἥλιου, πρός τό μέρος τοῦ δρόμου—γιατί τό χωριό χωρίζεται ἀπό τό σχολειό μέ μιά μικρή ρεματιά— προβάλλουνε οἱ μικρές μαῦρες σιλουέτες, δυό, δυό, τρεῖς, τρεῖς, ἡ μεμονωμένες συχνά, γιατί τό ἔνστικτο τοῦ ὁμαδισμοῦ ἀπό πολύν καιρό δέν ὑπάρχει πιά στά παιδιά. Δέν εἶναι ἀνάγκη πιά τώρα νά τά περιμένω καί νά φωνάζω: Εἰ παιδιά, πηγαίνετε στό σχολειό! Ξέρουνε τώρα πολλά πράματα καί γιαὐτό δέν ἔχουνε ἀνάγκη ἀπό συντροφιές. Μόλις ἔρθη ἡ ὥρα φεύγουν γιά τό σχολειό. Μοῦ φαίνεται πώς οἱ ἄνθρωποι μέρα παρά μέρα γίνονται πιό ἀνεξάρτητοι καί οἱ χαραχτῆρες τους πιό εἰλικρινεῖς. Ποτέ μου σχέδον δέν τά ἔχω δεῖ νά χαζεύουνε παίζοντας στούς δρόμους ἐχτός ἀπό πολύ μικρά ἤ ἀπό ἐκεῖνα πού πρίν φοιτοῦσαν σάλλο σχολειό καί ἐγγράφηκαν τώρα στό δικό μας. Οἱ μαθητές δέ φέρνουνε τίποτε μαζί τους, οὔτε βιβλία οὔτε τετράδια, δέν ἔχουνε μαθήματα γιά νά μάθουνε στό σπίτι τους.

Εἶναι λίγο πρᾶμα τό νά μή ἔχουνε τίποτε στά χέρια τους καί τίποτε στό κεφάλι τους; Πότε δέν τούς ἀναγκάζουμε νά θυμοῦνται σήμερα, ἐκεῖνο, πού ἔκαναν χτές. Ἡ σκέψη γιά τό αὔριανό μάθημα δέν τούς στεινοχωρεῖ δέν τούς ταράζει. Ὁ μαθητής δέ φέρνει τίποτε ἄλλο ἀπό τόν ἑαυτό του δηλ. τήν εὐαίσθητη φύση του καί τή βεβαιότητα πώς τό σχολειό θά εἶναι γελαστό, χαρούμενο σάν καί χτές. Δέ θυμᾶται τό μάθημα παρά τότε, ὅταν ἀρχίση νά τοῦ παραδίνεται. Ποτέ κανένας δάσκαλος δέν ἔκανε παρατηρήσεις, δέ μάλωσε, δέ τιμώρησε κανένα μαθητή, γιατί ἄργησε νά ἔρθη στό σχολειό. Δέν εἴχαμε ὥς τώρα ἀργοποροῦντες, ἐχτός ἀπό ἀραιές ἀπουσίες μεγάλων μαθητῶν, πού οἱ γονεῖς τους τούς κρατοῦσαν στό σπίτι γιά κάποια δουλειά. Μά κι' αὐτά μόλις τελειώνανε τή δουλειά τους φεύγανε τρεχάτοι στό σχολειό καί πέρνανε ἐκεῖ τήν ἀνάσα τους. Ἂν ὁ δάσκαλός τους δέν εἶναι ἐρχομένος ἀκόμα στήν αἴθουσα τῆς παράδοσης, μαζώνονται ἄλλοι στή σκάλα, καί σπρώχνονται ἀπό κεῖ σκαλοπάτια ἤ παίζουνε γλιστρώντας στό διάδρομο, κι' ἄλλοι μέσα στίς αἰθουσες. Μά ὅταν κάνη δυνατό, τσουχτερό κρύο, περιμένουνε τούς δασκάλους τους διαβάζοντας, γράφοντας ἤ παίζοντας. Τά κορίτσια δέ σμίγουνε μέ τ' ἀγόρια.

(ἔχει συνέχεια)

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Στέφανον Βριζάλαν δημ)λον *Σανόβου-Κονίτσης*. Ἐφ' ὅσον ἔχετε ἐνδεικτικό α. τάξεως γυμνασίου τετρατάξιου, καὶ ἡ Ζωσιμαία σχολὴ ἦταν τετρατάξιο γυμνάσιο, μπορεῖτε ἔχοντες ἢ συμπληροῦντες εἰκοσαετῆ ἀδόκιμη ὑπηρεσία νὰ προαχθῆτε στὸν βαθμὸν τοῦ ἀκολούθου μεταλ. ὀρ. 140×12 κατὰ τὸ ἄρθρον 8 ἀδαφ. γ. τοῦ Ν.Δ. τῆς 21 Ἀπριλίου 1926. Ὑποβάλατε αἴτηση στὸν Ἐπιθεωρητή σας.

Δημήτριον Κουμπιάν δημ)γον *Χίου*. Μπορεῖτε ν' ἀναγνωρίσετε ὅλα τὰ χρόνια σας στὸ Μετοχικὸ Ταμεῖο. Ὑποβάλατε αἴτηση μὲ ἀντίγραφα μεταβολῶν κανονισμοῦ μισθῶν, πίνακα ἐτῶν ποὺ θέλετε νὰ ἐγγραφῆτε ὡς μέτοχος. Καὶ τὸ Μετοχικὸ Ταμεῖο θὰ σᾶς ὁρίσῃ τὶς δόσεις ποὺ θὰ καταβάλετε. Πληροφορίες γιὰ τὰ ποσὰ τὰ καταβλητέα θὰ πάρετε ἀπ' ἐκεῖ.

Γεώργιον Μαγκουρίτσαν — Δεσπάτη Ἐλασσώνος. Κατὰ τὸ ἄρθρον 8 ἐδ. ζ'. μπορεῖτε ὡς μετεκπαιδευθέντες ἀπὸ Τεχνικὸ Διδασκαλεῖο νὰ προαχθῆτε ἀπὸ τὴν δ'. στὴν ε'. κατηγορίαν μετὰ δεκαετῆ ἀδόκιμον ὑπηρεσίαν. Ἀπ' τὴ μετεκπαίδευση περιβλεπετε δύο χρόνια σὲ κάθε κατηγορίας κατὰ τὸ ἄρθρον 8 ἐδ. 3. Ὁ χρόνος τῆς φοιτήσεως στὸ Μονοτάξιο εἶναι συνταξίμος.

Πρόδρομον Ἰωαννίδην — Παπαδάτο-Σηρομόρου. Κατὰ τὸ ἄρθρο 8 ἐδ. δ'. τοῦ Ν. Δ. εἶσθε δημ)λος α'. ἢ δ'. τάξεως κατὰ τὸν νόμον 2858. Ἐξισώνεσθε μὲ τοὺς τριτοβαθμίους πτυχιούχους Διδασκαλείου πρὸ τοῦ 1914. Ἡ ἄγαμος ἀδελφή, ἡ χήρα ἀπροστάτευτη μητέρα παίρνει δοκήμα ἀπὸ τὸ ταμεῖο Προνοίας, ὄχι σύνταξη. Γιὰ τὴν ἀκούσια μετάθεσή σας κάνατε ἔνσταση ἐμπρόθεσμο στὸ Ἐκκαιδευτικὸ συμβούλιο πρὶν νὰ παραδώσατε.

Γεώργιον Παπαδήλην — Κοζάνης. Ἀναγνωρίζεται ὡς συνταξίμος ὁ χρόνος τῆς ἀπουσίᾳς του στὴν Ἑσπερία μόνο ἂν ὡς δημόσιος ὑπάλληλος πῆρε ἐκπαιδευτικὴ ἄδεια χωρὶς ἀποδοχές. Εἶναι ὡς τέσσερα χρόνια. Χρειάζεται πρῶτα νὰ ἐγγραφῆ στὸ ἔξω σχολεῖο καὶ ὑπερβάλλοντας τὸ ἐνδεικτικὸ ἔγγραφῆς νὰ ζητήσῃ ἄδεια. Ὁ Φίλος σας γιὰ ν' ἀναγνωρίσῃ τὰ ἔτη τῆς ὑπηρεσίας του πρέπει νὰ βρίσκεται σὲ δημοσία ὑπηρεσία.

Κωνστ. Μηνρόπουλον δημ)λον — *Μπέρκλα Ἀνδρίτσαινα*. Προαγωγή σας δημοσιεύθηκε στὸ ΙΧΟ φύλλο τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερν. ἀπὸ 30 Ἰουνίου ἐ. ἔ.

Χρῆστον Γοσίδην — Ἔδεσσαν. Ἀναγνωρίσθη μὲ ὑπ' ἀριθ. 37931 ἀπὸ 28-9-27.

Χ. Σαλονικίδην — Δρέπανο Κοζάνης. Ἡ προαγωγὴ τῶν στρατιᾶ ἀπὸ τὸ βαθμὸ τοῦ ἀκόλουθου, μὲ τοὺς κειμένους νόμους.

Ἐμμ. Μιχελάκην — Κοντομαρί Χανίων. Αἴτησή σας θὰ διαβιβασθῇ στὴ Γενικὴ Διοίκηση. Τῆς δόθηκε πίστωσις ἀπὸ ἐδῶ.

Σύλλογον Πωγωνίου.— Ματάθεση. *Λαΐθης Ἀνασασίας* δὲ γίνεται δὲν ὑπάρχει κενὴ θέση ἐκεῖ ποὺ ζητεῖ.

Εὐαγγ. Ζαμπετάκην — Γυθστινα. Πίστωση γιὰ σχολεῖο δόθηκε. Ἀρι. ἐνταλμ. 70 ἀπὸ 16-5-27. Βρίσκεται ἐδῶ στὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα θυρὶς (21), θὰ σταλῇ ἐπιταγὴ εἰς τὸ ὑποκατάστημα Ραθύμνου. Γιὰ ψυχικὰ τὸ ποσὸν ἐνεγράφη, μὰ δὲν ἔχουνε πίστωση. Περιμένουνε τὸν ὑπουργὸ τῶν Οἰκονομικῶν θὰ δοθῇ χωρὶς ἄλλο.

Δημ. Οἰκονόμου — Νεοχώριον Φαλαισίας. Αἴτηση ὑβοιπορικῶν πρωτοκολλημένη 40 078. Ἐγκρίθηκε μόνο γιὰ 200 δρχ' σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόδειξη τοῦ ἐπιθεωρητή σου. Θ' ἀργήσῃ λίγες μέρες τὸ ἔνταλμα.

Ἀντώνιον Παπαγιαλάου. Θὰ ἐπιστραφῇ στὴ Γεν. Διοίκηση Κρήτης. Τῆς δόθηκε πίστωση γιὰ νὰ ἐκδοθῇ τὸ ἔνταλμα.

Ἐμ. Μαΐτέν — Νάξον. Νοσηλεία σας ἐγκρίθηκαν γιὰ δρχ. 2048.70. Ἡ ἐνταλὴ ὑπ' ἀριθ. 15 14-10-27 Κεφ. 29 βρίσκεται στὸ Λογιστήριο. Ἔνταλμα θ' ἀργήσῃ λίγο.

Σύλλογον Καστορίας. Αἴτηση Μιλτιάδου Παπαθανασίου δημ)λου Δεβρολίστας δὲ βρίσκεται. Ἔνταλμα διαφορᾶς ἀποδοχῶν του θὰ ἐκδοθῇ ἀπὸ Γεν. Διοίκησιν Μακεδονίας

Γεωργ. Δ. Τσούτραν δημ)λον — *Μερκεδὰ*. Μεταθέσεις θὰ γίνουν ἀπὸ τὸ Ἐπαρχιακὸ Συμβούλιο κι' ὄχι ἀπὸ τὸ Ἐκπαιδευτικό. Αἰτήσεις σας δὲν ὑπάρχουνε ἐδῶ. Μεταθέσεις ἐντὸς τῆς αὐτῆς περιφερείας γίνονται ἀπὸ τὸ Ἐπαρχιακό.

Δημ. Καρτσιωτάν — Φλώρινα. Ὁδοιπορικὰ δὲν ἐγκρίνονται. Ἡ ἀπόσπασή σας θεωρεῖται παράνομη. Αἴτησή σας πρωτοκολλημένη μὲ ἀριθ. 29141 ἐπιστρέφεται.

Δαμιανὸν Ἀρμένην — Ραχτάδες. Ἔνταλμα γιὰ τὸ τρίμηνο θὰ ἐκδοθῇ σὲ λίγες μέρες ἐδόθη ἐντολὴ ἀριθ. 56 Χρῆσις 27. 14-10-27 μὲ ὑπρχ. 7908.75 στὸ Λογιστήριο. Τὸ ποσὸν τῆς σύντεξης σας θὰ κανονισθῇ ἀπὸ τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο.

Δημ. Μ. Κωνσταντελάκην. Αἴτηση γιὰ διορισμὸ διεβιβάσθη Γεν. Διοίκησιν Μακεδονίας ἁρμοδίαν νὰ διορίζῃ. Παρακαλοῦθεῖτε τὸ Γ'. τεῦχος τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἔνωσιν Δημ)λων Κατερίνης. Πληροφορίες γιὰ τὰ ἔτη τῆς ὑπηρεσίας ἐν Μακεδονίᾳ θὰ δῆτε σὲ ἄλλη στήλη.

Γεώργιον Μπολότην — Φράγκου Καρδίτσης. Αἴτησή σας γιὰ ἀμοιβαία μετάθεση δὲ βρίσκεται πουθενὰ στὸ Ὑπουργεῖο. Στείλατε στοιχεῖα.

Σύλλογον Δήμου. Μετάθεση κ. Γεωργ. Εὐαγγέλου δὲ γίνεται γιατὶ δὲν ὑπάρχει κενὴ θέση ἐκεῖ ποὺ ζητεῖ. Νὰ ὑποδείξῃ μιὰ κενὴ θέση.

Μιχ. Καλαϊτζάκην — Ἁγία Εἰρήνη Χρεπζένας. Δυστυχῶς εἶναι ἀδύνατο ν' ἀναγνωρισθῇ ὡς συνταξίμος ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία σας οὐδὲ ὁποιαδήποτε ἄλλο Κράτος ἀφοῦ δὲν εἶστε τότε δημόσιος ὑπάλληλος. Μόνο ἡ πολεμικὴ προσμετρᾶται.

Θωμᾶν Παπανίκου — Βελτίστα Καρπενησίου. Ὑποβάλατε αἴτηση γιὰ ἀναγνώρισιν πρεσβυπηρεσίας σας.

Σύλλογον Ἀνασελίτσης. Προσωρινὸς δημοδιδάσκαλος ἀναγνωρίζει τὰ ἔτη τῆς ὑπηρεσίας του ὡς προσωρινοῦ πρὸ τοῦ Ν. 2858 ὑπ. ὄχι οἱ ταυτικοὶ, οἱ παλαιοί. Ὑποβάλατε αἴτηση μὲ δικαιολογητικὰ καὶ γραμμάτιο παραλαβῆς 100 δρχ.

ΤΟ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ
ΚΑΙ ΠΩΣ Θ' ΑΠΟΧΤΗΘΗ
Η ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΑ
Ν. Φ. ΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ
ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Εἶναι τὸ νέο βιβλίο ποὺ κυκλοφόρησε.

Περιεχόμενά του: *Σπουδαιότητα.*— *Δυσκολίες.*— *Ἁπλοποίηση* (γραμματικῆς καὶ ἱστορικῆς γραφῆς.)—*Ψυχολογικὴ ἀνάλυση ὀρθογραφικῆς δεξιότητας.* (Μηχανικὴ ὀρθογραφία. Κριτικὴ ὀρθογραφία. Αὐτοματισμός. Μέθοδος γιὰ νὰ γίνῃ ἡ ἀνάγνωση ἐνεργητικὸς παράγοντας στὴν ἀπόκτηση τῆς ὀρθογραφικῆς δεξιότητας). *Ἐφαρμογὴ στὴ σχολικὴ πράξη τῶν πορισμάτων τῆς ψυχολογικῆς ἀνάλυσης τῆς ὀρθογραφικῆς δεξιότητας. Κριτικὴ στὶς συνηθισμένες μέθοδες τῆς ὀρθογραφικῆς διδασκαλίας. Πέντε μέθοδες ὀρθογραφικῆς διδασκαλίας. Μέθοδος γιὰ τὴ διόρθωση τῶν ὀρθογραφικῶν σφαλμάτων στὸ γραφτὸ καὶ στὴ συνείδηση. Ὀρθογραφικὰ σημειωματόρια.*

Πουλιέται σ' ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα τῆς Ἀθήνας, ἀπὸ τοὺς περιφερειακοὺς διδασκαλικοὺς συλλόγους καὶ ἀπὸ τὸν συγγραφέα (Νέα Φιλαδέλφεια Ἀθήνα Σ3 Τετρ. 7. Τιμὴ: ὄλατο δρχ. 25 ἀπαλλαγμένο ἀπὸ ταχοδρομικὰ ἔξοδα.

Δ. ΔΕΛΗΠΕΤΡΟΥ
Ο ΜΙΚΡΟΣ ΣΠΟΥΡΓΙΤΗΣ
Τὸ νέο ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ
ΕΚΔΟΤΗΣ Μ. ΖΗΚΑΚΗΣ
Ὁδηγίες γιὰ τὸ δάσκαλο στὸ τέλος τοῦ βιβλίου.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ
ΙΩ. Μ. ΣΥΚΩΚΗ

1. ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ Α'.
(Η ΕΛΛΗ)
Ἐκδότης Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ καὶ Σια

Περιττεύει νὰ εἰποῦμε ἐμεῖς κάθε ἔπαινο γιὰ τὸ χαριτωμένο αὐτὸ λογοτέχνημα. Οἱ κ.κ. συνάδελφοι τὸ δίδαξαν πέντε χρόνια τώρα καὶ τὸ γνωρίζουν καλά. Ἡ ἀγάπη τους σ' αὐτὸ καὶ οἱ ἔπαινοί τους ποὺ τοὺς φανέρωσαν τόσο ἔμπρακτα ὡς τώρα, μᾶς δίνει τὴν ἐλπίδα ὅτι καὶ τὴ χρονιὰ αὐτὴ θὰ ἔχῃ τὴν ἴδια ὑποστήριξη. Καὶ ἐλπίζομε στὴν ἔκδοση νὰ τὸ παρουσιάσουμε μὲ πολὺ ὄμορφη καλλιτεχνικὴν ἐμφάνιση. Παρακαλοῦμε ὅσους θὰ προτιμήσουν τὸ Ἀλφαβητάριό μας νὰ μᾶς γράψουν, γιὰ νὰ τοὺς στείλωμε τὶς ὁδηγίες γιὰ τὴν Πρώτη ἀνάγνωση καὶ γραφὴ ποὺ ἔχομε σὲ ἰδιαίτερο τεῦχος,

2. ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ Β'.
(Ο ΝΙΚΟΣ ΚΑΙ Η ΝΙΝΑ)
Ἐκδότης Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ καὶ Σια

Η 10η ἔκδοση ποὺ ἀριθμεῖ ὡς τώρα τὸ ὄμορφο αὐτὸ βιβλιαράκι εἶναι ὁ καλύτερος μάρτυρας τῆς ἀγάπης ποὺ ἔχουν σ' αὐτὸ ὄχι μόνο οἱ δασκάλοι καὶ τὰ παιδιά, ἀλλὰ καὶ καθένας ποὺ τὸ πῆρε στὰ χέρια του. Καὶ μὲ τὸ δίκιο τους, γιατὶ τὸ τερπνὸ αὐτὸ λογοτέχνημα εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα.

3. ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ
Ἀναγνωστικὸ Δ'.
Συνεργασία μὲ Κ. Πασαγιάννη.
Ἐκδότης Α. Ι. ΡΑΛΛΗΣ καὶ Σια

Τὸ βιβλίο αὐτὸ ποὺ ἐγκρίθηκε φέτος περιέχει ἐργασία πρωτότυπη μ' ἐνιαία ὕλη. Μέσα στὶς σελίδες του ζωγραφίζεται πολὺ ζωηρὰ ἡ ἀθάνατη Ἑλληνικὴ ζωὴ μὲ ἥρωα τὸ Ἑλληνόπουλο. Ἀλλὰ δ,τι καὶ νὰ εἰποῦμε γιὰ τὸ ὄμορφο αὐτὸ ἀναγνωστικὸ δὲ θὰ μπορέσωμε νὰ δώσωμε οὔτε τὴν ἁπλῆ σκιαγραφία του. Ἀπὸ τὴν πολὺ ἐπαινετικὴ κρίση τῆς ἐπιτροπῆς, ποὺ εἶναι ἀληθινὸς ὕμνος, βγαίνει τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ Ἀναγνωστικὸ εἶναι καθ' ὅλα τέλειο. Ἂς τὸ διαβάσουν οἱ συνάδελφοι καὶ εἴμαστε βέβαιοι πὼς θὰ συμφωνήσουν μαζί μας. Παρακαλοῦμε τοὺς συναδέλφους ποὺ θὰ προτιμήσουν τὸ ἀναγνωστικό μας αὐτὸ νὰ μᾶς γράψουν γιὰ νὰ τοὺς στείλωμε τὰ τονισμένα τραγούδια του, ποὺ ἔχομε σὲ ἰδιαίτερο τεῦχος.

4. ΣΤΑΧΙΑ
Ἀναγνωστικὸ Ε'.
Συνεργασία μὲ Κ. Πασαγιάννη.
Ἐκδότης Α. Ι. ΡΑΛΛΗΣ καὶ Σια

Ο τίτλος τοῦ ἀναγνωστικοῦ αὐτοῦ φανερώνει τὸ περιεχόμενό του. Ἐξὸν ὑπὸ τὴν πρωτότυπη ἐργασία ποὺ περιέχει, εἶναι μέσα σ' αὐτό, σταχυολογημένα μ' ἐπιμέλεια, δ,τι ἀριστούργημα ἔχει ἡ Νεοελληνικὴ λογοτεχνία, ποὺ εἶναι γραμμένο γιὰ παιδιά. Ἔτσι, σύμφωνα καὶ μὲ τὴ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς ποὺ τὸ ἔκρινε, τὸ βιβλίο αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα γιὰ τὴν τάξη αὐτή, καὶ εἴμαστε βέβαιοι ὅτι θὰ προτιμηθῇ ἀπὸ τοὺς συναδέλφους.

5. Ο ΚΑΛΟΣ ΣΠΟΡΕΑΣ
Ἀναγνωστικὸ Στ'.
Συνεργασία μὲ Κ. Πασαγιάννη.
Ἐκδότης Α. Ι. ΡΑΛΛΗΣ καὶ Σια

Οἱ κ.κ. συνάδελφοι παρακαλοῦνται νὰ διαβάσουν τὸ ἀναγνωστικὸ αὐτὸ πρὶν ἀποφασίσουν ποιὸ θὰ προτιμήσουν, καὶ ἔχομε πεποίθηση πὼς δὲ θὰ μπορέσουν νὰ τὸ παραμερίσουν. Τὸ περιεχόμενο τοῦ βιβλίου αὐτοῦ μαζὶ μὲ ἀρκετὰ κομμάτια ποὺ εἶναι παρμένα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα τῆς Νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, περιέχει καὶ πλουσία πρωτότυπη ἐργασία μὲ ποικιλία ὕλης. Μέσα σ' αὐτὴ ξεχωρίζει ὁ Ρήγας ὁ Φεραῖος (ὁ καλὸς σπορέας) γραμμένος ἀπὸ τὸν ἐκλεκτὸ λογοτέχνη μας κ. Κ. Πασαγιάννη. Ἡ ἱστορία αὐτὴ εἶναι βγαλμένη ἀπὸ ἱστορικὲς πηγὲς ἄγνωστες στοὺς πολλοὺς καὶ περιλαμβάνει σκηνὲς γιὰ τὸν Πρωτομάρτυρα τῆς λευτεριᾶς, ἀπὸ τὴ γέννησή του μέχρι τοῦ θανάτου του, τόσο χαριτωμένες, τόσο ἐνθουσιαστικές, ποὺ, ὡρισμένα, θὰ αἰχμαλωτίσουν κάθε ἀναγνώστη. Ἡ Ἐπιτροπὴ ποὺ τὸ ἔκρινε ἐπαινετικώτερα δὲν μποροῦσε νὰ μιλήσῃ.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

τοῦ **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΜΑΥΡΟΥ**, *παιδαγωγοῦ, τέως ἀνωτέρου ἐκπτη τῆς Ἐκπαιδεύσεως Θράκης καὶ καθηγητὴ τῶν παιδαγωγικῶν τῆς Παιδαγωγ. Ἀκαδημίας.*

Τῆς Β' Δημοτικοῦ: «ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ», μαζὶ μὲ Μ. Κλεάνθους.
Ἐκδότης **ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΣ**

» Γ' » «Ο ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ». Νέο, γιὰ τὴ δεκαετία 1927—1937. Τὸ βιβλίο αὐτὸ πραγματεύεται τὴν οἰκογενειακὴ ζωή. Ἐκδότης **ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΣ**

» Δ' » «Η ΝΕΑ ΠΑΤΡΙΔΑ». Νέο, γιὰ τὴ δεκαετία 1927—1937. Τὸ βιβλίο αὐτὸ πραγματεύεται τὴν προσφυγικὴ τραγωδία. Ἐκδότης **Ι. ΣΙΔΕΡΗΣ**